

Roosa Jokela

HEI, ME TEHDÄÄN RAAMIS!

Toiminnallinen raamismateriaali rippikoulutyöhön

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö
lokakuu 2017**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika lokakuu 2017	Tekijä/tekijät Roosa Jokela
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi HEI, ME TEHDÄÄN RAAMIS! Toiminnallinen raamismateriaali rippikoulutyöhön.		
Työn ohjaaja KM Sari Virkkala	Sivumäärä 65+59	
Työelämäohjaaja Nuorisotyön työalajohtaja Elina Airaksinen, Jämsän seurakunta		
<p>Opinnäytetyön tarkoitus oli kehittää ja tuottaa uusi toiminnallinen raamattumateriaali Jämsän seurakunnan rippikoulutyöhön. Apuna materiaalin kehittämisessä toimivat erityisesti Jämsän seurakunnan isokset ja työntekijät. Kehittämistyöhön osallistuivat myös Tyrnävän seurakunnan talvirippikouluryhmän rippikoululaiset, isokset ja työntekijät maaliskuussa 2017. Työn varsinainen toteutus oli kesän 2017 aikana Jämsän seurakunnan kahdella rippikoululeirillä, joiden aikana materiaalia testattiin rippikoululeirien raamiksissa. Tämän jälkeen materiaalia kehitettiin vielä lisää isosten ja rippikoululaisten palautteiden perusteella.</p> <p>Saatu palaute oli pääosin positiivista. Suurin osa materiaalin testaamiseen osallistuneista rippikoululaisista koki Raamatun tulleen heille tutummaksi kirjaksi materiaalin pohjalta pidettyjen raamisten ansiosta. Rippikoululaiset oppivat raamisten aikana uusia asioita niin Raamatusta, kristinuskosta kuin omista ihmissuhteistaankin. Osa rippikoululaisista sai raamiksista myös kipinän Raamatun omaehtoiseen lukemiseen rippikoulun jälkeen.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosassa käsiteltiin Suomen evankelis-luterilaisen kirkon uudistuvaa rippikoulua, rippikouluikäisen nuoren kehitystä, isosuutta, rippikoulun raamiksia sekä yhteistoiminnallista oppimista ja konstruktivistista oppimiskäsitystä, joiden periaatteiden pohjalta raamismateriaali on kehitetty. Materiaali pohjautuu pääosin Luukkaan evankeliumiin ja siinä on kymmenen erillistä työskentelyä rippikoulujen raamiksiin. Sen kehittämisessä on huomioitu uusi ”Suuri ihme” -rippikoulusuunnitelma 2017.</p>		
Asiasanat Isostoiminta, konstruktivismi, Raamattu, rippikoulu, seurakunta, yhteistoiminnallisuus		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date October 2017	Author Roosa Jokela
Degree programme Bachelor of Humanities and education, Community Educator		
Name of thesis HI, LET´S WORK WITH THE BIBLE TOGETHER! A functional Bible material for confirmation school		
Instructor M.Ed Sari Virkkala	Pages 65+59	
Supervisor The leader of youth work Elina Airaksinen, Jämsä parish		
<p>The purpose of this thesis was to plan and develop a new functional Bible material for the confirmation school. The Bible material was developed especially with the help and ideas of the young confirmed volunteers and the employees of the Jämsä parish. The candidates for confirmation, the young confirmed volunteers and the employees of the Tynävä parish also took part in this developing work in March 2017. The actual realization of this thesis took place at two confirmation schools in the parish of Jämsä in the summer 2017.</p> <p>The response to the material developed in this thesis project was mainly positive. The most of the confirmed young people told that they became more familiar with the Bible due to the lessons based on this new material. The candidates for confirmation learned new things about the Bible, Christianity and their own human relationships during the lessons. Some candidates became even inspired to read the Bible independently after confirmation school.</p> <p>The theory part of this thesis discusses the renewing confirmation school of The Finnish Evangelical Lutheran Church, as well as the growth and development of young people at the age of confirmation. In addition, the theory discusses the role of the young confirmed volunteers in the confirmation school, the Bible working and the two basic theories - constructivism and co-operative learning- on which the developing work of this Bible material was based. The Bible material was based mainly on the Gospel According to Luke and contains ten different Bible working patterns for the confirmation school. "The Big Miracle", a new program for the confirmation schools by The Finnish Evangelical Lutheran Church, was also taken into account in this Bible material.</p>		
Key words The Holy Bible, confirmation school, constructivism, co-operative learning, parish, young confirmed volunteers		

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Raamis tarkoittaa rippikoulun raamattutyöskentelyä, jonka aikana rippikoululaiset tutustuvat Raamattuun omissa pienryhmissä isosen johdolla. Raamiksiin kokoonnutaan rippikoulun aikana säännöllisesti. (Kairavuo & Kanala 2013, 3; Pruuki, Pruuki & Hakola 2007, 11-12.) Tässä työssäni käytän sanaa raamis kuvaamaan näitä työskentelyitä. Lisäksi käytän sanaa ”raamistyöskentely” kuvaamaan yhtä raamoksen kokoontumiskertaa.

Sosiaalisella medially tarkoitetaan yksittäisten ihmisten ja eri ryhmien toimintaa, jonka tuloksena tuotetaan merkityksellisiä sisältöjä verkkoteknologian maailmaan ja toimiviin yhteisöihin pitkäkestoisesti (Kalliala & Toikkanen 2009, 18). Näitä yhteisöjä ovat esimerkiksi Facebook, Instagram, Twitter ja Snapchat.

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	4
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	6
3 KOHTI UUDISTUVAA RIPPIKOULUA	7
3.1 ”Elämä-usko-rukous” -rippikoulusuunnitelma 2001	7
3.2 ”Suuri ihme” -rippikoulusuunnitelma 2017	9
3.3 Rippikouluikäinen nuori	11
3.4 Isosen rooli rippikoulussa.....	13
4 RAAMIKSET RIPPIKOULUSSA	16
4.1 Raamatun sosiaalinen luonne ja rippikoulun raamikset.....	16
4.2 Pedagogiset lähtökohdat	17
4.2.1 Konstruktivistinen oppimiskäsitys	17
4.2.2 Yhteistoiminnallinen oppiminen.....	20
5 OPINNÄYTETYÖN VAIHEET	22
5.1 Idean syntyminen	22
5.2 Opinnäytetyön aloitus	23
5.3 Kyselyt isosille ja työntekijöille.....	24
5.3.1 Isoskysely	24
5.3.2 Työntekijäkysely	31
5.4 Tapaamiset rippikoulutyön tiimin kanssa	35
5.5 Raamismateriaalin testaaminen Tyrnävän seurakunnan rippikoululeirillä.....	36
5.6 Toiminnan toteutuminen ja tulokset	44
6 MATERIAALI	57
7 POHDINTA	60
LÄHTEET	64
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Raamisten ohjaustapa.....	25

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Raamiksissa kohdatut haasteet.....	28
TAULUKKO 2. Onnistunut raamis.....	29
TAULUKKO 3. Raamiksiin toivotut työskentelytavat.....	30
TAULUKKO 4. Kysymysten haasteellisuus (TYRNÄVÄ).....	38
TAULUKKO 5. Uusien asioiden oppiminen raamiksissa (TYRNÄVÄ).....	38
TAULUKKO 6. Suhtautuminen Raamattuun rippikoulun jälkeen (TYRNÄVÄ).....	43
TAULUKKO 7. Raamiksille varatun ajan riittävyys.....	46
TAULUKKO 8. Kysymysten haasteellisuus (JÄMSÄ).....	48
TAULUKKO 9. Uusien asioiden oppiminen raamiksissa (JÄMSÄ).....	49
TAULUKKO 10. Erilaisten työskentelytapojen riittävyys.....	49
TAULUKKO 11. Oppimista auttaneet työskentelytavat.....	50
TAULUKKO 12. Parasta raamiksissa.....	52
TAULUKKO 13. Suhtautuminen Raamattuun rippikoulun jälkeen (JÄMSÄ).....	56

1 JOHDANTO

Jos astuisit sisään huoneeseen ja ensimmäisenä silmiisi osuisi avonainen Raamattu, kuinka lähelle tuota kirjaa uskaltaisit mennä? Jäisitkö ovensuuhun seisomaan hengitystäsi pidätellen vai olisiko sinulla tarpeeksi rohkeutta ottaa tuo ristikuviolla varustettu kirja käsiisi katsoaksesi, mitä sillä on sinulle kerrottavanaan? Vastauksesi riippuu todennäköisesti siitä, kuinka kaukaiseksi tai läheiseksi kirjaksi Raamattu muodostui sinulle rippikoulussa.

Nykyään yhä harvempi nuori on tutustunut Raamattuun ennen rippikoulua (Suuri ihme. Rippikoulu-suunnitelma 2017, 28). Siksi ei ole tulevaisuuden kannalta yhdentekevää, millaisia muistoja rippikoulussa tapahtuvasta Raamatun lukemisesta jää. Itse sain omassa rippikoulussani kipinän Raamatun omaehtoiseen lukemiseen, mutta vuosien kuluessa huomasin, että tuohon kirjaan tarttuminen ei ollut aina hirveän helppoa muille ikäisilleni. Raamattu näyttäytyi monelle heistä niin pyhänä, etäisenä ja jopa pelottavanakin kirjana, että sitä ei konfirmaation jälkeen ollut uskaltanut avata kertaakaan. Ei, vaikka nämä ystäväni muuten olivatkin aktiivisia seurakuntanuoria.

Tämän kokemuksen vuoksi minulle oli varsin selvää jo ammattikorkeakouluopintojeni ensimmäisenä lukuvuonna, että opinnäytetyöni tulisi koskemaan nuorten raamattusuhteen tukemista. Lopulta sain idean kehittää uuden raamismateriaalin rippikoulutyössä käytettäväksi. Kohderyhmänä rippikoulu ja rippikoululaiset olivat helppo valinta juurikin siksi, että rippikoulusta saatu kokemus Raamatusta ja sen lukemisesta voi kantaa kokemukseni mukaan pitkälle aikuisuuteen saakka. Halusin opinnäytetyölläni saada rippikoululaiset astumaan ovensuusta Raamatun äärelle, tutkimaan sitä turvallisessa ilmapiirissä.

Opinnäytetyönä rippikoulutyöhön suunnattuja raamismateriaaleja on tehty useita. Tiesinkin jo idean saatuani, ettei opinnäytetyöni aihe ollut uniikki. Se ei kuitenkaan tarkoittanut, etteikö opinnäytetyöni olisi ollut tärkeä – päinvastoin! Tiesin, että entisessä kotiseurakunnassani Jämsässä oli kova tarve päivittää käytössä ollutta ja aikansa elänyttä rippikoulun raamismateriaalia, mutta työntekijöillä ei olisi aikaa sellaiseen kehitystyöhön muiden työtehtäviensä ohella. Havaittuani ja varmistettuani tämän kehitystarpeen olemassaolon, en epäillyt enää hetkeäkään toteuttaa ideaani, joka oli kasvanut siinä vaiheessa jo isoksi unelmaksi. Lisäksi Centria-ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogikoulutuksesta ei ollut ennen tätä työtä valmistunut yhtään raamismateriaalia juuri rippikoulutyössä käytettäväksi. Opinnäytetyöni oli siis tärkeä myös ammattikorkeakoulua ajatellen.

Opinnäytetyön tekeminen oli pitkä prosessi, joka alkoi lokakuussa 2015 ja päättyi kesällä 2017 työn toteutukseen eli materiaalin testaamiseen kahdella Jämsän seurakunnan rippileirillä. Lisäksi materiaalia testattiin entisen teologian lehtorini toiveesta Tyrnävän talvirippileirillä maaliskuussa 2017 ennen opinnäytetyöni varsinaista toteutusosuutta. Raamismateriaalin kehitystyö vaati siis puolentoista vuoden pitkäjänteisen työn. Sille oli syynsä. Raamismateriaalin tekeminen opinnäytetyönä on yhdelle ihmiselle iso ja vaativa projekti. En halunnut kuluttaa itseäni loppuun puristamalla työn kasaan muutamassa kuukaudessa, vaan edetä sen sijaan rauhallisesti, mutta määrätietoisesti kohti tavoitettani. Lisäksi koin tärkeäksi kehittää materiaalin yhteistyössä Jämsän seurakunnan rippikoulutyön tiimin työntekijöiden sekä isosten ja rippikoululaisten kanssa. Tällainen kehitystyö vaati useiden kyselyiden tekemistä, sähköpostin vaihtoa sekä työntekijätapaamisia säännöllisesti koko prosessin ajan. Halusin huomioida työssäni hankkeistusseurakunnan tarpeet, jotta materiaalista voisi olla apua ja iloa myös opinnäytetyöni toteuttamisen jälkeen. Tämä onnistui mielestäni parhaiten ottamalla huomioon niiden henkilöiden mielipiteet ja toiveet, jotka materiaalia tulisivat eniten käyttämään. Erityisesti isosten näkemyksille annoin suuren arvon, sillä juuri he ohjaavat ja pitävät raamiksia rippikoulussa.

”Hei, me tehdään raamis!” on materiaali, joka pohjautuu pääosin Luukkaan evankeliumiin. Suunnittelin ja tuotin kyseisen materiaalin kahta tavoitetta silmällä pitäen. Ensinnäkin halusin tukea rippikoululaisen Raamatun käyttöä. Toiveeni oli, että materiaalin pohjalta pidettyjen raamisten avulla rippikoululainen voisi huomata yhden asian. Sen, ettei Raamattu välttämättä olekaan vaikeaselkoinen kirja, jonka omituisia lyhenteitä ja kertomuksia 2010-luvulla elävä nuori ei voi ymmärtää. Lisäksi työni tavoitteena oli kehittää rippikoulun raamiksiin työskentelytapoja, jotka edistävät rippikoululaisen osallisuuden kokemusta sekä oppimista. Tämä tarkoitti erityisesti toiminnallisuuden ja nuorisolähtöisyyden huomioimista raamiksissa.

Työni eteni ja valmistui rintarinnan uuden rippikoulusuunnitelman sekä isostoiminnan linjauksen kanssa. Molemmissa julkaisuissa korostuu nuorten osallistamisen, vaikuttamisen sekä pyhyden kokemisen mahdollisuudet rippikoulun aikana (Kirkkohallitus 2016, 11; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 15). Koin tärkeäksi huomioida nämä seikat omassa opinnäytetyössäni. Kyseessä olevien julkaisujen nimet ”Suuri ihme” sekä ”Isoja ihmeitä” viittaavat Psalmiin 139, joka korostaa jokaisen ihmeellisyyttä Jumalan luomana ihmisenä, iästä riippumatta. ”Minä olen ihme, suuri ihme ja kiitän sinua siitä. Ihmeellisiä ovat sinun tekosi, minä tiedän sen.” (Ps. 139:14) Isoiset ja rippikoululaiset ovat siis ihmeitä (Kirkkohallitus 2016, 6; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 8). Näitä ihmeitä halusin työlläni kannustaa tutustumaan yhdessä Raamattuun ja sen teksteihin. Samalla he voisivat yhdessä lukien, keskustellen ja toimien olla tekemässä juuri heidän näköistään raamista.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Opinnäytetyöni tarkoitus oli tuottaa toiminnallinen raamismateriaali rippikoulutyössä hyödynnettäväksi, joka huomioisi sekä nykyajan rippikoulun, että rippikouluikäisen nuoren tarpeet. Hankkeistajana työssäni toimi Jämsän seurakunta. Työlleni asetin kaksi kehittämistehtävää.

1. Tuetaan rippikoululaisen Raamatun käyttöä.

Raamattu on rippikoulun tärkein oppikirja. Nykyään ensikosketus Raamattuun saadaan yhä useammin juuri rippikoulussa. (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 7; Pruuki 2010, 48; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 27-28.) Jos Raamattu jää rippikoulussa etäiseksi kirjaksi, tuon kirjan äärelle voi olla myöhemminkin vaikeaa palata itsenäisesti. Sen vuoksi on tärkeää tukea rippikoululaisen Raamatun käyttöä mahdollisimman hyvin ja kattavasti. Opinnäytetyönäni tekemäni raamismateriaalin avulla halusin tukea rippikoululaisen Raamatun käyttöä niin, että hänelle muodostuisi kuva kiinnostavasta Raamatusta, johon on helppo tarttua ja jonka teksteillä on annettavaa myös 2000-luvulla syntyneelle nuorelle.

2. Kehitetään työskentelymenetelmiä, jotka edistävät rippikoululaisen osallistuvuutta ja oppimista.

Jokainen rippikoululainen oppii eri tavalla. Tämä on tärkeää muistaa myös raamiksissa: ei ole yhtä oikeaa tapaa käsitellä raamatuntekstejä. Rippikoululaisen osallistaminen, ryhmässä oppiminen sekä monipuolisten työskentelymenetelmien käyttäminen ovat myös keskeisessä asemassa uudessa 1.5.2017 voimaan tulleessa rippikoulusuunnitelmassa (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 20). Opinnäytetyölläni halusinkin kehittää monipuolisia, nuorisolähtöisiä ja rippikoululaisia osallistavia työskentelymenetelmiä rippikoulun raamiksiin, jotta jokaisella rippikoululaisella olisi mahdollisuus osallistua ja oppia itselleen mielekkäällä tavalla.

3 KOHTI UUDISTUVAA RIPPIKOULUA

Rippikoulu on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tärkeä toimintamuoto ja osa suomalaisten nuorten elämää: suomalaisnuorista yli 80 % käy vuosittain rippikoulun. Rippikouluun nuorta energiaa tuovat rippikoululaisten lisäksi isokset, jotka ovat erottamaton osa suomalaista rippikouluperinnettä. (EVL, ”Kukaan ei jää yksin” – suomalainen rippikoulu on yhä suosituimpi 2017; Kirkkohallitus 2016b, 8.) Oman opinnäytetyöni tekemisen aikaan rippikoulu eli vahvaa muutoksen aikakautta uuden rippikoulusuunnitelman valmistumisen ja voimaantumisen vuoksi. Tässä luvussa kerronkin sekä rippikoulusuunnitelmasta ”Elämä-usko-rukous” (2001) että sen pohjalta kehitetystä uudesta suunnitelmasta ”Suuri ihme” (2017), joka tulee ottaa seurakunnissa käyttöön viimeistään syksystä 2018 alkaen. Lisäksi tässä luvussa käsittelem rippikouluikäisen nuoren kehitystä ja isosten roolia rippikoulussa.

3.1 ”Elämä-usko-rukous” -rippikoulusuunnitelma 2001

Rippikoulusuunnitelma ”Elämä-usko-rukous” (2001) lähtee liikkeelle rippikoulun perustasta ja tavoitteesta. Tuo perusta on kristillisessä kasteessa sekä kahdessa ohjeistuksessa, jotka Jeesus seuraajilleen antoi: kaste- ja lähetyskäskyssä (Matt. 28:18-20) sekä rakkauden kaksoiskäskyssä (Luuk. 10:27). Nuo käskyt antavat pohjan myös rippikoulun yleistavoitteelle (Elämä-usko rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 17).

Rippikoulun yleistavoitteena on, että nuori vahvistuu siinä uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on pyhässä kasteessa otettu, kasvaa rakkaudessa lähimmäiseen ja elää rukouksessa ja seurakuntayhteydessä.

Yleistavoitteessa kaste on keskeisessä asemassa. Rippikoulussa tuleekin muistuttaa kasteesta, sen merkityksestä ja ainutkertaisuudesta: kaste liittyy ihmisen kristilliseen seurakuntaan ja Jumalan yhteyteen, eikä sen arvo häviä kastetun huonojenkaan valintojen seurauksena. Kasteen voima säilyy läpi elämän. (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 6-7 & 18; Pruuki 2010, 47.) Tämän kasteopetuksen tavoitteena on auttaa nuorta ymmärtämään ja elämään omassa elämässä todeksi sitä uskoa, johon hänet on pyhän kasteen kautta liitetty (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 7).

Rippikoulun yleistavoitteen lisäksi rippikoulusuunnitelma ”Elämä-usko-rukous” ohjeistaa muiltakin osin rippikoulussa annettavan opetuksen suunnittelua ja toteutusta. Opetuksen lähtökohdiksi ja suunta- viivoiksi suunnitelma antaa Katekismuksen kolme pääosaa, sillä niissä tiivistyy Raamatun ja samalla kristillisen uskon olennaisin sisältö. Nuo pääosat ovat kymmenen käskyä, uskontunnustus sekä Isä Meidän -rukous. (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 8; Pruuki 2010, 48.)

Kymmenen käskyä antavat rippikoululaisille perustan pohtia omaan elämään liittyviä moraalikysymyksiä. Kymmeneen käskyyn perustuva opetus vie rippikoululaiset myös uuden, uskonnollisen kysymyksen äärelle: miksi emme aina kykene noudattamaan Jumalan tahtoa ja rakastamaan lähimmäisiämme, vaikka tiedämme sen olevan oikein? Tähän rippikouluopetuksessa voidaan hakea vastauksia uskontunnustuksesta. Se avaa kristinuskon sisältöä luomisen, lunastuksen ja pyhityksen näkökulmista. Uskontunnustus muodostaa myös kristinuskon ns. pelastushistoriallisen kaaren, joka alkaa Jumalan luomistyöstä ja hui- pentuu Jeesuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen. Isä Meidän -rukous on puolestaan lähtökohtana hengellisyden harjoittamiselle rippikoulussa. (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 8-9.) Nuoren uskoa, hengellisyyttä ja sen vahvistumista tulee tukea rippikoulussa yhteisen jumalanpalvelus- ja hartauselämän kautta. Rippikoulun työntekijät, rippikoululaiset ja isokset muodostavat aidon seurakun- nan, jonka tehtävänä on rukoilla, lukea Raamattua, kokoontua jumalanpalveluksiin ja tulla osallisiksi sakramenteista. (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 7 & 18.)

Raamattu on rippikouluopetuksen tärkein kirja, jota tulee lukea ja käsitellä monipuolisesti sekä nuorelle ymmärrettävällä tavalla. Tämä tarkoittaa raamatun tekstien liittämistä ja soveltamista nuoren arkielä- mään eri opetusmenetelmiä hyödyntäen. (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 7; Pruuki 2010, 48.) Siten nuorten on mahdollista saada vastauksia kristilliseen uskoon liittyviin kysymyksiinsä ja ymmärtää, miten usko voi näkyä ihmisten arkielämässä (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 8). Monipuolisuutta ja nuorisolähtöisyyttä Raamatun äärellä tapahtuvaan työskentelyyn voidaan lisätä esimerkiksi musiikin, draaman tai kuvallisen ilmaisun keinoin. Nykyään myös mobiilitekniikka ja sosiaalinen media mahdollistavat entistä vaihtelevimpien työskentelytapojen käytön. Näitä mahdolli- suuksia voi hyödyntää vaikkapa rippikoulun raamiksissa.

Rippikoulun opetussisällöt jakautuvat siis Katekismuksen pääosien pohjalta kolmeen eri teemaan: elä- mään, uskoon ja rukoukseen. Nuo kolme eri kokonaisuutta voidaan kuvata myös kolmena eri korina. Jokaisessa rippikoulun opetustilanteessa olisi hyvä olla materiaalia kaikista koreista, sillä eri kokonai- suudet vaativat ja täydentävät toisiaan. (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 9.) Se näkyy

Katekismuksen pääosissakin: kymmenen käskyä osoittavat ihmisten syntisyyden, uskontunnustus korostaa Jeesuksen sovittaneen ihmisten synnit ristintyöllään ja Isä Meidän -rukous antaa taas ohjeita hengelliseen elämään ja sen harjoittamiseen. Kolmen korin -metodin lisäksi rippikouluopetuksen on tärkeää liittyä rippikoulua käyvän nuoren elämään ja sen eri tilanteisiin (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 9). Kun opetuksessa yhdistyvät nuoren elämän todellisuus ja kristinuskon sanoma, ollaan rippikoulun yleistavoitteen saavuttamisen äärellä: nuoren on mahdollista kokea yhteyttä Jumalaan ja seurakuntaan, harjoittaa hengellisyyttään sekä kasvaa rakkaudessa lähimmäisiin.

3.2 ”Suuri ihme” -rippikoulusuunnitelma 2017

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispainkokous hyväksyi huhtikuussa 2017 uuden rippikoulujen suunnittelua ja järjestämistä linjaavan rippikoulusuunnitelman. Suunnitelma tuli voimaan 1.5.2017, mutta seurakunnille annettiin aikaa ottaa se kokonaisuudessaan käyttöön 1.10.2018 asti. Tämä tarkoittaa, että syksystä 2018 lähtien kaikki Suomen evankelis-luterilaiset seurakunnat järjestävät rippikoulunsa rippikoulusuunnitelman ”Suuri ihme” (2017) mukaisesti. (EVL, Rippikoulu-uudistus 2017; EVL, RKS 2017-koulutus 2017).

”Suuri ihme” jatkaa edellisen ”Elämä-usko-rukous” -rippikoulusuunnitelman (2001) pohjalta rippikoulujen kehittämistä ja uudistamista ottaen huomioon nykyajan uudet tarpeet. Uudessa suunnitelmassa onkin otettu esille monia samoja asioita kuin vuoden 2001 suunnitelmassa: rippikoulu on edelleen pohjimmiltaan kasteopetusta ja rippikouluryhmä aito yhteen kokoontunut seurakunta, jonka tehtävänä on lukea yhdessä Raamattua, kokoontua jumalanpalveluksiin, rukoilla ja oppia uutta Jumalasta sekä kristillisestä uskosta. (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 6-7 & 18; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 9.) Pyörää ei siis olla keksitty uudelleen, vaan pikemminkin sitä ollaan huollettu.

Vanhojen ja tuttujen näkökulmien lisäksi ”Suuri ihme” sisältää myös paljon uutta. Suunnitelmassa ei mainita enää yleistavoitetta rippikoululle, vaan se on korvattu toiminta-ajatuksella. Tämä toiminta-ajatus antaa pohjan ja suunnan rippikoulujen järjestämiselle (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 12).

Rippikoulu vahvistaa nuorten uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja varustaa heitä elämään kristittyinä.

Toiminta-ajatus poikkeaa siis jonkin verran edeltävässä rippikoulusuunnitelmassa mainitusta rippikoulun yleistavoitteesta (Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 17). Yleistavoitteen sijaan

”Suuri ihme” mainitsee kuusi erillistä tavoitetta. Näiden tavoitteiden tulisi näkyä kaikessa rippikouluun liittyvässä toiminnassa. (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 15.)

Nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa.

Nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyyttä ja iloa.

Nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen.

Nuoret kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta.

Nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä.

Nuoret tahtovat kuulua Kristuksen kirkkoon.

Tavoitteiden muotoilutavasta voi huomata, että rippikoulujen tulee kehittyä jatkossa entistä nuorisolähtöisemmiksi. Rippikouluja järjestetään rippikoulua käyviä nuoria eikä isosia tai työntekijöitä varten. Tämän vuoksi nuorille tulee antaa aiempaa enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa oman rippikoulunsa suunnitteluun, sisältöön ja toteutukseen. Näin tuetaan heidän yhteisöllisyyden kokemustaan sekä kasvuaan kristillisen seurakunnan jäsenenä. (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 17-18.)

Nuorisolähtöisyyden lisäksi uusi suunnitelma korostaa erityisesti ehtoollisen viettoa osana puolivuotista rippikoulua ja sen rukouselämää. Rippikoulun tulee olla aiempaa enemmän ehtoolliskoulu, jonka aikana nuori saa halutessaan viettää ehtoollista useampaan kertaan yhdessä rippikouluryhmänsä ja sen työntekijöiden kanssa. Näin nuoren on mahdollista valmistautua rauhassa sekä turvallisessa ilmapiirissä konfirmaatiossa vietettävään ehtoolliseen, jonne hän saa mennä ensimmäistä kertaa itsenäisesti. Ehtoollisen viettäminen myös monipuolistaa rippikoulujen rukouselämää, jonka senkin tulee olla sisällöltään rikasta ja nuortennäköistä. Kun rippikoulussa kokoonnutaan säännöllisesti hartaushetkiin ja jumalanpalveluksiin, joissa toistuvat samat rukouksen elementit, nuorten on helppoa ja turvallista osallistua jumalanpalveluksiin myös rippikoulun jälkeen. (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 10-11, 26.)

Oppimisen tulee rippikoulussa rakentua entistä enemmän vuorovaikutuksen ja yhdessä oppimisen vaaraan. Tieto lisääntyy, kun asioista keskustellaan yhdessä. Rippikoulusuunnitelma puhuukin prosessimaisesta oppimisesta. Oppiminen on prosessi, jossa jokaisen oppijan osallistuminen, ääneen jaetut kokemukset, yhteinen vastuu uuden tiedon syntymisestä ja tämän uuden tiedon näkyväksi tekeminen ovat tärkeässä asemassa. Näin oppimisen tuloksena syntyy todennäköisimmin tietoa, joka on enemmän kuin yksittäisen oppijan alkuperäinen tietovaranto. (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 20.) Tämän

prosessimaisen oppimisen tukena tulee käyttää paljon Raamattua, kristittyjen tärkeintä kirjaa ja matka-opasta. Koska monelle nuorelle Raamattu on entistä tuntemattomampi kirja, on tärkeää lukea sen tekstejä säännöllisesti. Näin tuo kristittyjen pyhä tekstikokoelma voi tulla tutummaksi niin tiedollisesti kuin asenteidenkin tasolla. Raamatusta on hyvä valita luettavaksi ja yhdessä pohdittavaksi tekstejä, joiden kautta nuoret huomaavat monien yhteiskuntamme käytänteiden pohjautuvan Raamattuun. Samalla nuoret voivat myös ymmärtää ja kokea, että Raamatulla on merkitystä heidän arkisessa sekä hengellisessä elämässään – tuhansia vuosia Raamatun tekstien syntymisen jälkeen. Nuorten ymmärrystä lisäävät kysymykset, joissa raamatuntekstejä verrataan heidän elämäänsä. (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 27-28.) Raamiksissa raamatuntekstit voivat tulla ymmärrettävimmiksi ja läheisemmiksi, kun isokset ja rippikoululaiset pohtivat yhdessä, ovatko he Jeesuksen opetuslapsia tai jos Jeesus kertoisi Kylväjä-vertauksensa nyt, vuonna 2017, mikä asia siemenen tilalla voisi olla.

Nuorten lisäksi rippikoulu koskettaa myös heidän perheitään. ”Suuri ihme” -suunnitelma muistuttaakin, ettei rippikoululaisten perheenjäseniä tule unohtaa. (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 21.) Nuori ei tule rippikouluun tyhjiöstä, eikä myöskään palaa tyhjiöön. Perheenjäsenten nimet vilahtelevat nuorten puheissa rippikoululeirillä useasti ja koti-ikäväkin saattaa toisinaan yllättää. Rippikoulu antaa kuitenkin niin nuorelle kuin tämän vanhemmillekin hyvän mahdollisuuden pysähtyä ja pohtia nuoruuteen, vanhemmuuteen, itsenäistymiseen sekä tulevaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Näihin pohdintoihin työntekijöiden olisi hyvä osallistua yhdessä niin nuorten kuin heidän vanhempiansa kanssa. (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 21.) Rippikoulusuunnitelman nimi ”Suuri ihme” viittaa Psalmiin 139, jossa korostetaan jokaisen arvokkuutta ja ihmeellisyyttä Jumalan luomana ihmisenä. Jokainen rippikoulua käyvä nuori on siis ihme. (Ps. 139:14; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 5.) Työntekijöiden on kuitenkin syytä muistaa, että nuorten lisäksi myös jokainen perhe on suuri ihme – ilman perheitä ei olisi rippikoulua käyviä nuoriakaan. Kun rippikoulun suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon nuorten lisäksi heidän perheensä, tuetaan parhaimmassa tapauksessa nuoren lisäksi kaikkien hänen perheenjäsentensä kasvua seurakunnan jäsenenä. Samalla voidaan luottaa, että Suomessa riittää rippikoululaisia myös tuleville vuosille.

3.3 Rippikouluikäinen nuori

Rippikouluun tuleva nuori elää vaihetta, johon kuuluvat monet muutokset omassa itsessä sekä ihmissuhteissa. Fyysisten muutosten ja kasvun lisäksi erityisesti nuoren ajattelutaidoissa tapahtuu isoja harppauksia.

sia eteenpäin. Rippikoululainen kykenee aiempaa abstraktimpaan ajatteluun ja pohdintaan. Tämä mahdollistaa sen, että nuori kykenee ymmärtämään myös kristillisiä käsitteitä ja sitä kautta omaa uskontoaan paremmin. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2015, 142, 146; Dunderfelt 2011, 86; Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 12-13.) Rippikoulussa nuori pohtiikin uskontoon ja Jumalaan liittyviä kysymyksiä yksin ja yhdessä oman rippikouluryhmänsä kanssa. Koska suomalaisnuoret ovat uskonnollisesti passiivisempia muiden pohjoismaiden nuoriin verrattuna, rippikoululainen miettii ehkä ensimmäistä kertaa elämässään tietoisesti uskonnollisuuteen ja Jumalaan liittyviä kysymyksiä. Abstraktisten ajattelutaitojen kehityksen ja rippikoulussa tapahtuvan tietoisesti pohdinnan ansiosta nuorten jumalakäsityksissä tapahtuukin monia muutoksia rippikoulun aikana. (Kilpeläinen 2009, 285-287; Niemelä 2009 308.) Yksi paikka uskonnolliselle mietiskelylle on raamis, jossa rippikoululaisten lisäksi paikalla on myös raamisryhmän oma isonen. Ajattelutaitojen kehittymisen ansiosta nuori kykenee lisäksi moraalisesti kypsempään toimintaan – hän osaa pohtia asioita eri näkökulmista ja ymmärtää myös toisten eriäviä mielipiteitä (Nurmi ym. 2015, 147). Tämä on suureksi hyödyksi raamiksissa, joissa monen nuoren ajatusmaailmat kohtaavat ja mielipiteiden kirjo voi olla runsas.

Nuoruudessa ystävien merkitys korostuu. Rippikouluikäiset nuoret viettävät paljon aikaa ikätovereidensa kanssa ja ryhmään kuulumisen sekä hyväksytyksi tuleminen on suuri. Nuorten muodostamia ryhmiä on erilaisia ja niiden suurus sekä koostumus vaihtelevat. Ryhmien muodostumiseen vaikuttaa kuitenkin eniten nuorten kokema samankaltaisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunne. Nuoret hakeutuvat ihmissuhteisiin ja ryhmiin, joissa voivat havaita yhtäläisyyksiä toistensa välillä. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 92-93; Nurmi ym. 2015, 166-167; Pruuki 2008b, 90.) Rippikoulussa ryhmät voivat muotoutua yksinkertaisimmillaan vapaa-ajanviettotapojen mukaan: lautapelejä pelaavat nuoret muodostavat yhden ryhmän, kun taas toinen ryhmä muodostuu jalkapallokentälle menevistä nuorista. Kolmas porukka laulaa yhteistä lempiveisuaan pianon ääressä ja loput ovat kokoontuneet pihalle juttelemaan. Toisaalta ryhmiin jakautuminen on jossain määrin myös aikuisten määräämää (Nurmi ym. 2015, 167). Rippikoulussa esimerkiksi raamisten ryhmäjaot muotoutuvat yleensä rippikoulun työntekijöiden päätösten mukaan. Tärkeintä kuitenkin on, että nuori saa kokea kuuluvansa johonkin ryhmään tai että hänellä olisi edes yksi merkityksellinen ystävyysuhde, sillä ulkopuolisuuden ja yksinäisyyden tunteet voivat haitata nuoren tervettä kehitystä. (Aaltonen ym. 2005, 93; Nurmi 2015, 166; Pruuki 2008b, 98.)

Nuoruudessa tapahtuvien fyysisten muutosten, erilaisten pohdintojen sekä ihmissuhteistaan saamansa palautteen avulla nuori muokkaa kuvaa itsestään sekä häntä ympäröivästä maailmasta. Nuori etsii paikkaansa yhteiskunnan jäsenenä ja kysyy itseltään, kuka hän on. Toisin sanoen nuori rakentaa identiteetti-

ään. (Nurmi ym. 2015, 150,159-160.) Rippikoulu antaa nuorelle mahdollisuuden miettiä omaa elämänsä, ihmissuhteitaan ja tulevaisuuttaan. Rippikoulu onkin siis hyvä välietappi identiteetin muodostamisprosessissa, joka kannattaa hyödyntää.

3.4 Isosen rooli rippikoulussa

Rippikoulu ei olisi mitään ilman isosia. Nimenomaan heidän ansiostaan suomalaisen rippikoulun suosio on edelleen suuri. (Köykkä 2014, 40; Nieminen, Peitso, Perkiö & Poropudas 2017, 10.) Isoset eli vapaaehtoisesti seurakunnan leiritoiminnan vastuunkantajiksi kouluttautuneet nuoret ovatkin toiminnallaan luoneet suomalaisesta rippikoulusta tunnetun brändin, jota ihailaan naapurikirkkoja myöten (EVL, Isostoiminta on hauskaa vastuunkantoa 2017; Köykkä 2014, 41). Rippikoulu ja isoset liittyvät niin olennaisena osana suomalaiseen nuorisokulttuuriin, että peruskoulun kahdeksaluokkalaisten yksi suosituimmista keskusteluaiheista onkin varmasti rippikoulu, rippikoulun ryhmäjaot sekä oman rippikouluryhmän isoset. Kahdeksannen luokan kesälomakuulumisiin taas kuuluu luovuttamattomana osana kysymys: ”Millaisia isosia siellä riparilla oli?” Toinen varmasti yhtä suosittu kysymys on ”Aiotko lähteä mukaan isostoimintaan?” Varsin moni vastaa tuohon kysymykseen myöntävästi, sillä tilastojen mukaan vuosittain isostoimintaan osallistuu noin 24 000 suomalaisnuorta. Heistä suunnilleen 16 000 hakeutuu isosiksi seurakunnan leireille. (Kirkkohallitus 2016, 13; EVL, Isostoiminta on hauskaa vastuunkantoa 2017.) Rippikoulu voi siis isostoiminnan kautta olla osa nuorten elämää parhaimmillaan useamman vuoden ajan (Köykkä 2014, 41).

Isosten tarpeellisuus rippikoulussa ei kuitenkaan liity pelkästään rippikoululaisten lukumäärän ylläpitämiseen. Isoset ovat nuoruuden asiantuntijoita, jotka pitävät yllä vanhoja toimivia rippikouluperinteitä, mutta myös luovat uusia käytänteitä ja toimintatapoja, jotta rippikoulu säilyy jatkossakin elinvoimaisena nuorten kasvupaikkana (Köykkä 2014, 41-42). He myös toimivat linkkeinä sekä viestinvälittäjinä rippikoululaisten ja työntekijöiden välillä (Kirkkohallitus 2016, 53). Isoset ovat siis tärkeä osa rippikoulun suunnittelutyötä ja johtajatiimiä. Heihin luotetaan ja heille annetaan vastuuta – iltaohjelmat, vapaa-ajan aktiviteetit, juoksevat pikkuhommat ja pienryhmissä tapahtuvat työskentelyt eivät onnistuisi rippikoulussa ilman isosia. Myöskin lisäsilmäparit yhteisten sääntöjen noudattamisen valvonnassa ovat rippikoulun työntekijöille kallisarvoisen tärkeitä. (Kirkkohallitus 2016, 47; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 43.) Nuo seurakunnan nuoret vastuunkantajat pitävät siis pienillä, suurilla teoillaan huolta siitä, että homma toimii.

Nuoria ei voi heittää isosiksi rippikouluun kylmiltään. Sen vuoksi seurakunnat järjestävät tätä vastuutehtävää varten koulutusta isoseksi haluaville. Koulutuksessa opetellaan isosena toimimisen perustaitoja, kuten ryhmänohjausta, tiimityöskentelyä, esiintymistä ja hartauselämän toteuttamista. Yhtä lailla isoskoulutuksessa pohditaan rippikoulumaailman ja isosena toimimisen periaatteita sekä annetaan nuorille mahdollisuus kasvaa seurakuntalaisina. (Kirkkohallitus 2016, 47-48; Köykkä 2014, 42-43; Nieminen ym. 2017, 10.) Isoskoulutuksen sijaan seurakuntien kuitenkin pitäisi viimeistään nyt alkaa suunnitella ja toteuttaa isostoimintaa. Isostoiminnassa yhdistyvät koulutus ja nuorten aktiivinen toimiminen seurakunnan jäsenenä itselle mielekkäällä tavalla, esimerkiksi musisoiminen, rennon yhdessä oleskelun tai diakonisen auttamistyön kautta. Pelkkä isoskoulutus tarjoaa nuorille vain yhden tavan toimia seurakuntalaisina. Sen sijaan laajempi isostoiminta avaa nuorille enemmän mahdollisuuksia osallistua koulutuksen ohella muihinkin seurakunnan järjestämiin toimintoihin ja aktiviteetteihin. Samalla se tarjoaa mahdollisuuden uusiin ja pysyväluontoisiin ystävyys-suhteisiin. (Kirkkohallitus 2016, 10 & 23-25; Köykkä 2014, 45-46; Nieminen ym. 2017, 11.) Isostoiminnan kautta nuorilla on siis paremmat lähtökohdat syvemmän seurakuntasuhteen muodostumiselle. Kun nuori saa itse toimia aktiivisesti seurakunnan jäsenenä, hän voi kokea olevansa tärkeä osa suurta yhteisöä. Positiiviset kokemukset omasta tarpeellisuudesta omilta isostoimintavuosilta ruokkivat aikoinaan haluani olla osa seurakuntaa ja sen toimintaa monipuolisemmin kuin isosen roolin kautta. Isostoiminnan tärkein tavoite onkin isosten runsaan lukumäärän ylläpitämisen sijaan tukea nuorten aktiivista jäsenyyttä seurakunnassa sekä auttaa heitä kasvamaan kristittyinä (Kirkkohallitus 2016, 23; Köykkä 2014, 46).

Isostoiminta ei voi kuitenkaan valmistaa nuoria täysin isosena toimimiseen rippikoulussa. Tärkein koulutuspaikka isosena toimimiseen on rippikoulu itse. Etenkään ensimmäistä kertaa isosena toimivalta on kohtuutonta odottaa täydellisyyttä, eikä kokeneemman isosen ei tulisi kokea paineita suoriutumisestaan rippikoulussa. Isosilla on myös lupa epäonnistua ja tehdä virheitä. (Kirkkohallitus 2016, 55; Köykkä 2014, 46-47, Nieminen ym. 2017, 11; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 43.) Omille virheille nauraminen oli aikoinaan itselleni tärkein asia, jonka opin isosena ollessani. Ensimmäistä kertaa rippikoulussa isosena toimiessani meinasi tulla itku, kun omille ryhmäläisilleni taiteilemista muistikirjanmerkeistä ei tahtonut millään tulla sellaisia, kuin halusin. Mutta viidennellä rippileirillä isosena ollessani osasin nauraa jo etukäteen asialle ja ehdotinkin leikilläni leirin työntekijälle askartelukurssin järjestämisestä osana isostoimintaa. Askartelutaidoiltaan yhtä lahjakas työntekijä vastasi, että jos sellainen joskus järjestettäisiin, hän olisi ehdottomasti mukana yhtenä osallistujista. Sitten nauroimme asialle makeasti koko loppupäivän. Työntekijät ovatkin rippikoulussa rippikoululaisten lisäksi myös isosia varten. Heidän tehtävänä on moittimisen sijaan kannustaa ja tukea isosia tehtävissään koko rippikoulun ajan.

Jokainen isonen on arvokas rippikoulun ohjaajatiimin jäsen omana itsenään, vahvuuksineen ja heikkouksineen. (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 43.)

Kaikenlaisia isosia siis tarvitaan ja sitä parempi, mitä erilaisemmista nuorista rippikoulun isosjoukko koostuu. Silloin rippikoulua käyvät nuoret voivat nähdä, että seurakunnassa jokainen kelpaa joukkoon mukaan omana itsenään – seurakunnassa on tilaa vajavaisuudelle. (Kirkkohallitus 2016, 16; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 43.) Hiljainen ja arka isonen, joka istuu yksittäisen rippikoululaisen kanssa sohvannurkassa hiljaa rupertellen, on yhtä hyvä isonen kuin hän, joka loistaa iltaohjelman sketsinäytöksessä ja saa jokaisen nauramaan vitseilleen. Työntekijöiden tulisikin isosten mahdollisten henkisten kipuilujen yllättäessä muistuttaa näitä tärkeitä vastuutehtävissä toimivia nuoria siitä, mihin isosen tehtävä seurakunnassa syvimmiltään pohjautuu – kummiuden tehtävään. Isokset ovat rippikoululaisille henkisiä isosiskoja ja -veljiä sekä rinnalla kulkijoita uskontiellä. Yhtä lailla isosia voi verrata opetuslapsiin, jotka saivat tärkeän tehtävän viedä evankeliumia eteenpäin omilla sanoillaan ja teoillaan. (Kirkkohallitus 2016, 10; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 43.) Opetuslapset olivat kuitenkin ihmisiä. He tekivät syntiä, erehtyivät ja joutuivat sanaharkkaan toistensa kanssa. Myös hyväkin kummi voi unohdtaa pitää yhteyttä kummilapseensa omien elämänsä keskeisten kummilapsensa keskellä. Isostenkaan on siis turha jäädä murehtimaan virheitään, unohduksiaan tai heikkouksiaan, sillä alkukirkon ajoista lähtien kristillinen seurakunta on koostunut ennen kaikkea keskeneräisistä ihmisistä, joista jokainen on yhtä arvokas.

4 RAAMIKSET RIPPIKOULUSSA

Tässä luvussa käsittelen teemoja ja asioita, jotka ohjaavat raamisten pitämistä rippikoulussa. Ensiksi kerron Raamatun luonteesta, joka on merkittävä syy siihen, miksi Raamattua luetaan edelleen rippikoulun raamiksissa. Sen jälkeen pureudun konstruktivistisen oppimiskäsityksen ja yhteistoiminnallisen oppimisen periaatteisiin, joiden varaan rakensin tekemäni raamismateriaalin.

4.1 Raamatun sosiaalinen luonne ja rippikoulun raamikset

Raamattu on kirja, jolla on vahva sosiaalinen ja yhteisöllinen ulottuvuus. Ennen kuin Raamattu sai kirjallisen muotonsa, sen kertomukset välittyivät suullisena perinteenä kristityltä kristitylle ja sukupolvelta toiselle. Kristityt ovat alusta alkaen myös kokoontuneet yhdessä kuulemaan raamatuntekstejä ja Jumalan sanaa erityisesti jumalanpalveluksiin, sillä Raamattu oli pitkään harvinaisuus oman kodin kirjahyllyssä. (Köykkä 2005, 65.) Ei siis ole ihme, että myös rippikoulussa rippikoululaiset kokoontuvat isosten johdolla raamisryhmiin lukemaan yhdessä Raamattua. Varsin usea nuori saakin ensimmäisen kunnan koston tuohon kristittyjen pyhään kirjaan juuri rippikoulussa, kristillisen yhteisön keskellä. Yhteisistä lukuhetkistä jäävät muistot vaikuttavat varmasti siihen, miten nuori suhtautuu Raamattuun rippikoulun jälkeen – tuleeko siitä etäinen vai rakas kirja. (Köykkä 2005, 65; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 28.) Myös itse avasin Raamatun ensimmäistä kertaa kunnolla omassa rippikoulussani. Olin kylläkin aiemmin lukenut jokaisena jouluaattona jouluevankeliumin vanhempieni vihkiraamatusta ja tiesin joitain raamatunkertomuksia nimeltä. Muuten Raamattu oli itselleni vieras ja jopa pelottavakin opus. Puolivuotisen rippikoulun päätyttyä Raamattu ei kuitenkaan ollut minulle enää kirja, jonka uskaltaisi avata vain jouluisin. Siitä tuli minulle matkakumppani, juurikin rippikoulussa pidettyjen raamisten ansiosta.

Nuoret elävät vaihetta, joihin liittyy monia pieniä ja isoja kysymyksiä. Suhde Raamattuun ja sen merkityksellisyyteen omassa elämässä muotoutuukin myös sen mukaan, miten hyvin nuori saa Raamatusta vastauksia elämäkysymyksiinsä. Raamattu tuskin tulee rakkaaksi kirjaksi, jos nuori ei löydä sieltä lohtua vaikeisiin hetkiin tai neuvoja hyvään elämään. (Köykkä 2005, 60.) Raamattua voi verrata ystävään – jos se on luotettava, rehellinen, avulias ja myötätuntoinen, todennäköisesti suhde kantaa ja kestää kuten tosielämän ystävyysuhteetkin. Jotta Raamatusta voisi tulla rippikoululaisen ystävä, on rippikoulussa käsiteltäviä sellaisia raamatuntekstejä, joista nuoret voivat löytää kytköksiä omaan elämäänsä (Suuri

ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 28). Raamiksissa näiden kytkösten oivaltamista voi tukea kysymyksillä, jotka liittyvät sekä luettuun raamatuntekstiin että omaan elämään.

Yhdessä lukemisen ja keskustelun lisäksi nuorten on tärkeää tutustua Raamattuun myös muiden heille ominaisten työskentelytapojen avulla. Nykyajan suomia uusia mahdollisuuksia ei saa pelätä tai hylätä, vaan ne tulee ottaa hyötykäyttöön (Köykkä 2005, 63). Esimerkiksi Snapchat, Instagram ja Whatsapp voivat näkyä ja kuulua rippikoulun raamiksissa. Kuitenkin sosiaalinen media ei saa korvata Raamattua ja sen lukemista. Raamattua ei alun perinkään kirjoitettu vain sen vuoksi, että se toisi täytettä kodin kirjahyllyyn. Raamattu kirjoitettiin lukemista varten. Kaikki muu toiminta tulee olla vain mukavaa lisätekemistä. Jos itse lukemisen tärkeys unohdetaan, ollaan kirkossamme ajautettu väärille teille. (Köykkä 2005, 64.)

Väärille teille ajaututaan myös silloin, jos nuorilla ei ole tukenaan luotettavia aikuisia, jolta pyytää ja saada apua raamatun tekstien ymmärtämiseen. Raamatun sosiaalisessa luonteessa piilee siis haittapuoliakin, jotka tulee tiedostaa. Väärin ymmärrettynä ja luettuna Raamattu voi olla vaarallinenkin kirja, joka sekoittaa pään ja ajatukset siitä, mitä kristillinen usko pohjimmiltaan on. Etenkin raamiksia pitävien isosten tulee saada tietoa ja tukea tehtäviinsä. (Kirkkohallitus 2016, 48; Köykkä 2005, 67.) Tässä tukemistehtävässä rippikoulun työntekijät ovat tärkeässä asemassa. Käytännössä tuo tukeminen voi tarkoittaa esimerkiksi raamisten sisältöjen läpikäymistä ennakkoon yhdessä isosten kanssa. Näin isosten paineet raamisten pitämisestä voivat vähentyä ja korvaantua sen sijaan innokkuudella hypätä raamatunkertomusten maailmaan yhdessä rippikoululaisten kanssa.

4.2 Pedagogiset lähtökohdat

Halusin tehdä opinnäytetyökseni raamismateriaalin, jonka lähtökohdat olisivat konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä sekä yhteistoiminnallisen oppimisen lainalaisuuksissa. Alaluvuissa kuvaan sen vuoksi tarkemmin, mitä näillä kahdella termillä tarkoitetaan.

4.2.1 Konstruktivistinen oppimiskäsitys

Konstruktivistinen oppimiskäsitys pohjautuu ajatukseen ihmisestä aktiivisena ja itsenäisenä oppijana. Oppiminen käsitetään konstruktivismin mukaan koko eliniän kestäväksi toiminnaksi, jossa ihmisen rooli

tiedonkäsittelijänä sekä oppimistavoitteiden asettajana korostuu. (Kauppila 2007, 38; Pruuki 2008, 16-17.) Ihminen havainnoi ympäristöään ja siitä saatua tietoa, peilaa sitä jo oppimaansa sekä linkittää käsittelemänsä uuden tiedon vanhojen opittujen tietojen ja taitojen yhteyteen (Kauppila 2007, 39, 113).

Käsitteet skeema, assimilaatio ja akkomodaatio ovat keskeisessä asemassa konstruktivistisessä oppimiskäsityksessä. Ne selventävät ja hahmottavat oppimisprosessia. *Skeemalla* tarkoitetaan ihmisen omiin kokemuksiin ja havaintoihin perustuvaa käsitystä jostakin ilmiöstä, tapahtumasta tai asiasta (Kauppila 2007, 41). Skeeman käsitteen luoja pidetään Frederick Barlettia, joka edusti kognitiivista oppimissuuntausta (Kauppila 2007, 34; Pruuki 2008, 16). Kuitenkin skeeman käsitettä pidetään tärkeänä osana myös konstruktivistista oppimiskäsitystä. Tähän vaikutti Jean Piagetin luomat käsitteet assimilaatio ja akkomodaatio, jotka hän liitti läheisesti skeeman yhteyteen. Piagetin mukaan *assimilaatiossa* ihminen kytkee havainnoimansa ja oppimansa asian osaksi hänen jo aikaisemmin muodostamaansa skeemaa (Kauppila 2007, 41; Pruuki 2008, 17). Rippikoululainen voi esimerkiksi tietää, että Raamattu sisältää useita eri kirjoja, kuten evankeliumeja. Hän ei kuitenkaan ole ennen rippikoulua tiennyt muita raamatunkirjoja nimeltä. Kun hän kuulee ensimmäistä kertaa Roomalaiskirjeestä tai Psalmeista, tapahtuu assimilaatio: rippikoululainen yhdistää nuo kirjat osaksi Raamattua. On kuitenkin myös tilanteita, joissa ihminen huomaa, ettei jokin tieto olekaan liitettävissä osaksi jo hänen aiemmin luomaansa skeemaa. Tällöin täytyy luoda uusi skeema opitusta asiasta, joka joko kumoaa vanhan skeeman tai muovautuu omaksi tietorakenteekseen muiden skeemojen joukkoon. Tätä uuden skeeman syntymistä kutsutaan *akkomodaatioksi*. (Kauppila 2007, 41; Pruuki 2008, 17.) Akkomodaatiosta on kyse esimerkiksi silloin, kun rippikoululainen ymmärtää, että Psalmit ja kirjeet löytyvät eri osista Raamattua – toiset Uuden ja toiset Vanhan testamentin puolelta. Rippikoululaisen on muodostettava tällöin omat skeemansa sekä Uudesta että Vanhasta testamentista ja niiden sisältämistä kirjoista.

Konstruktivistinen oppimiskäsitys on eroteltavissa yksilökonstruktivismiin ja sosiokonstruktivismiin (Pruuki 2008, 17). Yksilökonstruktivisessa suuntauksessa oppijan omaa aktiivista tiedonkäsittelyä pidetään oppimisen tärkeimpänä lähtökohtana. Oppimisen sidonnaisuus myös toisten ihmisten kanssa käytävään keskusteluun myönnetään, mutta kaiken oppimisen perusta on yksilön omassa työskentelyssä. Muiden kanssa keskustelu käynnistää oppimisprosessin, mutta itse oppimisen tulos, skeemojen syntyminen tai niiden muuttuminen, on yksilön aikaansaannosta. (Pruuki 2008, 17-18.)

Konstruktivistisen oppimiskäsityksen toisessa pääsuuntauksessa eli sosiokonstruktivismissa painotetaan oppimisen yhteisöllistä ja vuorovaikutuksellista puolta. Yksilön oppiminen on sidoksissa muihin opiskelijoihin, opettajaan, heidän kanssaan käytyyn keskusteluun sekä tiettyyn ympäristöön. (Kauppila

2007, 51; Pruuki 2008, 17, 20.) Rippikoulun raamikset työskentelyineen pohjautuvat tämän suuntauksen näkemyksiin oppimisesta ja sen luonteesta. Raamiksissa oppimisen kontekstuaalisuus ilmenee siten, että rippikoululaiset on jaettu raamistyöskentelyitä varten omiin ryhmiinsä ja ryhmät pysyvät samana koko rippikoulun leirijakson ajan. Myös raamiksia ohjaava isonen ja ryhmän kokoontumispaikka pysyvät samoina.

Sosiokonstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan opitut tiedot ja taidot ovat päämääräsuuntautuneen työskentelyn ja dialogin vaikutusta. Vuorovaikutustilanteissa opiskelija pohtii ja työstää ensin yksilöllisesti saamaansa tietoa, mutta jakaa sen jälkeen muodostamiaan johtopäätöksiä yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Tällöin hän voi saada muilta tukea ajatuksilleen sekä oppia uutta kuuntelemalla toisten käsityksiä samasta aiheesta. (Kauppila 2007, 114, 132.) Sosiokonstruktivistisessa oppimiskäsityksessä oppimisen subjektiivinen ja kollektiivinen ulottuvuus siis vaihtelevat ja tukevat toisiaan (Kauppila 2007 114-115). Näin oppiminen tehostuu ja opiskelijan sisäistämä tietomäärä voi olla suurempi kuin itsenäisen työskentelyn tulos (Kauppila 2007, 132).

Opettajan rooli painottuu sosiokonstruktivistisessa oppimiskäsityksessä opiskelijan oppimisen ja uuden tiedon jäsentämisen tukemiseen. Vaikka opiskelija on itseohjautuva oman oppimisensa subjekti, hänellä tulee olla tarvittaessa mahdollisuus tukeutua opettajansa ammattitaitoon. Opettaja onkin tiukan auktoriteettihahmon sijaan opiskelijoillensa ikään kuin tutor, joka auttaa opiskelijoita heidän omien tavoitteidensa asettamisessa ja myös kannustaa niiden saavuttamisessa. (Kauppila 2007, 127-128; Pruuki 2008, 21.) Raamiksissa isosta voi verrata tutor-roolissa toimivaan opettajaan. Isosen tehtävänä on raamisten aikana ohjata ryhmäläisiään ja kannustaa heitä keskustelemaan ilmapiiriin, jossa myös väärät vastaukset ovat sallittuja. Isonen rooli painottuu raamiksissa opettamisen sijaan oppimiseen kannustamiseen. Jotta motivaatio säilyy yllä, tulee oppimistilanteiden olla mielekkäitä ja tehtävien vaikeusasteeltaan sopivia (Kauppila 2007, 120-121). Tehtävien suunnittelussa pitäisikin pysytellä niin sanotulla lähikehityksen vyöhykkeellä. Tehtävien tulisi siis olla sellaisia, joiden suorittamiseen opiskelija kykenee opettajan tuen avulla, muttei vielä itsenäisesti. (Kauppila 2007, 80; Pruuki 2008, 20.) Raamiksissa käsiteltävät kysymykset kannattaa siis lähikehityksen vyöhykkeeseen perustuvan teorian mukaan asetella siten, että yhdessä pohtien ja isosen kannustamana rippikoululaiset voivat keksiä niihin vastauksia. Näin he voivat myös saada sellaisia oivalluksia, joita eivät olisi yksin kokeneet.

Opiskelijat vertaavat tahtomattaan omia mielipiteitään, käsityksiään ja ajatuksiaan opettajansa näkemyksiin ja toimintamalleihin. Sosiokonstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan opettaja onkin tukijan, auttajan ja kannustajan lisäksi myös opiskelijoidensa roolimalli, jonka työskentely opiskelijoidensa kanssa

voi olla joko inspiroivaa tai innostusta lannistavaa. (Kauppila 2007, 121-122.) Isonen on oman ryhmänsä rippikoululaisten roolimalli. Isonen motivoivan toiminnan avulla rippikoululaisilla on kaikki mahdollisuudet innostua Raamatun lukemisesta sekä itsenäisesti että yhdessä muiden ikäistensä kanssa.

4.2.2 Yhteistoiminnallinen oppiminen

Yhteistoiminnallinen oppiminen on opetusmuoto, jonka olennaisin tunnusmerkki on pitkäaikainen pienryhmätyöskentely. Oppimiskäsitykseltään se voi pohjautua esimerkiksi konstruktivismiin. (Hellström, Johnson, Leppilampi & Sahlberg 2015, 16 & 26.) Yhteistoiminnallinen oppiminen ei siis ole erillinen oppimiskäsitys, vaan tapa opettaa. Tämän opetustavan oppi-isänä voidaan pitää 1800-luvulla elänyttä yhdysvaltalaista koulutusfilosofi John Deweytä. Suomeen yhteistoiminnallisen oppimisen lähtökohdat loi Martti Koskenniemi. (Hellström ym. 2015, 15; Saloviita 2006, 20-21.)

Pysyväluonteisen ryhmätyöskentelyn lisäksi yhteistoiminnalliseen oppimiseen liittyy muitakin periaatteita, joiden avulla sen voi erottaa muista opetusmetodeista. Näitä periaatteita ovat sosiaalinen positiivinen riippuvuus, yksilöllinen vastuu, osallistava ja avoin vuorovaikutus, sosiaalisten taitojen hallinta sekä yhdessä tapahtuva arviointi (Hellström ym. 24-26 & 93-96; Saloviita 2006, 45-50). Sosiaalisella positiivisella riippuvuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa opiskelijat kokevat tarvitsevansa toisiaan selviytyäkseen ryhmätehtävästään. Kaikkien ryhmäläisten työskentely tai työskentelemättömyys vaikuttaa koko ryhmän suoritukseen ja onnistumiseen. Sosiaalisen positiivisen riippuvuuden tunnetta voidaan vahvistaa ryhmäharjoituksilla, jotka auttavat ryhmän jäseniä tutustumaan toisiinsa yhä paremmin. (Hellström ym. 2015, 93-94; Saloviita 2006; 46-47.) Rippikoulun raamiksissa tätä tunnetta voidaan vahvistaa keskittymällä ensimmäisellä kokoontumiskerralla vain oman ryhmän jäseniin tutustumiseen. Myös muissa kokoontumisissa olisi hyvä tämän ulottuvuuden mukaan olla tehtäviä ja kysymyksiä, joissa ryhmäläiset voivat kertoa omista elämäkokemuksistaan ja mielipiteistään ryhmäläisilleen. Lisäksi raamiksissa rippikoululaiset tarvitsevat toisiaan, jotta työskentely etenee.

Yksilöllinen vastuun periaate täyttyy, kun jokainen ryhmän jäsen on osallistunut aktiivisesti tehtävän tekemiseen. Ryhmän yhteisen aikaansaannoksen lisäksi jokainen vastaa omasta oppimisestaan. Yhteistoiminnallinen oppiminen ei siis hyväksy vapaamatkustajia. (Hellström ym. 2015; Saloviita 2006, 49.) Raamiksien sujuvuuden ja monipuolisen oppimisen kannalta on tärkeää, että jokainen rippikoululainen antaa oman panoksensa ryhmätyöskentelyyn. Jos vain yksi tai kaksi ryhmäläistä osallistuu keskusteluun tai jonkun konkreettisen tehtävän, kuten näytelmän tekemiseen, lopputulos voi jäädä suppeaksi.

Rippikoulun raamiksien onnistumisen kannalta on tärkeää luoda ryhmän jäsenille tunne, että jokaisella on oikeus tuoda mielipiteitään ja ajatuksiaan esille. Vaikka raamiksissa isonen on lopulta vastuussa työskentelyn etenemisestä, hän ei ole ylemmässä asemassa rippikoululaisiin nähden. Sekä isosella että rippikoululaisilla tulee olla samat oikeudet osallistua raamiksien eri tehtävien tekemiseen. Myös tältä osin raamis täyttää yhteistoiminnallisen oppimisen seuraavan kriteerin: osallistavan ja avoimen vuorovaikutuksen ryhmän jäsenten välillä. Jokaiselle on luotava yhtäläiset mahdollisuudet osallistua ryhmässä työskentelyyn. (Hellström ym. 2015, 24 & 94-95; Saloviita 2006, 50.) Ryhmässä ei saisi siis olla yhtä selkeää johtajaa tai henkilöä, jonka mielipiteillä ei ole arvoa muiden ryhmän jäsenten silmissä (Saloviita 2006, 49-50).

Jotta ryhmässä voisi vallita avoin ja osallistava ilmapiiri, ryhmän jäseniä tulee muistuttaa tietoisesti eri taidoista, joita tarvitaan ihmissuhteissa ja ryhmätilanteissa. Näitä ovat esimerkiksi kuuntelu-, neuvottelu- ja päätöksentekotaidot. Kun näiden taitojen opettelua ja harjoittelua pidetään esillä, sosiaalisten taitojen hallinnan tavoite täyttyy. (Hellström ym. 2015, 95.) Isosille voi esimerkiksi antaa vinkkejä ennen jokaista raamista, millä keinoin raamisryhmän vuorovaikutusta voi parantaa edelliseen kertaan verrattuna. Lisäksi ryhmän jokapäiväinen työskentely kehittää myös huomaamatta ryhmän jäsenten ihmissuhde- ja ryhmätyöskentelytaitoja, koska ryhmän jäsenet käyvät entistä tutummiksi toisilleen.

Myös ryhmäläisten yhteinen pohdiskelu ja arviointi työskentelynsä liittyen parantaa ryhmän toimintaa. Tätä yhteistä ja tietoista arviointia työskentelyn onnistumisesta kutsutaan reflektioksi. Reflektio on viimeinen ja olennainen osa yhteistoiminnallista työskentelyä. (Hellström ym. 2015, 95.) Jotta raamisten työskentelytapaa voidaan kutsua perinteisen ryhmätyön sijaan yhteistoiminnalliseksi, tulee ryhmälle jättää varsinaisen työskentelyvaiheen lisäksi aikaa työskentelynsä arviointiin. Se voi tapahtua esimerkiksi jokaisen työskentelyn lopuksi.

Kyseinen opetustapa antaa siis paljon vastuuta oppijoille itselleen ja korostaa opettajan roolia oppimisen ohjaajana. Kuitenkin opettajien – rippikoulussa työntekijöiden ja isosten – tulee ymmärtää yllä mainitut yhteistoiminnallisuuden periaatteet ennen sen käyttämistä opetuksen järjestämismuotona. Lisäksi opettajan on yhtä tärkeää luoda toimivat ulkoiset puitteet yhteistoiminnallisuudelle ja sen toteutumiseksi ryhmätyöskentelyissä. (Hellström ym. 2015 17 & 115.) Opettajakaan ei siis saa toimia vapaamatkustajana yhteistoiminnallisessa oppimisprosessissa. Jotta tämä opetustapa toimisi parhaimmalla mahdollisella tavalla esimerkiksi rippikoulussa, myös työntekijöiden ja isosten tulee kantaa omat kortensa kekoon itsensä ja kaikkien muiden rippikouluun osallistuvien oppimisen puolesta.

5 OPINNÄYTETYÖN VAIHEET

Tässä luvussa kuvaan opinnäytetyöprosessiani, joka oli pitkä ja vaiherikas. Prosessi alkoi syksyllä 2015 ja pitkän kehitystyön tuotosta päästiin testaamaan opinnäytetyön toteutusosuudessa kahdella rippikoululeirillä kesällä 2017. Hankkeistajana opinnäytetyössäni toimi Jämsän seurakunta.

5.1 Idean syntyminen

Idea opinnäytetyöhöni syntyi varsin varhaisessa vaiheessa opintojani kevättälvella 2015. Olin alkanut pohtia jo edeltävänä syksynä, mikä olisi minua kiinnostava opinnäytetyön aihe, vaikka opintoja minulla oli takana vasta muutaman kuukauden verran. Varsin pian ajatustyön aloittamisesta tajusin, että Raamatun lukeminen on aina ollut lähellä sydäntäni. Sain kipinän siihen rippikoulussa omalta nuorisotyönohjaajaltani. Hän kannusti tarttumaan tuohon kristittyjen tärkeimpään kirjaan yksin ja yhdessä kavereiden kanssa. Tein työtä käskettyä ja jatkoin Raamatun lukemista rippikoulun jälkeenkin. Niinpä Raamattu ei muodostunut minulle kirjaksi, joka on täynnä tylsiä jakeita sekä kertomuksia Jeesuksesta ja hänen sovitustyöstään. Siitä tuli minulle mielenkiintoinen, läheinen ja rakas kirja, johon oli helppo tarttua tilanteessa kuin tilanteessa. Yhtäkkiä minulle oli päivänselvää, että tuleva opinnäytetyöni tulisi käsittelemään nuorten Raamatun käytön tukemista raamismateriaalin muodossa. Halusin, että mahdollisimman moni nuori voisi saada saman kipinän tuon kirjan lukemiseen kuin joskus itse sain.

Kohderyhmänä rippikoulu ja rippikoululaiset olivat selkeä ja luonteva valinta. Rippikoulussa Raamattu on mitä keskeisimmässä asemassa, ja juuri siellä moni nuori saa ensikosketuksensa Raamattuun ja sen teksteihin. Innostuksen luominen jo tuossa vaiheessa onkin erityisen tärkeää – jos Raamattu jää etäiseksi ja kaukaiseksi kirjaksi rippikouluaikana, on siihen jatkossakin ehkä vaikeampaa tarttua. Yhtä tärkeää on mielestäni käsitellä luettua raamatuntekstiä monipuolisin menetelmin, niin keskustellen kuin yhteisen tekemisen kautta. Näin tuetaan kaikkia oppimistyylejä ja rakennetaan yhdessä kuvaa kiinnostavasta Raamatusta.

Olin todella varma siitä, että tässä olisi tulevan opinnäytetyöni aihe. Halusin kuitenkin vielä keskittyä ensimmäisen vuoden opintoihini ja päätinkin, että aloittaisin varsinaisen opinnäytetyöprosessin vasta syksyllä 2015. Näin myös tein.

5.2 Opinnäytetyön aloitus

Syyskuussa 2015 esittelin opinnäytetyöni idean opinnäytetyöni ohjaajalle ja opinnäytetyöprosessi lähti virallisesti käyntiin hankkeistusseurakunnan pohdinnalla. Minulle oli kesän 2015 aikana muodostunut kaksi kriteeriä, joiden perusteella valinta mahdollisesta hankkeistusseurakunnasta oli helppo tehdä. Koska opinnäytetyöni ei olisi pienin mahdollinen projekti, halusin ensinnäkin, että hankkeistusseurakunnan työntekijät, tilat ja toimintatavat olisivat minulle edes suhteellisen tuttuja. Toiseksi kriteerikseni hankkeistajalle asetin opinnäytetyöni tarpeellisuuden. En halunnut työni jäävän pelkästään opinnäytetyöksi, vaan toivoin, että sillä olisi annettavaa hankkeistusseurakunnalle myös työn toteutuksen jälkeen.

Jämsän seurakunta täytti edellä mainitut kriteerit. Koska se oli entinen kotiseurakuntani, olivat työntekijät minulle tuttuja monen vuoden ajalta, samoin tilat ja toimintamallit. Lisäksi raamismateriaali, joka oli sillä hetkellä käytössä suurimmassa osassa Jämsän seurakunnan rippikouluja, oli yli kymmenen vuotta vanha (Airaksinen 2016). Se kaipasi päivitystä myös työntekijöiden mielestä. Soitinkin syyskuussa 2015 entisen kotiseurakuntani rippikoulutyöstä vastaavalle kappalaiselle, joka innostui ideastani ja sovimme pitävämme palaverin opinnäytetyöideastani lokakuun aikana.

Palaverin lopulliseksi päivämääräksi tuli 23.10.2015. Tuolloin kokoonnuimme Jämsän seurakunnan rippikoulutyön työtiimin kanssa, ja esittelin heille ajatuksiani ja ideoitani tulevasta raamismateriaalista sekä työni aikataulutuksesta. Tuossa vaiheessa minulle oli materiaalin suhteen selvää vain se, että se perustuisi Raamatun lukemisen sekä perinteisten kysymysten ja keskustelun lisäksi myös muulle toiminnalle, kuten piirtämiselle, näyttelemiselle ja mobiilitekniikan käyttämiselle. Tämä toiminnallisempi lähestymistapa raamatuntekstien käsittelyyn teki selvän eron monta vuotta käytössä olleen raamismateriaalin ja oman ideani välillä. Jätin tässä vaiheessa avoimeksi esimerkiksi sen, tulisiko tekemäni raamismateriaali käsittelemään yhtä raamatunkirjaa järjestelmällisemmin vai olisiko teemallinen lukutapa parempi vaihtoehto. Tälle oli syynsä: halusin tehdä materiaalin omien mieltymysteni lisäksi juuri Jämsän seurakunnan tarpeisiin. Kerroinkin työntekijöille haluavani teettää sekä heille että Jämsän seurakunnan isostoinnassa mukana oleville nuorille kyselyt, joiden pohjalta tekisin tarkemmat päätökset raamismateriaalin sisällöstä. Rippikoulutyön työtiimin kappalainen sekä viisi nuorisotyöntekijää ottivat ideani vastaan hyvillä mielin. Sovimme, että palaisin asiaan vuoden vaihteen jälkeen isos- ja työntekijäkyselyiden muodossa.

5.3 Kyselyt isosille ja työntekijöille

Osana raamismateriaalin suunnittelu- ja kehittämistyötä teetin Jämsän seurakunnan isosille ja rippikoulutyön tiimin työntekijöille omat kyselyt. Kyselyiden tarkoituksena oli selvittää isosten ja työntekijöiden kokemuksia rippikoulujen raamiksista sekä heidän mahdollisia toiveitaan uutta raamismateriaalia varten. Isokyselyn toteutin Webropol-ohjelmalla ja työntekijät vastasivat omaan kyselyynsä sähköpostitse. Tässä luvussa kerron kyselyjen toteutuksesta, tuloksista sekä tulosten pohjalta tekemistäni päätöksistä uuden raamismateriaalin suhteen.

5.3.1 Isokysely

Isosille suunnatun kyselyn valmistelin joulukuun 2015 aikana Webropol-ohjelmalla. Isosille suunnattu kysely oli mielestäni tarpeen, sillä juuri isokset ovat keskeisessä asemassa raamisten ohjaamisessa rippikouluissa Jämsän seurakunnassa. Tämän takia isokset tiesivät myös mielestäni parhaiten raamisten kehittämiskohdat. Kyselyn (LIITE 1) avulla halusinkin selvittää nuorten kokemuksia isostoiminnasta sekä erityisesti raamisten pitämisestä rippikoulussa. Mukana oli strukturoituja ja avoimia kysymyksiä. Karitoitin kyselyn avulla myös isosten mahdollisia ideoita ja toiveita uuden materiaalin suhteen. Näin minulla olisi mahdollisuudet luoda raamismateriaali, joka olisi aidosti nuortennäköinen.

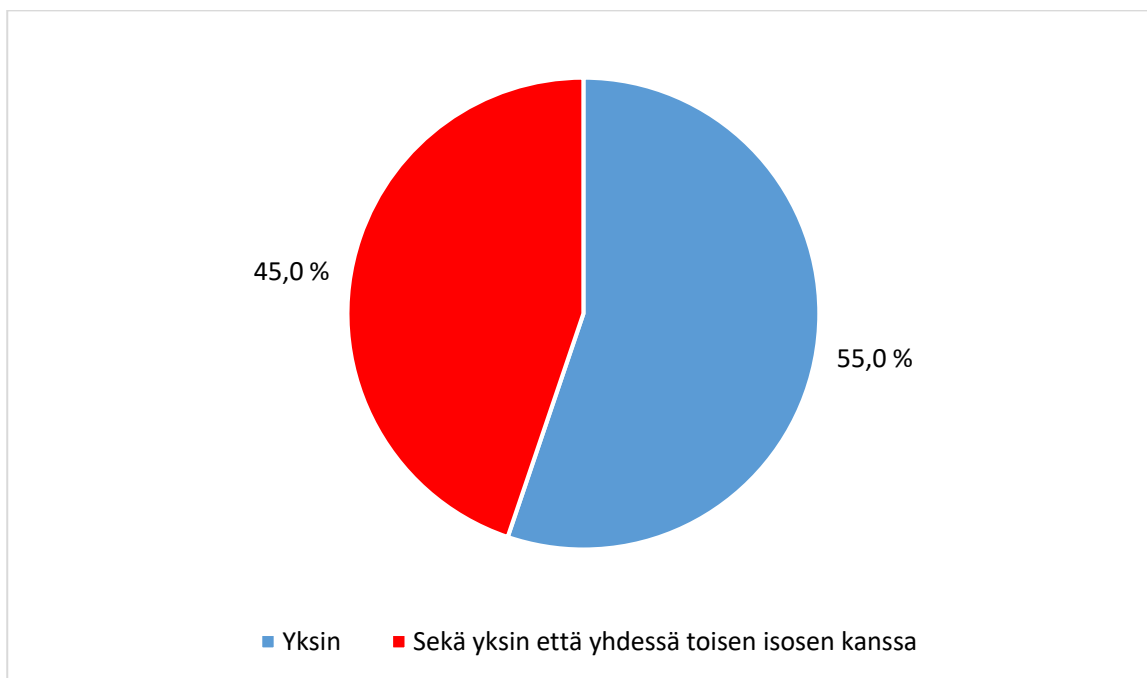
Työelämäohjaajani näki tekemäni kyselyn joulun alla 2015 ja antoi muutaman parannusehdotuksen. Merkittävin niistä oli ehdotus muuttaa matriisien arvoasteikoiksi 1-4 perinteisemmän 1-5 arvoasteikon sijaan. Työelämäohjaajani perusteli näkemystään sillä, että yhdestä neljään oleva arvoasteikko ei antaisi isosille mahdollisuutta vastata ”en osaa sanoa” eli keskimmäistä numerovaihtoehtoa. Isokset joutuisivat oikeasti miettimään vastauksiaan. Tämä oli mielestäni hyvä havainto, ja päätinkin muuttaa kyselyn arvoasteikot työelämäohjaajani esittämällä tavalla. Palaverimme lopuksi sovimme, että kysely olisi auki 1.2.-6.3.2016 välisen ajan. Tuona aikana Jämsän seurakunnan nuortentoiminta olisi vilkkaimmillaan ja työntekijät pystyisivät näin muistuttamaan isosia kyselyn olemassaolosta.

Tammikuussa oman ryhmäni opiskelijat testasivat kyselyn ja antoivat siitä palautetta. Pienten korjausten jälkeen uskoin saaneeni kyselyn valmiiksi ja lähetin sen työntekijöiden nähtäväksi yhden työpäivän ajaksi. Näin heillä oli mahdollisuus nähdä etukäteen, millaisiin kysymyksiin isokset vastaisivat.

Aukaisin kyselyn sovitusti 1.2.2016. Laitoin kyselystä ilmoituksen Jämsän seurakunnan nuorisotyön Facebook-ryhmään, Instagram-tilille sekä WhatsApp-ryhmään. Suljettuani kyselyn 6.3.2016 kyselyyn oli vastannut 29 isosta. Vastaajista tyttöjä oli 75,0 % ja poikia 25,0 %. Työelämäohjaajani mukaan kyselyn vastaajamäärä kattoi varmasti Jämsän seurakunnan aktiivisimman isosjoukon.

Kyselyn stukturoitujen kysymyksiä vastaukset analysoin tarkastelemalla, kuinka moni oli vastannut asteikolla samalla tavalla. Avointen kysymysten kirjalliset vastaukset analysoin koodaamalla vastaukset käsin joko värikynillä tai alleviivauksilla. Koodaamisen avulla vastauksista nousevat samat teemat olivat helpompi havaita. (Rantala 2015, 111, 116.)

Isosten vastauksista näkyi, että he ovat motivoituneita ja innokkaita nuoria, jotka tiesivät tehtävänsä ja paikkansa rippikoulussa. Vastanneista kaikki isokset (n=29) olivat pitäneet raamiksia. (KUVIO 1.) Osa isosista oli pitänyt raamiksia ainoastaan yksin (55,0 %), mutta lähes yhtä suuri osa oli pitänyt raamiksia lisäksi yhdessä toisen isosen kanssa (45,0 %).

KUVIO 1. Raamisten pitämistapa

Vastausten perusteella tein yhden päätelmän: minun olisi hyvä luoda materiaali, jossa kumpikin ohjaustapa olisi mahdollinen.

Pitämiään raamiksia muistellessaan isokset nostivat esille monia erilaisia asioita raamistyöskentelyihin liittyen. Osa isosista nosti esille ryhmäläistensä hiljaisuuden.

”On hankalaa saada rippikoululaiset puhumaan ja ensimmäiset raamikset meni aikalailla monologina.”

”Raamiksen pitäminen on ollut minulle aina vähän haastavaa. Raamisryhmäni ovat aina olleet hiljaisua eikä niistä aiheista oikein saatu keskustelua aikaiseksi.”

”Se oli aikalailla yksinpuhelua, kun ne ryhmäläiset vaan oli hiljaa. Ja kun ryhmässä oli vaan yks riparilainen, joka oli positiivisella ja kiinnostuneella asenteella. En tiä missä oli vika, mutta en juurikaan saanu niitä innostumaan vaikka yritin.”

Vastauksissa nousi esille myös positiivisia muistoja liittyen ryhmän yhteishenkeen ja raamiksissa käytyihin syvällisiin keskusteluihin.

”Mukavia hetkiä rippikoululaisten kanssa, oppii tuntemaan ryhmäläisiä paremmin, saa jutella asioista ja (yrittää) vastata rippikoululaisten kysymyksiin ja näin auttaa heitä tutustumaan kristinuskoon paremmin.”

”Keskustelut raamis”lasten” kanssa asioista, varsinkin ne kerrat kun keskustelut etenivät hyvin syvälliselle tasolle. Sekä erityisesti se yhteishenki, mikä tätä porukkaa yhdisti loppuleirien aikaan.”

”Muistona se, että minulla oli hyvä raamisporukka ja heidän kanssaan syntyi keskustelua erilaisista uskoon liittyvistä asioista ja pohdittiin, mitä usko ja siihen liittyvät asiat oikein ovat.”

Suurimmassa osassa vastauksissa isokset kuitenkin nostivat esille tekemiään havaintoja liittyen ryhmädynamiikkaan, raamismateriaaliin sekä tekemiinsä käytännön ratkaisuihin raamisten sujuvuuden varmistamiseksi.

”Porukat vaikuttavat tosi paljon siihen, millaista raamiksissa on. Eka ryhmäni oli aika hiljainen, mutta vastailivat hyvin ja kaikilla oli kivaa. Toisella leirillä pidin ryhmälle muutaman raamiksen ja se ei ollutkaan niin mukavaa, on ihmeellistä huomata, miten vain yhdenkin ihmisen käytös voi vaikuttaa muihin. Noh, lopulta tuokin ryhmä vastasi kysymyksiin.”

”Lapset pystyivät puhumaan ja ilmaisemaan mielipiteitään paljon vapaammin pienemmässä ryhmässä ja vetäjän kanssa, joka on lähempänä omaa elämäntilannetta.”

”Tekstien täytyy olla mielenkiintoisia ja ymmärrettäviä, vaikka ei uskonto kiinnostaisikaan. Ihmisläheiset aiheet.”

”Ne raamisvihkot, jotka on olleet samat varmaan 20 vuotta. Vaihtelua ja päivitystä niihin tarvittaisiin.”

”[...]Häiriötekijät on syytä poistaa, ettei keskittyminen mene. [...]”

Nämä raamismuistoja koskevat vastaukset osoittivat minulle yhden tärkeän seikan: isosilla on hyvää tietotaitoa raamiksista, jota kannattaa hyödyntää mahdollisimman kattavasti raamismateriaalin suunnittelussa. Isoskysely kannatti toteuttaa.

Isot kuvailivat raamiksiin valmistautumistilanteita hyvin samalla tavalla: raamiksessa käsiteltävä raamatunkohta oli luettu kaikkien isosten ja vetäjän kanssa ääneen yhteisesti ja sen jälkeen oltiin mietitty yhteisesti vastauksia raamiksessa käsiteltäviin kysymyksiin. Suurin osa isosista (86,2 %) koki valmistautumiseen käytettävän ajan olevan riittävä. Kuitenkin osa isosista (10,3 %) koki raamiksiin valmistautumisen olevan jopa turhaa, sillä samat raamistyöskentelyt olivat tuttuja jo omasta rippikoulusta, isoskoulutuksesta sekä edellisiltä rippikoululeireiltä, joilla he olivat toimineet isosina. Toisaalta vastauksista nousi esille myös valmistautumisen hyödyllisyys.

”[...] On tärkeää saada käydä raamis läpi muiden isosten kanssa, koska sitä kautta saa uusia näkökulmia asiaan.”

”[...] Oli helppo käydä raamis läpi muiden isosten kanssa, sillä silloin pääsi tutustumaan raamiksien aiheisiin ja sai vastauksia, jos jokin askarrutti.”

”[...] Pidän isosten keskinäisestä raamiksista enemmän, sillä kaikki keskittyvät ja meillä on mielenkiintoisia keskusteluja.”

Vastausten perusteella päätin, että isot kokivat raamiksiin valmistautumisen osaksi raamisten pitämistä. Kun siis lähtisin testaamaan tekemääni materiaalia isosten kanssa käytännössä, minun ei tarvitsisi perustella, miksi isosten tulee valmistautua ohjaajan kanssa raamiksiin. Pidin kuitenkin mielessäni vastaukset, joissa kerrottiin valmistautumisen olevan turhaa materiaalin tuttuuden vuoksi. Jos luomaani materiaalia tulaisiin käyttämään Jämsän seurakunnan rippikouluissa opinnäytetyöni toteutusosuuden jälkeenkin, tulisi tekstivalinnoissa olla jonkin verran vaihtelun mahdollisuutta. Samaan aiheeseen liittyen voisi esimerkiksi valita raamatuntekstin kahden vaihtoehdon väliltä. Näin turhautumista samoihin teksteihin ja kysymyksiin voitaisiin ainakin lieventää.

Kaikki vastanneet isot (n=29) olivat kohdanneet haasteita raamista vetäessään. (TAULUKKO 1.) Suurin osa (89,7 %) oli myös saanut apua näihin haasteisiin joko rippikoulun työntekijöiltä tai muilta isosilta.

Suurimmat koetut haasteet raamiksissa olivat liittyneet rippikoululaisten hiljaisuuteen (89,7 %), mielenkiinnon herättämiseen (86,2 %) sekä rippikoululaisten keskittymisvaikeuksiin tai häiriköivään käyttäytymiseen (37,9 %).

TAULUKKO 1. Raamiksissa kohdatut haasteet

Isoset N=29	
Rippikoululaiset ovat hiljaisia	89,7 %
Mielenkiinnon herättäminen on vaikeaa	86,2 %
Rippikoululaiset eivät keskity raamikseen, vaan häiritsevät työskentelyä	37,9 %
Raamatunkohtien löytäminen on aikaa vievää ja haasteellista	31,0 %
Rippikoululaiset käyttävät puhelintaan raamoksen aikana	20,7 %
Jotain muuta, mitä?	10,3 %

Tekemäni raamismateriaalin pitäisi siis innostaa rippikoululaisia oppimaan uutta. Toiminnallisuuden lisääminen raamistyöskentelyissä voisi auttaa tässä asiassa. Tällöin rippikoululaisten keskittymiskyky ei herpaannu niin helposti vaihtelevan tekemisen ansiosta eikä isosten aika raamiksissa kulu ryhmän hallintaan tai vastaavasti keksien keinoja siihen, miten rippikoululaiset saisi puhumaan raamiksissa.

Pieni osa vastanneista (10,3 %) kertoi myös muista kohtaamistaan haasteista raamiksessa.

”Uskonasioista puhuminen voi olla hankalaa, vaikkei muuten oltaisikaan hiljaisia”

”Eivät ymmärrä kysymyksiä.”

”Jos on oppimisvaikeuksia, niin aika on liian lyhyt. Samoin jos ryhmän kanssa herää keskustelua kunnolla, niin aika ei välttämättä riitä.”

Tulevassa materiaalissa kristinuskoon ja Raamattuun liittyvät aiheet pitäisi siis vastausten pohjalta pitää mahdollisimman yksinkertaisina ja nuorille ymmärrettävinä. Raamiksiin tulisi myös varata aikaa, jotta mahdolliset oppimisvaikeudet ja toisaalta hedelmälliset keskustelut eivät aiheuttaisi kiireen tuntua. En halunnut, että suunnittelemistani raamiksista tulisi suorituksia vaan oppimiskokemuksia.

Kysyin myös isosten mielipidettä siitä, mitkä tekijät vaikuttavat onnistuneen raamoksen syntymiseen. (TAULUKKO 2.) Isokset saivat valita annetuista vastausvaihtoehdoista mielestään kolme tärkeintä elementtiä. Tämän kysymyksen avulla halusin selvittää, mitkä asiat ovat isosten mielestä kaikista tärkeimpiä tekijöitä onnistuneen raamoksen syntymisessä. Samalla vastaukset antaisivat minulle kuvaa isosten motivaation tasosta raamoksen suhteen: jos moni valitsisi vaihtoehdon ”vapaata oleskelua”, isokset eivät todennäköisimmin kokisi raamoksen pitämistä tärkeäksi tehtäväkseen rippikoulussa. Raamokset olisivat ns. ”pakollinen paha” muiden vastuutehtävien joukossa.

TAULUKKO 2. Onnistunut raamis

Isokset N=29	
Keskustelua ja mielipiteiden vaihtamista	93,1 %
Turvallinen ilmapiiri	55,1 %
Mahdollisuus vastata väärin	44,8 %
Omista elämäkokemuksista kertomista	41,4 %
Raamatun lukemista	41,4 %
Rukousta	17,2 %
Vastausten kirjoittamista	0,03 %
Vapaata oleskelua	0,0 %

Annetuista vastausvaihtoehdoista eniten nousivat esille keskusteleminen ja mielipiteiden vaihtaminen (93,1 %), turvallinen ilmapiiri (55,1 %) sekä mahdollisuus vastata väärin (44,8 %). Olin iloinen siitä, että kukaan ei valinnut ”vapaata oleskelua”-vaihtoehtoa. Isokset siis tiesivät, että raamokset ovat ryhmätyöskentelyä eikä laiskottelua varten. Kuitenkin kolmesta eniten valitusta vastausvaihtoehdoista voi huomata, että isosten mielestä tärkeintä ei ole oikeiden vastausten määrä, vaan se, että ryhmän kesken vallitsee hyvä ilmapiiri, jossa on turvallista vastata myös väärin. Se kuvasti mielestäni hyvää asennetta ja motivaatiota raamosten pitämistä kohtaan.

Isoskyselyn viimeiset kolme kysymystä liittyivät uuteen raamismateriaaliin: siinä käsiteltäviin teksteihin ja käytettäviin työskentelytapoihin. Isosten mielipiteet käsiteltävistä teksteistä jakautuivat hyvin tasaisesti. Vajaa neljännes (24,1 %) isosista kannatti yhden kirjan järjestelmällisempää lukemista, vajaa puolet (41,4 %) monen eri kirjan teemallisempaa käsittelyä ja loput vastanneista (34,5 %) eivät osanneet sanoa mielipidettään asian suhteen. Koska isosten mielipiteet asiasta jakautuivat suhteellisen tasaisesti,

päätin, etten tee tekstivalintoja isosten vastausten perusteella. Tähän valintaan toivoin saavani apua työntekijäkyselyn vastauksista.

Ehdottamistani raamiksissa käytettävistä työskentelytavoista kaikki saivat kannatusta, eniten kuitenkin keskustelu (86,2 %), hengellisen musiikin kuuntelu (58,6 %), piirtäminen (51,7 %) sekä sosiaalisen median tarjoamien sovellusten hyödyntäminen (51,7 %). (TAULUKKO 3.) Kyseessä oli siis monivalintakysymys, jossa isosten oli mahdollista valita useampia eri vastausvaihtoehtoja.

TAULUKKO 3. Raamiksiin toivotut työskentelytavat

Isoset N=29	
Annetuista kysymyksistä keskustelu	86,2 %
Hengellisen musiikin kuuntelu	58,6 %
Eri some-sovellusten hyödyntäminen	51,7 %
Piirtäminen	51,7 %
Pienten näytelmien tekeminen	37,9 %
Askartelu	31,0 %
Tarinoiden kirjoittaminen	27,6 %

Kuten olin jo kyselyä luodessa arvellut, kaikki vastausvaihtoehdot saivat kannatusta. Koska isoset olivat pitäneet aiemmassa esitetystä kysymyksestä keskustelua tärkeänä osana onnistunutta raamista (TAULUKKO 2.) ja keskustelu-vaihtoehdolla oli myös tässä kysymyksessä isoin vastausmäärä (TAULUKKO 3.), koin tärkeäksi säilyttää valmiiksi annetuista kysymyksistä keskustelun osana kaikkia raamistyöskentelyjä. Kuitenkin myös muut toiminnalliset työtavat raamiksissa saivat kannatusta. Vastausten perusteella tekemässäni materiaalissa keskustelun ja käytännön tekemisen pitäisi kiinnittyä toisiinsa luontevalla tavalla.

Isosilla oli myös omia ehdotuksia raamattutyöskentelyihin liittyen, mistä olin hyvin iloinen.

”Voisi kokeilla jotain raamattuaiheista peliä, jossa on kysymyksiä käydyistä asioista, se voisi rentouttaa ja luoda yhteishenkeä ryhmän välille.”

”Mieltä enemmän konkreettisuutta ja ihmistä ympäröivää Jumalan läheisyyttä. Toimia yhdessä toisten raamisten kanssa esim. tekemällä näytelmiä tai esitelmiä raamatun aiheista.”

”Jonkinlainen rata ulkona [...]”

Listasin nämä ehdotetut ideat itselleni ylös, jotta voisin materiaalia myöhemmin kootessani yrittää huomioida ne. Isokset ovat rippikoululaisten tavoin vielä nuoria ja heillä on itsellään kokemusta raamiksista sekä rippikoululaisen että isosen näkökulmasta. Uskoin siis heidän tietävän parhaiten, mitkä työskentelytavat voisivat olla kaikista opettavaisimpia ja toimivimpia rippikoululaisille ja heille itselleenkin.

Isokset kertoivat myös muista huomioistaan ja tärkeäksi kokemistaan asioista raamistyöskentelyiden toimivuuden ja erityisesti tulevan raamismateriaalin kannalta.

”Mielipidekeskusteluja voisi olla enemmän, niin oppilaat ymmärtäisivät, ettei ripari ole pelkkää ulkomuistiin pänttäystä.”

”Raamisvihkot ovat turhia. Keskustelu on paljon mukavampaa ja aikakin menee nopeammin.”

Ymmärsin, että materiaalissa olevien faktapainotteisten kysymysten joukossa tulisi olla myös mielipidekeskusteluihin ohjaavia kysymyksiä. Itse olin jo aiemmin mielessäni pohtinut, ettei rippikoululaisilla tarvitsisi olla samaa konkreettista materiaalia käytettävissään kuin isosilla. Koska vastauksissa nousi esille ennen käytössä olleiden ”raamisvihkojen” toimimattomuus, päätökseni antaa materiaali vain isosten käyttöön, vahvistui.

Isoskysely oli kokonaisuudessaan todella hyödyllinen tulevan materiaalin suunnittelun kannalta. Isokset kirjasivat kyselyyn omia huomioitaan valmiiden vastausvaihtoehtojen lisäksi sekä kertoivat omia ideoitaan raamiksista ajatellen enemmän kuin odotin. Kyselyni tarkoitus kartoittaa isosten huomioita ja ideoita rippikoulun raamiksista uuden ja aidosti nuortennäköisen raamismateriaalin kehittämiseksi, täytyi siis hyvin.

5.3.2 Työntekijäkysely

Työntekijäkyselyn (LIITE 2) toteutin sähköpostin välityksellä lähetetyllä kyselylomakkeella kaikille rippikoulutyön tiimin kuudelle työntekijälle. Vastausaikaa työntekijöillä oli saman verran kuin isosilla, eli 1.2.–6.3.2016. Kaikki kuusi työntekijää vastasivat kyselyyn. Työntekijäkyselyn tavoitteena oli helpottaa raamismateriaalin rajaamiseen liittyvien päätösteni tekemistä. Kyselyn avulla halusin myös saada selville, mikä työntekijöiden suhtautuminen raamiksiin ja niiden työskentelytapoihin osana rippikoulun

kokonaisuutta oli. Kysymyksiä oli kyselyssä yhteensä yhdeksän. Ne olivat tyypiltään avoimia kysymyksiä, jotka koskivat isosia ja heidän pitämiään raamiksia sekä työntekijöiden käyttämiä opetustapoja rippikoulussa. Tulokset analysoin vertailemalla annettuja vastauksia toisiinsa ja etsimällä niistä yhtäläisyyksiä sekä eroavaisuuksia. Tätä helpotti vastausten koodaaminen eri väritunnistein. Näin eroavaisuudet ja yhtäläisyydet oli helppo havaita (Rantala 2015, 111, 116).

Kyselyjen pohjalta saadut vastaukset olivat yleisesti ottaen hyvin erilaisia, mitä olin osannut odottaakin. Kuitenkin vastauksista oli löydettävissä jonkin verran yhtäläisyyksiä, erityisesti raamiksien tavoitteisiin, isosten roolin raamisten pitäjänä sekä raamisten valmisteluun liittyen.

Työntekijät kuvailivat raamiksien tavoitteita hyvin samalla tavalla. Vastausten perusteella työntekijät pitivät raamisten ensisijaisena tavoitteena Raamattuun ja sen teksteihin tutustumista. Lisäksi muutamat työntekijät nostivat esille toiveitaan siitä, että raamisten ansiosta Raamattu muodostuisi rippikoululaisille tärkeäksi kirjaksi, johon uskaltaisi tarttua myös rippikoulun jälkeen.

V1: *”Tutustua tärkeisiin Raamatun paikkoihin. Lukea Raamattua yhdessä, oppia sovelta-
maan ja käsittelemään erilaisia tekstejä. [...]”*

V2: *”Tutustua Raamattuun, oivaltaa se kirjaksi josta voi olla itselle apua, hyötyä, iloa,
lohdutusta jne. oppia etsimään sieltä vastauksia, tutustua Jeesukseen ja Jumalaan sen
kautta. Huomata että Raamatun lukeminen ja tutkiminen on hauskaa [...]”*

V3: *”Mielestäni raamisten olisi hyvä kytkeä oppitunnilla opetellut asiat ja nuoren elämä
toisiinsa. Syventää ja soveltaa opittua Raamattua tehokkaasti käyttäen.”*

V4: *”Saada nuoret itse aktivoitumaan Raamatun lukemiseen ja sisällön pohtimiseen.”*

V5: *”Juuri että Raamattu tulisi nuorelle tutuksi ja elämänohjekirjaksi.”*

V6: *”Tehdä Raamattu tutummaksi. Ettei se olisi niin ”pelottava” kirja. [...]”*

Nämä vastaukset osoittivat, että minulla ja työntekijöillä oli sama näkemys raamisten perimmäisestä tavoitteesta. Tavoite osui myös yksin opinnäytetyöni ensimmäisen kehittämistehtävän kanssa (LUKU 2). Yhteistyötä ja uuden raamismateriaalin kokoamista oli siis helppoa lähteä jatkamaan.

Työntekijät olivat valmistaneet isosia raamiksia ja niiden pitämistä varten samalla tavalla: kunkin päivän raamis oli käyty yhteisesti lävitse etukäteen. Aikaa tähän valmistautumiseen oli käytetty 30-60 minuuttia. Työntekijät olivat kokeneet raamiksiin valmistautumisen tärkeäksi osaksi isosten kanssa tehtävää

yhteistyötä rippikoulussa. He olivat siis asiasta samaa mieltä isosten kanssa (luku 5.3.1). Tämän kysymyksen tarkoitus oli kartoittaa, miten työntekijät suhtautuvat raamoksen valmisteluun rippikoulussa – onko se tärkeää ja miten kauan siihen on syytä käyttää aikaa. Tämä oli tärkeä kysymys etenkin siksi, että tiesin jo tuolloin vastaavani opinnäytetyön toteutuksessa raamiksien valmisteluista. Koska itsekin pidin tärkeänä raamisten valmistelemista yhdessä isosten kanssa, minun ei tarvitsisi perustella niiden hetkien tärkeyttä työntekijöille. Olimme tässäkin asiassa työntekijöiden kanssa samoilla linjoilla.

Isosen roolin raamisten pitäjinä työntekijät ymmärsivät myös samalla tavoin. Isonen oli työntekijöiden mielestä esimerkki nuoresta kristitystä ja vaikuttamassa omalta osaltaan siihen, miten rippikoululainen suhtautuu Raamattuun ja sen lukemiseen. Vastauksissa korostettiin myös isosen ja rippikoululaisen suhdetta vertaissuhteena, jolla on aivan erityinen merkityksensä – pienessä ryhmässä isosen kanssa kristilliseen uskoon liittyvien asioiden pohtiminen voi olla helpompaa ja mielekkäämpää kuin työntekijän pitämällä oppimishetkissä koko rippikouluryhmän kesken.

V1: *”Isonen toimii esimerkkinä nuoresta kristitystä, joka saa itsekin olla kesken, ihmetellä, kysellä ja epäillä. Isosen kanssa omaa ihmetystä pitäisi olla helpompaa jakaa kuin isomassa ryhmässä opettajien läsnä ollessa. [...]”*

V2: *”Todella tärkeä. Isonen on esimerkkinä erityisesti raamiksissa Raamattuun suhtautumisessa.”*

V3: *”Mielestäni merkittävä. Raamatun aiheiden ja siitä nousevien elämää pohtivien kysymysten äärellä oleminen toisen nuoren (esimerkin) kanssa saa varmasti aiheen ja nuoren kohtamaan paremmin kuin minun teoreettinen oppituntini.”*

V4: *”Erittäin tärkeä! Juur siksi, että Raamattua käydään silloin läpi nuorten kesken, eikä siinä ole työntekijä häiritsemässä. Leiriläisen ja isosen suhde on kuitenkin hyvin erilainen kuin leiriläisen ja ohjaajan.”*

Raamisten tavoitteista, isosten roolista raamiksessa sekä raamiksiin liittyvästä valmistautumisesta sekä sen tärkeydestä työntekijät olivat siis suurimmaksi osaksi samaa mieltä. Sen sijaan enemmän eroavaisuuksia vastauksissa oli raamisten kytkeytymisessä muuhun rippikoulun ohjelmaan ja uuden raamismateriaalin sisältöön liittyen.

Kysyessäni työntekijöiden mielipidettä raamisten kestosta, työntekijöiden vastaukset vaihtelivat 30-60 minuutin välillä. Osa työntekijöistä siis koki, ettei raamoksen tarvitse olla pitkäkään oppimiskokonaisuus. Osa taas oli valmiimpi pidemmän aikaa kestäviin raamiksiin. Vastausten vaihtelevuuden vuoksi joudun tekemään päätöksen uuden raamismateriaalin ja sen tarjoamien työskentelyjen kestosta täysin

itsenäisesti. Tiesin materiaalin tulevan poikkeamaan hyvin paljon edeltävästä käytössä olleesta materiaalista työskentelytapojen ja niiden vaihtelevuuden vuoksi. Tämän vuoksi päätin, että yhden työskentelyn kesto tulisi olemaan 45-60 minuuttia.

Koska isosten mielipiteet raamiksissa käsiteltävistä raamatunteksteistä jakautuivat varsin tasaisesti (LUKU 5.3.1), toivoin työntekijöiden vastausten helpottavan päätöstäni. Työntekijöiden vastaukset kuitenkin jakautuivat samalla tavoin kuin isostenkin.

V1: *”Parempana pitäisi teema-ajattelua, tai sekä että, yhdestä evankeliumista poimittuja teemoja, jolloin sekä aika- ja tapahtumajärjestyksen hahmottaminen että Raamatun monipuolisuus voisi tulla esille. Usein pidän hyvänä ajatuksena, että samassa Raamiksessa pohditaan aiheita, sekä Uuden että Vanhan Testamentin tekstien kautta (esim. profetiat ja evankeliumiteksti, tai sananlasku/psalmi ja vertaus samasta aihepiiristä tms.)”*

V2: *”Itselleni sillä ei oikeastaan ole merkitystä. Toisaalta on hyvä oppia lukemaan Raamattua järjestelmällisesti ja lukea yksi kokonaisuus kunnolla, toisaalta on kiva tutustua Raamattuun kokonaisuutena ja oppia selailemaan sitä. Ja kun luetaan useampaa eri kirjaa, saattaa jonkin kirjan tyylin kolahtaa nuoreen paremmin kuin toisen.”*

V3: *”Kumpaakin olen käyttänyt. Tietyn evankeliumin läpi lukemista tai aiheittain menemistä. Evankeliumi avaa koko Jeesuksen matkan. Tekee Raamattua paremmin tutuksi. Aihealueittain eteneminen taas on helpompi yhdistää koko rippikouluopetukseen ja saa syvennettyä päivän teemaa.”*

V4: *”Minusta ei ole tarpeen pitäytyä yhdessä evankeliumissa, ellei välttämättä halua tehdä siitä juuri sellaista. Riparin aikana ei kuitenkaan koko evankeliumia ehditä käymään läpi, vaan otetaan kohtia sieltä täältä. [...]”*

V5: *”Toivon että yksi evankeliumi ja itsellä juuri se että nuori oppisi lukemaan Raamattua järjestelmällisesti ja löytäisi kokonaisuuden. [...]”*

V6: *”Kumpikin linja käy. Toisaalta jos aiheet ovat yhdestä evankeliumista, niin silloin saa paremman kuvan ko. evankeliumista. Suosittelisin Luukasta. Voi linja olla myös teeman pohjalta etenevä. Silloin tulee tutummaksi useampi evankeliumi/Raamatun kirja.”*

Yhdellä työntekijällä oli siis selkeä mielipide asiasta, lopuille taas kävi sekä teemallinen että järjestelmällinen lukutapa. Jouduin tekemään tämänkin päätöksen itsenäisesti. Pohdittuani sekä teemallisen että järjestelmällisen lukutavan hyviä ja huonoja puolia, oli valinta kuitenkin suhteellisen helppo tehdä. Halusin tukea rippikoululaisten Raamatun käyttöä siten, että heidän olisi luontevaa lukea tuota kristittyjen pyhää kirjaa rippikoulun jälkeenkin. Jos jokainen työskentely pohjautuisi eri raamatunkirjaan, rippikoululaisille jäädä hyvin irrallinen kuva Raamatusta ja sen eri teksteistä. Päätinkin, että uusi raamismateri-

aali pohjautuisi yhteen Raamatun kirjaan. Yhden työntekijän suosituksen avulla valitsin kirjaksi Luukkaan evankeliumin. Järjestelmällisessä lukutavassa on kuitenkin oma varjopuolensa. Jos raamiksissa keskitytään pelkästään yhteen Raamatun kirjaan, rippikoululaiset eivät välttämättä näe yhteyttä Raamatun eri kirjojen välillä. Kuitenkin nuo 66 eri kirjaa linkittyvät toisiinsa hyvin vahvasti. Niinpä päätin, että järjestelmällisen Luukkaan evankeliumin lukemisen lisäksi raamiksissa tutustuttaisiin myös muutama muihin raamatunteksteihin käsiteltävän aiheen mukaan.

5.4 Tapaamiset rippikoulutyön tiimin kanssa

Tapasimme rippikoulutyön tiimin kanssa aloituspalaverin jälkeen kaksi kertaa. Näiden tapaamisten tarkoituksena oli pitää työntekijät ajan tasalla opinnäytetyöprosessini etenemisestä ja raamismateriaalin kokoamisesta. Tapaamisten lisäksi tiedotin raamismateriaalin kokoamisen etenemisestä työntekijöitä sähköpostitse.

Ensimmäinen tapaaminen oli 15.4.2016. Tapaamisen pääpaino oli analysoimieni isoskyselyn vastausten yhteisessä tarkastelussa ja sen pohjalta tekemissäni päätöksissä raamismateriaalin suhteen: raamiksissa yhdistyisi sekä raamatuntekstiin pohjautuva keskustelu, että muut erilaiset toiminnalliset työskentelytavat. Aluksi keskityimme isoskyselyn vastauksiin tekemäni Power Point -esityksen avulla ja keskustelimme vastausten herättämistä ajatuksista. Tämän jälkeen kerroin valinneeni raamismateriaalin pohjaksi Luukkaan evankeliumin ja linkittäväni sen tekstejä mahdollisimman paljon niin Vanhan kuin Uudenkin testamentin kirjoihin. Näin rippikoululaiset voisivat ymmärtää konkreettisemmin, että Raamatussa olevat kirjat eivät ole täysin erillisiä teoksia, vaan niillä olisi myös yhteyksiä toisiinsa. Tulisin myös ryhmäkeskustelun lisäksi käyttämään muitakin toiminnallisia työskentelytapoja raamiksissa opittujen asioiden syventämiseksi. Näitä tapoja voisivat esimerkiksi olla draaman ja kuvallisen ilmaisun eri keinot sekä sosiaalisen median tarjoamat mahdollisuudet. Työntekijät olivat kokonaisuudessaan tyytyväisiä päätöksiini. Tapaamisemme lopuksi kysyin, olisiko työntekijöillä mielessä joitain tiettyjä raamatunkohtia tai teemoja, joita olisi syytä käsitellä raamiksissa. Työntekijät kertoivat toivovansa, että yksi raamistyöskentely koskisi Luukkaan evankeliumissa olevia vertauksia ja viimeinen työskentelykerta voisi liittyä uskonelämän hoitamiseen ja seurakuntayhteyden ylläpitämiseen rippikoulun jälkeen. Myös keskustelupainotteisia, ns. perinteisiä raamiksia pidettiin tärkeinä – jotkin raamikset voisivat pohjautua siis pelkästään Raamatun lukemisen ja keskustelun varaan. Muuten työntekijät antoivat minulle hyvin vapaat kädet lähteä suunnittelemaan raamismateriaalin sisältöä tarkemmin.

Toisen kerran tapasin rippikoulutyön tiimiä 23.9.2016. Tällä kerralla minulla oli esittää työntekijöille suunnittelemani raamismateriaalin runko. Rungosta ilmeni jokaisen raamistyöskentelyn teema, luettavat raamatunkohdat sekä mahdolliset toiminnalliset työskentelytavat, joiden avulla käsiteltyjä raamatuntekstejä syvennettäisiin ja sovellettaisiin. Puuttumaan siitä jäivät aikataulullisista syistä vielä kokonaan raamatunkohtiin liittyvät kysymykset. Kävimme työntekijöiden kanssa tekemäni raamismateriaalin rungon kohta kohdalta läpi ja annoin heille mahdollisuuden kommentoida tekemiäni päätöksiä ja valintoja. Tapaamisemme lopuksi sovimme, että lähettäisin vuoden loppuun mennessä työntekijöille sähköpostitse sisällöltään valmiin raamismateriaalin, jonka visuaalista ilmettä kokoontuisimme pohtimaan alkuvuodesta 2017. Lähetin sovitusti materiaalin vuodenvaihteessa 2017. Suunnitelmat kolmannen tapaamisen suhteen kuitenkin vaihtuivat, sillä rippikoulutyön työtiimin jäsenillä oli kiireisempi alkuvuosi kuin he alun perin tiesivät. Niinpä kävin keskustelua raamismateriaalista, sen sisällöstä ja valitsemistani työskentelytavoista vain työelämäohjaajani kanssa sähköpostitse sekä viestein. Hän antoi muutamia korjaus-ehdotuksia ja vinkkejä, jotka toteutin. Lopulta materiaali oli enää testaamista ja kesää varten valmis.

5.5 Raamismateriaalin testaaminen Tyrnävän seurakunnan rippikoululeirillä

Tammikuussa 2017 minuun otti yhteyttä entinen lehtorini, joka työskenteli sillä hetkellä Tyrnävän seurakunnassa pappina. Hän oli tietoinen opinnäytetyöni aiheesta ja kysyi, olisiko heidän mahdollista testata tekemääni raamismateriaalia Tyrnävän seurakunnan talvirippileirillä reilun puolentoista kuukauden kulluttua. Koska raamismateriaali oli tuossa vaiheessa visuaalisen ilmeen loppuhiontaa vaille valmis, vastasin myöntävästi minulle esitettyyn ehdotukseen. Lähetin materiaalin talvirippileirin kolmelle työntekijälle sähköpostitse viikolla 6. Yksi leirin työntekijöistä oli opiskelutoverini. Hän oli myös leirillä vastuussa raamiksista ja isosten ohjeistamisesta niitä varten. Kävimme siis hänen kanssaan ennen leiriä lävitse neljä kehittämääni työskentelyä, jotka leirin pappi oli valinnut toteutettavaksi.

Keräsin raamismateriaalin testaamisesta kirjallisen palautteen rippikoululaisilta, isosilta ja työntekijöitä palautekyselyn avulla. Koin kirjallisen palautekyselyn luotettavammaksi kuin sähköisen kyselyn, sillä kirjalliset kyselylomakkeet eivät noin vain voisi hävitä, eivätkä ne olisi riippuvaisia internetyhteyden toimivuudesta. Rippikoululaisille oli oma kyselynsä, mutta isokset ja työntekijät vastasivat samanlaiseen kyselyyn (LIITE 3 & LIITE 4). Kaikki rippikoululaiset (n=20) vastasivat kyselyyn, samoin isokset (n=6). Kolmesta työntekijästä kaksi (2) vastasi kirjallisesti tekemääni kyselyyn, mutta yhden leirin (1) työntekijän kanssa kävimme suullisen palautekeskustelun, joka pohjautui tekemääni kyselyyn. Opiskelutove-

rini toimitti täytetyt kyselyt minulle henkilökohtaisesti rippikoululeirin päättymisen jälkeen. Saadun palauteen avulla pystyin vielä tekemään pieniä muutoksia materiaaliin ennen seuraavana kesänä tapahtuvaa materiaalin varsinaista testaamista Jämsän seurakunnan kahdella rippikoululeirillä.

Koska tekemästäni materiaalista testattiin vain työskentelyjä *Tutustuminen, Jeesus ja synti, Jeesus ja risti* sekä *Jeesus ja ylösnousemus*, totesin jälkikäteen, että tekemäni palautekyselyt olisivat voineet olla suppeampia. Rippikoululaiset ja isokset eivät siis päässeet testaamaan kaikkia materiaalin tarjoamia työskentelytapoja, joten esimerkiksi kysymykseni työskentelytapojen riittävyydestä oli turha. Koska en myöskään ohjeistanut itse isosia Tyrnävän rippikoululeirillä raamiksien pitämiseen, enkä ollut päättämässä raamiksiin varatusta ajasta leirin työntekijöiden kanssa olivat näitä asioita koskevat kysymykset jälkikäteen ajateltuna tarpeettomia. Vastauksia analysoidessani huomioinkin rippikoululaisten kyselyssä kysymyksiin 1,2, 4, 5, 6, 8, 9, 10 & 11 saamani vastaukset. Isosten ja työntekijöiden kyselyssä huomioni kohteeksi otin kysymysten 1, 2, 3, 4, 8, 9 & 10 vastaukset.

Kyselyissä oli mukana sekä avoimia että strukturoituja kysymyksiä. Strukturoitujen kysymyksien vastaukset analysoin tarkastelemalla, kuinka moni oli vastannut asteikoilla samalla tavalla. Avointen kysymysten kirjalliset vastaukset analysoin koodaamalla vastaukset käsin joko värikynällä tai alleiviivauksilla. Näin samat ja toistuvat teemat oli helpompi havaita. (Rantala 2015, 111, 116.) Tämän jälkeen tulokset oli helppo tilastoida manuaalisesti. Koodaus kuului olennaisena osana osaksi kvalitatiivista tutkimusmetodia (Kananen 2012, 117). Tässä opinnäytetyössä kyselyiden tulokset on esitetty pääosin taulukkomuodossa, mikä on kyselylomakkeella arvioitaville tutkimuksille ominaista (Kananen 2012, 139). Käytin siis tulosten analysoinnissa sekä kvalitatiivisen että kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmiä.

Tyrnävän rippikoululeirin kahdestakymmenestä rippikoululaisesta tyttöjä oli 65,0 % ja poikia 35,0 %. Rippikoululaisista yksikään ei ollut aikaisemmin lukenut Raamattua säännöllisesti ennen rippikoulun aloittamista. Tämän raamattutietämystä koskevan taustatiedon valossa oli positiivista havaita, että rippikoululaisista 95,0 % piti raamiksissa käsiteltyjä kysymyksiä vaikeustasoltaan sopivan haasteellisina. 5,0 % rippikoululaisista piti kysymyksiä jopa liian helppoina. Isosten ja työntekijöiden mielipide tähän asiaan oli yksimielinen: kaikki pitivät kysymysten vaikeustasoa sopivana. (TAULUKKO 4.) Koska tulokset olivat kysymysten haasteellisuustason kannalta todella hyviä, en lähtenyt muokkaamaan kysymysten vaikeustasoa tulevaa kesää ja Jämsän seurakunnan rippikoululeirejä varten.

TAULUKKO 4. Kysymysten haasteellisuus (TYRNÄVÄ)

	Rippikoululaiset (N=20)	isoset & työntekijät (N=9)
Sopivan haasteellisia	95,0 %	100,0 %
Liian vaikeita	0,0 %	0,0 %
Liian helppoja	5,0 %	0,0 %

Vaikka kysymysten vaikeustasoon oltiinkin pääosin tyytyväisiä, rippikoululaisista 65,0 % kuitenkin koki, että raamiksissa käsitellyt kysymykset eivät olleet koskettaneet ollenkaan omaa elämää. Tämä prosenttimäärä yllätti minut. Toisaalta 45,0 % rippikoululaisista koki päinvastoin. Koska Tyrnävän rippikoululaiset testasivat vain neljää työskentelyä, päätin muuttaa vain muutamien kysymysten asettelua heidän testaamistaan työskentelyistä seuraavaa kesää ja opinnäytetyöni varsinaista toteutusosuutta varten. Koska Jämsän seurakunnan molempien ryhmien rippikoululaiset tulisivat testaamaan ainakin seitsemää työskentelyä, päätin antaa heidän tuleville vastauksilleen isomman arvon tämän asian suhteen.

Kartoitin rippikoululaisten raamiksissa oppimia asioita monivalintakysymyksen avulla. (TAULUKKO 5.) Kysymykseen oli mahdollista vastata myös omin sanoin ”jotain muuta, mitä?” -vastausvaihtoehdon kohdalle, mikäli antamistani vastausvaihtoehdoista mikään ei kuvastaisi omaa kokemusta raamiksissa opituista asioista. Myöskin vastausvaihtoehto ”En oppinut raamiksissa mitään uutta” oli mahdollinen.

TAULUKKO 5. Uusien asioiden oppiminen raamiksissa (TYRNÄVÄ)

	rippikoululaiset (N=20)
Raamatusta ja sen henkilöistä	85,0 %
Kristinuskosta	50,0 %
Muista leiriläisistä ja/tai isosista	30,0 %
Muista ihmissuhteistani	10,0 %
En oppinut raamiksissa mitään uutta	5,0 %
Itsestäni	0,0 %
Jotain muuta, mitä?	0,0 %

Rippikoululaiset olivat kokeneet oppineensa raamisten aikana eniten asioita Raamatusta ja sen henkilöistä (85,0 %) sekä kristinuskosta (50,0 %). Lisäksi raamikset olivat auttaneet osaa rippikoululaisista tutustumaan toisiinsa sekä ryhmän isosiin paremmin (30,0 %). Muutamat kokivat oppineensa raamiksien

aikana asioita myös muihin, rippikoulun ulkopuolisiin ihmissuhteisiin liittyen (10,0 %). ”En oppinut raamiksissa mitään uutta” -vaihtoehdon oli valinnut 5,0 % rippikoululaisista, mikä oli onneksi todella pieni lukema 20 rippikoululaisen ryhmässä. En siis ollut tässä vaiheessa tuosta lukumäärästä huolissani. Tämänkin kysymyksen vastauksia analysoidessani pidin mielessä, että materiaalista testattiin lyhyen leirin vuoksi vain neljää työskentelyä. Lyhyestä leiristä huolimatta raamikset olivat edistäneet rippikouluikäisten nuorten oppimista monessa eri asiassa, mikä oli erittäin positiivista.

Kysymykseen siitä, mitkä raamiksissa käytetyistä työskentelytavoista auttoivat rippikoululaisia oppimaan parhaiten, sain monenlaisia vastauksia.

V1: *”Lukeminen, siis Raamattua.”*

V2: *”Ääneen lukeminen ja kuunteleminen.”*

V4: *”Some.”*

V5: *”Piirtäminen, näytteleminen.”*

V6: *”Lappujen järjestely.”*

V11: *”Kaikki auttoivat yhtä paljon.”*

V13: *”Keskustelu ja piirtäminen.”*

Erilaiset vastaukset osoittivat, että raamisten vähäisestä lukumäärästä huolimatta jokaiselle rippikoululaiselle oli löytynyt ainakin yksi oppimista tukeva ja edistävä työskentelymuoto. Olin siis tehnyt materiaaliin valitsemieni työskentelytapojen suhteen oikeita valintoja. Sain siis tämä asian osalta suunnata luottavaisin mielin kohti seuraavaa kesää ja opinnäytetyöni varsinaista toteutusta.

Kysyin myös rippikoululaisilta, mikä raamiksissa oli parasta. Tämä kysymys oli tärkeä erityisesti sen vuoksi, ettei materiaalista testattu Tyrnävän rippileirin aikana kaikkia työskentelyitä. Halusin siis tietää, mikä oli parasta juuri heidän testaamissaan raamistyöskentelyissä. Rippikoululaisten vastaukset koskettivat erityisesti raamiksen toiminnallisempia työskentelytapoja, mutta mukana oli myös ryhmäläisiin, isoseen sekä ryhmähenkeen liittyviä vastauksia.

V6: *”Kuvien ottaminen.”*

V11: *”Koska ne ei ollut semmosia 3 tunnin raamatunlukusessioita!”*

V13: *"Yhdessä työskentely."*

V14: *"Se kun siinä opittiin jotain ja se kun se oli aika rentoa ku oli isonen eikä ohjaaja, joka sen piti."*

V15: *"Työt jossa sai tehdä käsillä."*

V17: *"Some-tehtävä."*

V18: *"SOME-tehtävä."*

V20: *"Kun sai rentoutua ja keskustella asioista."*

Kysyin samantapaisen kysymyksen myös isosilta ja työntekijöiltä. Lisäsin samaan kysymykseen viitauksen myös itse raamismateriaaliin liittyen. Halusin siis myös tietää, mikä oli parasta kokoamassani raamismateriaalissa. Isokset ja työntekijät korostivat vastauksissaan erityisesti materiaalin selkeyttä sekä raamisten toiminnallisuutta ja nuorisolähtöisyyttä. Vastauksissa oli mukana myös erillisiä huomioita materiaaliin ja yksittäisiin työskentelytapoihin liittyen.

V1: *"Ohjeiden selkeys ja hyvät tehtävät, joihin oli aina helppo osallistua."*

V3: *"Toiminnalliset kohdat, kuten some-päivitys ja valokuvien ottaminen."*

V6: *"Tehtävät, joissa tehtiin jotain konkreettista eikä vain luettu Raamattua ja vastattu kysymyksiin. Ystäväkirja oli kiva!"*

V7: *"Nuorten elämän havainnointi. Raamikset oli todella suunniteltu nuorille. Lisäksi myös rukousten sisältäminen raamikseen on mielestäni hyvä ajatus."*

V8: *"[...] Erityisesti erilaiset työskentelytavat innostivat sekä isosia että leiriläisiä."*

V9: *"Se kun näki isosten ja leiriläisten innostuksen raamiksista ja niiden tarjoamista tehtävistä."*

Sekä rippikoululaiset, isokset että työntekijät löysivät vastausten perusteella paljon hyviä puolia raamiksista ja raamismateriaalista. Olin siis onnistunut kokoamaan nuorisolähtöisen materiaalin, joka ei ollut masentava vaan innostava. Ideani toiminnallisuuteen perustuvasta raamismateriaalista oli kannattava.

Isokset ja työntekijät saivat kertoa mielipiteitään myös raamismateriaalin visuaaliseen ulkonäköön liittyen. Näiden kommenttien perusteella voisin muokata materiaalin ulkoasua vielä ennen seuraavaa kesää ja Jämsän kahta rippikoululeiriä ajatellen. Isosista ja työntekijöistä osa oli tyytyväisiä materiaalin senhetkiseen ulkoasuun, mutta suurimmassa osassa vastauksia tuli esille kuvituksen lisäämisen tarve.

V1: *”Ulkoasu oli miellyttävä, kuvia oli aika vähän. Materiaalia oli kiva lukea ja selata.”*

V2: *”Todella selkeä. Helppoa luettavaa eikä liian pitkiä.”*

V4: *”Asettelu oli ihan ok, hetkittäin epäselvä. Kuvat olisivat kiva lisä, niitäkin voisi käyttää opetusmielessä hyväksi.”*

V5: *”Minusta raamismateriaali oli selkeä ja helppolukuinen, ulkoasu oi kiva, kuvia olisi voinut olla.”*

V7: *”Ulkoasu varmasti vielä muokkautuu, kun materiaali muutenkin täydentyy. Kuvitus oli nuorekas ja mielestäni oli käytetty virkistävästi (ja riittävästi) eri muotoja, kuten ajatuskuplia ja ”ilmoitustauluja”. Värien kanssa voisi vielä pelata ehkä enemmän.”*

Kuten aiemmin totesin, materiaali ei ollut vielä visuaaliselta ilmeeltään täysin valmis lähettäessäni sen testattavaksi Tyrnävän rippikoululeirille. Nämä kommentit olivat kuitenkin tärkeitä ja vahvistivat näkemystäni siitä, että materiaalin kuvitusta tulisi täydentää. Testauksen jälkeen lisäsin materiaalin kuvitusta korvaten raamatuntekstejä avaavat ”ilmoitustaulut” kännykän kuvilla. Kännykkäkuvissa oli avoinna kuvitteellinen ”Raamattuhaku”-sovellus, joka korvasi ilmoitustaulujen infotekstit. Näin sain lisättyä materiaaliin sekä kuvitusta, että nuorekkuutta. Tässä kännykkäkuvituksessa minua avusti opiskelutoverini, joka teki myös muistilappukuvitukset materiaaliin ennen Tyrnävän leiriä. Ideoin kuvituksen itsenäisesti ja luokkatoverini toteutti kuvitukset toiveideni pohjalta. En kuitenkaan täydentänyt kuvitusta muilta osin ennen seuraavaa kesää ja opinnäytetyön varsinaista toteutusta, sillä päätin ottaa Jämsän rippileireillä kuvia, joita voisin hyödyntää materiaalin kehittämisessä sekä sen kuvittamisessa vielä toteutuksen jälkeen. Näin kuvituksesta tulisi aidosti nuortenäköinen ja rippikoululaisille tulisi tunne, että he ovat aidosti saaneet olla osallisina opinnäytetyössäni.

Kaikki muut pyytämäni kehitysideoita koskivat toiminnallisuuden lisäämistä raamiksiin. Rippikoululaiset kuvasivat kehittämisideoitaan erittelemättä tarkemmin, mitä kaivattu toiminnallisuus voisi käytännössä olla.

V4: *”Enemmän toimintaa.”*

V5: *”Enemmän esitelmiä.”*

V17: *”Monipuolisempaa. Oli liian paljon istumista.”*

Nämä kommentit olivat kuitenkin tärkeitä. Lisäksi oli erittäin positiivista, että edes muutama rippikoululainen vastasi tähän vapaaehtoiseen kysymykseen. Onneksi isosilta ja työntekijöiltä tuli monisanaisempia ja tarkempia vastauksia materiaalin kehittämistä ja jatkokäyttöä ajatellen.

V1: *”Monistettavaa oli aika paljon joissain tehtävissä, joten ilman kopiokonetta ei pärjää.”*

V2: *”Lisää tekemistä fyysisesti.”*

V3: *”Raamiksiin voisi lisätä jotain toiminnallisia kohtia, sillä huomasin, että raamiksissa joissa tehtiin jotain, niin raamis sujui hyvin.”*

V4: *”[...] Toivoisin kuitenkin ehkä enemmän selvyyttä ulkoasuun, ja enemmän tekemistä!”*

V5: *”Minusta jokaisessa raamoksen kohdassa voisi olla jotain tekemistä, ettei se olisi pelkkää kirjoittamista ja lukemista, jotain fyysistä tekemistä kaivattaisiin lisää.”*

V6: *”Jokaisessa raamiksessa voisi olla joku konkreettinen tehtävä. Lisäksi lisäisin johonkin kohtaan jonkun näyttelemisjutun.”*

V7: *”Ajankäyttöön nähden raamokset eivät olleet tasapitkiä. Esimerkiksi nro 8. oli aika ”runsas”. Raamokset tukevat hyvin päivän oppitunteja, mutta joissain kohdin tuli paljon toistoa.”*

V8: *”Joissain kohdin esim. Lk. 23:1-56 käsiteltävä alue oli tekstimassaltaan melko laaja. Voisiko tekstiä jaksottaa työskentelyyn? Punaisten apukysymysten lisäksi voisi olla esim. tummennettuna raamoksen keskeisimmät kysymykset, jotka ainakin olisi syytä käsitellä.”*

V9: *”Kuvitusta olisi ehkä syytä lisätä materiaaliin, jolloin materiaali tukisi isosten antamaa opetusta. Mutta materiaalihan on vielä kesken, joten kuvitus varmasti täydentyy tästä.”*

Vastauksissa ehdotettuja ja toivottuja toiminnallisia elementtejä oli materiaalini muissa työskentelyissä, joita ei Tynävän rippikoululeirillä testattu. Niinpä en lähtenyt lisäämään materiaaliin muita toiminnallisia tehtäviä. Lisäksi halusin pitää mielessäni opinnäytetyöni toisen kehittämistehtävän: työskentelymenetelmien kehittämisen, jotka edistävät rippikoululaisten osallistuvuutta ja oppimista. Mikään työskentelymenetelmä ei siis saisi nousta materiaalissa vallitsevaan asemaan. Myöskin pelkille keskusteluun pohjautuville raamiksille piti jättää paikkansa, sillä jotkut nuoret voivat väsyä jatkuvasti vaihtuviin toiminnallisiin tehtäviin. Myös isokyselyyni vastanneet Jämsän seurakunnan isokset olivat toivoneet, että annetuista kysymyksistä keskustelu säilyisi osana raamiksia tulevassa uudessa raamismateriaalissa. (LUKU 5.3.1) Myöskin Jämsän seurakunnan rippikoulutyön tiimin työntekijät olivat toivoneet materiaaliin toiminnallisuuden hyödyntämisen lisäksi pelkkiä keskusteluun pohjautuvia raamiksia. (LUKU

5.4) Juuri hankkeistusseurakunnan työntekijöiden ja isosten mielipiteet ja toiveet vaikuttivat eniten siihen, etten vähentänyt keskustelun osuutta missään työskentelyssä. Pidin mielessäni, mihin seurakuntaan työni oli hankkeistettu ja mitä toiveita olin siellä saanut opinnäytetyötäni koskien.

Toiminnallisuuden lisäämisen sijaan huomioin muutaman muun vastauksissa esitetyn kehittämisidean. Jaksotin *Jeesus ja risti* -työskentelyn raamatuntekstin ja siihen liittyvät kysymykset sopiviin osiin. Näin työskentelyssä olisi helpompi edetä. Lisäksi tummensin jokaisesta työskentelystä olennaisimmat kysymykset. Tämä helpottaisi myös raamisten saamista kestoiltaan tasapitkiksi. Jos jollakin ryhmällä kestäisi kauemmin materiaalissa olevien kysymysten kanssa, riittäisi, että ryhmä kävisi vain tummennetut kysymykset lävitse.

Vaikka raamismateriaalini oli vielä hieman keskeneräinen ja testaaminen rajoittui vain neljään työskentelyyn, rippikoululaisille esittämäni kysymyksen 11 vastauksista pystyi havaitsemaan, että suunnittelemani raamukset olivat tukeneet rippikoululaisten Raamatun käyttöä. Kyseessä oli monivalintakysymys, jonka avulla selvitin, miten rippikoululaisten suhde Raamattuun oli mahdollisesti muuttunut rippikoulun raamisten ansiosta. (TAULUKKO 6.) Rippikoululaisilla oli mahdollisuus valita tässä kysymyksessä halutessaan useampia vastausvaihtoehtoja. Heillä oli myös mahdollisuus vastata kysymykseen omin sanoin, mikäli sopivaa vastausvaihtoehtoa ei ollut valmiina kyselylomakkeessa.

TAULUKKO 6. Suhtautuminen Raamattuun rippikoulun jälkeen. (TYRNÄVÄ)

Rippikoululaiset (N=20)	
Raamattu on minulle tutumpi kirja kuin aiemmin	85,0 %
Raamatulla ei ole minulle mitään merkitystä	20,0 %
Jotain muuta, mitä?	0,0 %
Uskallan tarttua Raamattuun myös itsenäisesti vapaa-ajalla	0,0 %

Tyrnävän talvirippileirin rippikoululaisista 85,0 % koki, että Raamattu oli tullut heille raamisten ansiosta tutummaksi kirjaksi. Rippikoululaisista taas 20,0 % koki, ettei Raamatulla ollut heille mitään merkitystä. Koska rippikoululaisten lukumäärä oli vain 20 henkeä, 20,0 % on kuitenkin lukumäärällisesti pieni osuus koko rippikouluryhmästä. Tämän vuoksi olin tyytyväinen saamiini tuloksiin. Oli toki harmillista huomata, ettei kukaan rippikoululaisista kokenut uskaltavansa tarttua Raamattuun itsenäisesti rippikoulun

jälkeen. Tässäkin tuli kuitenkin jälleen muistaa leirin pituus ja pidettyjen raamisten lukumäärä leirin aikana. Luotin siihen, että Jämsän kahdella rippileirillä voisin saada valintoja tuohon vastausvaihtoehtoon työskentelyjen isomman lukumäärän ja järjestelmällisemmän sekä monipuolisemman Raamatun lukemisen ansiosta.

Vaikka Tyrnävän vastauksissa joutuinkin huomioimaan jatkuvasti testaamisen rajoittumisen neljään työskentelyyn, eikä kysely siksi tuonut niin luotettavia vastauksia, minun kannatti antaa lupa materiaalin testaamiseen. Vastauksista pystyi yleisesti havaitsemaan ja toteamaan, että toiminnalliselle raamismateriaalille on tarvetta seurakuntien rippikoulutyössä niin rippikoululaisten, isosten kuin työntekijöiden mielestä. Toiminnallinen materiaali myös edistää rippikoululaisten oppimista ja tuo ilonkokemuksia kaikille rippikouluryhmän jäsenille. Olin oikeilla jäljillä materiaalin sisällön kanssa ja odotinkin innolla seuraavaa kesää, jolloin materiaalia testattaisiin kokonaisuudessaan ja odotettavissa olisi myös luotettavampia vastauksia.

5.6 Toiminnan toteutuminen ja tulokset

Opinnäytetyöni varsinainen toteutusosuus oli kesällä 2017. Tuolloin materiaalia testattiin kahdella Jämsän seurakunnan rippikoululeirillä, joilla olin itse yhtenä työntekijöistä. Molemmilla leireillä oli itseni lisäksi työntekijöinä pappi ja nuorisotyönohjaaja. Toisessa rippikouluryhmässä oli 24 rippikoululaista ja toisella leirillä rippikoululaisia oli puolestaan 16 kappaletta. Opinnäytetyöni toteutukseen osallistui siis yhteensä 40 rippikoululaista, joka oli 18,0 % koko seurakunnan rippikouluikäisistä nuorista kyseisenä vuotena (Jämsän seurakunta 2017, 4). Molemmilla leireillä oli seitsemän (7) isosta. Toinen rippikoululeiri toteutui kesä-heinäkuun vaihteessa ja toinen puolestaan osissa toukokuussa sekä heinä-elokuussa. Minulla oli siis mahdollisuus muokata materiaalia leirien välissä, mutta sille ei lopulta ollut tarvetta.

Kesä-heinäkuun vaihteessa järjestetyllä leirillä materiaalista testattiin työskentelyjä *Jeesus ja syntymä*, *Jeesus ja synti*, *Jeesus ja vertaukset*, *Jeesus ja lähimmäinen* (vaihtoehto **B**) *Sakkeus*), *Jeesus ja risti*, *Jeesus ja ylönousemus* sekä *Kertausalias*. Työskentely *Tutustuminen* oli toteutettu rippikouluryhmän tutustumisillassa toukokuussa, johon myös itse osallistuin. Toinen rippikouluryhmä testasi puolestaan työskentelyjä *Tutustuminen*, *Jeesus ja syntymä*, *Jeesus ja synti*, *Jeesus ja opetuslapset*, *Jeesus ja ihmetteot*, *Jeesus ja risti* sekä *Jeesus ja ylönousemus*. Molempien leirien työntekijät antoivat minulle vastuun raamistyöskentelyjen valinnasta. Valitsin työskentelyt sekä päivien opetuskokonaisuuksien teemojen mukaan, mutta myös huolehtien, että kahden leirin aikana kaikki materiaalin työskentelyt tulisivat

testatuiksi. Tämä onnistui lukuun ottamatta *Jeesus ja lähimmäinen* -työskentelyn *Laupias Samarialainen* -vaihtoehtoa, joka jäi kokonaan testaamatta aikataulullisista syistä. Kyseisessä työskentelyssä oli kuitenkin suuri piirtein saman verran kysymyksiä kuin b-vaihtoehdossakin, ja lisäksi molempien työskentelyjen loppuosa oli samanlainen. Tämän vuoksi uskalsin luottavaisesti jättää *Laupias Samarialainen* -työskentelyn testaamatta.

Molemmilla rippileireillä otin vastuun raamisten etukäteisvalmisteluista. Ohjeistin isokset raamisten pitämistä varten sekä olin isosten käytettävissä myös raamisten aikana mahdollisissa pulmatilanteissa. Koin tärkeäksi, että kävin isosten kanssa jokaisen valitsemani työskentelyn huolellisesti ja rauhassa lävitse. Luimme valitsemani raamatunkohdat yhdessä etukäteen, mietimme kehittelemiini kysymyksiin vastauksia sekä ideoimme toiminnallisten tehtävien toteutustapoja, mikäli rippikoululaiset eivät keksisi, miten toteuttaa annettu tehtävä. Valmistautumishetkiemme aikana annoin myös isosille mahdollisuuden kysyä muitakin mieleen nousseita kysymyksiä ja mahdollisuuden kertoa, jos edellisissä työskentelyissä jokin toiminto tai kysymys oli ollut liian haasteellinen rippikoululaisille. Lisäksi muistutin joka päivä isosia siitä, että he ovat tärkeässä osassa opinnäytetyöni toteutuksessa ja juuri omana itsenään riittäviä pitämään raamista. Perusteellisten valmistautumisten avulla halusin varmistaa, että isosilla oli levollisempi mieli mennä pitämään raamista, varsinkin kun materiaali oli heille ennestään täysin tuntematon.

Keräsin palautteen työstäni molempien rippikoululeirien viimeisenä kokonaisuena leiripäivänä, jolloin kaikki suunnittelemani raamityöskentelyt oli saatu pidettyä. Keräsin palautteen sekä isosilta että rippikoululaisilta kirjallisella palautelomakkeella (LIITE 5 & LIITE 6). Isosille ja rippikoululaisille oli omat lomakkeensa. Rippikoululaisten palautelomake oli täysin samanlainen kuin Tyrnävän rippikoululaisilla (LIITE 3). Isosten palautelomakkeeseen lisäsin yhden kysymyksen liittyen tapaani ohjata isosia raamisten pitämistä varten. Kyseinen palautelomake oli siis sisällöltään lähes samanlainen kuin Tyrnävän isosille teettämäni palautekysely (LIITE 4). Teettämällä mahdollisimman samankaltaiset palautekyselyt myös Jämsän rippikoululaisille ja isosille pystyin mielestäni arvioimaan parhaiten, olinko onnistunut Tyrnävän talvirippileirin jälkeen tekemässäni kehittämistyössä. En kerännyt palautetta leirien muilta työntekijöiltä, koska vastasin täysin itsenäisesti raamiksista ja niiden valmisteluista isosten kanssa.

Sekä rippikoululaisten että isosten palautekyselyissä oli 11 kysymystä. Mukana oli niin strukturoituja kuin avoimia kysymyksiä. Ohjeistin itse rippikoululaiset ja isokset palautteen täyttämiseen. Rippikoululaiset saivat tietää vasta palautteen antamiselle varatussa hetkessä, päässeensä testaamaan täysin uudenlaista rippikoulun raamismateriaalia. Ajattelin tällaisella toimintatavalla varmistavani, että palaute olisi

mahdollisimman aitoa, neutraalia ja objektiivista. Olin siis pyytänyt isosia olemaan kertomatta uudesta materiaalista rippikoululaisille, ja isoset kunnioittivat päätöstäni.

Palautteen olisi voinut kerätä myös sähköisesti Webropolin kautta, mutta päätin kahdesta syystä kerätä palautteen perinteisemmällä tavalla. Ensinnäkin halusin varmistaa, että kaikki pystyisivät vastaamaan palautteeseen ilman tietoteknisiä ongelmia. Vaikka seurakunnan leirikeskus ei sijainnut internetyhteyksien suhteen katvealueella, en halunnut ottaa sitä riskiä, että joku ei pääsisikään palautesivustolle usean samanaikaisen käyttäjän vuoksi. Toisekseen uskoin, että perinteisempi paperinen palautelomake saisi rippikoululaiset ja isoset suhtautumaan palautteen antamiseen asiaan kuuluvalla vakavuudella. Valintani osoittautui myös hyväksi, sillä sain sekä rippikoululaisilta että isosilta kattavia ja laadukkaita vastauksia. Kyselyiden tilastoinnin ja analysoinnin jouduin tekemään käsin valitsemastani palautteenkeruutavasta johtuen. Koin sen kuitenkin vaivan arvoiseksi. Analysoin ja tilastoin tulokset samalla tavalla kuin Tyrnävän rippikoululeiriltä saadut tulokset. (LUKU 5.5)

Neljstäkymmenestä rippikoululaisesta (n=40), jotka osallistuivat tuottamani raamismateriaalin testaamiseen, poikia oli 55,0 % ja tyttöjä 45,0 %. Poikia oli siis testaamisessa mukana hieman enemmän kuin tyttöjä. Suhteessaan Raamattuun ja sen teksteihin he olivat kuitenkin samalla viivalla: yksikään rippikoululaisista ei vastausten mukaan ollut lukenut Raamattua säännöllisesti ennen rippikoulua.

Rippikoululaiset ja isoset olivat varsin tyytyväisiä raamisten keston. (TAULUKKO 7.) Molemmilla leireillä raamiksille varattiin päivän aikataulusta tunnin verran aikaa. Keskimäärin raamikseen kului päivittäin aikaa 50 minuuttia. 83,0 % rippikoululaisista koki, että raamisten kesto oli sopiva. Liian pitkäksi raamikset koki 17,0 % rippikoululaisista. Yksikään rippikoululainen ei kokenut raamiksia kestoltaan liian lyhyiksi. Isosten mielipiteet raamiksille varatusta ajasta vaihtelivat hieman enemmän. Kuitenkin 86,0 % isosista koki, että aikaa oli varattu riittävästi. Liian vähäiseksi tai pitkäksi raamiksille varatun ajan koki 7,0 % isosista.

TAULUKKO 7. Raamiksille varatun ajan riittävyys

	Rippikoululaiset N=40	Isoset N=14
Sopiva	83,0 %	86,0 %
Liian pitkä	17,0 %	7,0 %
Liian lyhyt	0,0 %	7,0 %

Raamisten keston pitkäksi kokeminen saattoi johtua raamiksiin kuuluvasta käytänteestä Jämsän seurakunnassa: isokset ja rippikoululaiset olivat kokoontuneina omissa raamisryhmissään niin kauan, että jokainen raamisryhmä oli valmis. Jotkut raamisryhmät saattoivat siis joutua odottelemaan lupaa vapaa-ajan viettoon kauemmin kuin toiset. Koska kuitenkin suurin osa sekä rippikoululaisista että isosista koki itse raamiksille varatun ajan riittäväksi, en lähtenyt muuttamaan materiaalia sisällöllisesti. Mitään toimintaa ei tarvinnut poistaa, eikä minun tarvinnut ideoida lisätoimintaa.

Raamisten valmisteluun oli varattu kaikkien isosten mielestä riittävästi aikaa. Myös antamani ohjeistus oli ollut saadun palautteen mukaan selkeää ja toimintatapani kannustavia.

V4: *”Ohjaus oli selkeää ja kannustavaa.”*

V6: *”Ohjaus oli onnistunutta ja saimme hyvät valmiudet vetää raamista.”*

V8: *”Ohjeet olivat selkeät, kiva kun ohjaaja kävi kiertelemässä ryhmissä jos tarvitsi apua raamisten aikana.”*

V9: *”Ohjaaja oli kannustava ja selkeä raamoksen suhteen, joka päivä odotti innolla raamishetkeä! Lisäksi ylimääräisiin kysymyksiin sai aina vastauksen!”*

V12: *”Pidit raamokset meille aina todella hyvin. Olit hyvä ohjaaja.”*

Tällaista palautetta oli upeaa saada, sillä en pitänyt isosten varauksettomuutta uutta raamismateriaalia kohtaan itsestäänselvyytenä. Kommenttien perusteella olin kuitenkin onnistunut kannustamaan ja innostamaan isosia raamisten pitämiseen materiaalin tuntemattomuudesta huolimatta. Isokset luottivat minuun ja minä heihin. Heidän kanssaan oli mahtavaa tehdä yhteistyötä ja vastauksista päätellen tuo tunne oli ollut molemminpuolinen.

Rippikoululaiset olivat hyvin tyytyväisiä raamiksissa käsiteltyjen kysymysten vaikeustasoon. (TAULUKKO 8.) Rippikoululaisista 95,0 % koki kysymykset sopivan haasteellisiksi. Liian vaikeiksi kysymykset koko 5,0 % rippikoululaista. Kukaan ei kokenut kysymyksiä liian helpoiksi. Yksi rippikoululainen jätti kuitenkin vastaamatta kysymysten tasoa koskevaan kysymykseen, joten tältä osin tulos ei ole täysin luotettava. Myös isokset olivat todella tyytyväisiä kysymysten vaikeustasoon: suurin osa (93,0 %) isosista koki, että raamismateriaalissa olevat kysymykset olivat sopivan haasteellisia. Vain 7,0 % isosista koki kysymysten tason liian haasteellisena. (TAULUKKO 8.)

TAULUKKO 8. Kysymysten haasteellisuus (JÄMSÄ)

	Rippikoululaiset N=39	Isoset N=14
Sopivan haasteellisia	95,0 %	93,0 %
Liian vaikeita	5,0 %	7,0 %
Liian helppoja	0,0 %	0,0 %

Koska tulokset olivat kysymysten haasteellisuuden suhteen todella positiivisia, minun ei tarvinnut lähteä muuttamaan kysymystenasetteluja. On mielestäni hyvä, että materiaalissa on mukana myös hieman haasteellisempia kysymyksiä, sillä tällöin uuden oppimiseen on hyvät mahdollisuudet. Lisäksi rippikoululaisten ja isosten ajattelutaidot uskonnollisuuteen liittyen voivat vaihdella paljonkin. Samaa ja hyvää tasoa kysymysten asetteluun suhteen voi olla vaikeaa saavuttaa. Tämän vuoksi oli positiivista, että todella suuri osa rippikoululaisista ja isosista oli tyytyväisiä kysymyksiin ja niiden tasoon.

Kysymysten linkittymisen omaan elämäänsä rippikoululaiset kokivat toisin. Vain 45,0 % vastanneista koki, että kysymykset olivat koskettaneet ja liittyneet myös omaan elämään. Rippikoululaisista siis 55,0 % koki, ettei raamiksissa käsitellyillä kysymyksillä ollut ollenkaan yhteyttä omaan elämään. Tämäkään tulos ei kuitenkaan ole täysin luotettava, sillä kaksi (2) rippikoululaista jätti vastaamatta tähän kysymykseen. ”Ei” -vastausten lukumäärä yllätti minut, sillä mielestäni jokaisessa työskentelyssä oli kysymyksiä, jotka koskettivat rippikoululaisten elämää ja joissa heidän oli mahdollista kertoa omista elämänkokemuksistaan. Voi olla, että antaessani rippikoululaisille ohjeet palautekyselyn täyttämiseen, unohdin painottaa ”myös”-sanaa kysymyksenasettelussa.

Kysymyksessä, jossa kartoitin rippikoululaisten raamiksissa oppimia asioita, rippikoululaisilla oli mahdollisuus valita useita vastausvaihtoehtoja. (TAULUKKO 9.) Ainoastaan vastausvaihtoehto ”jotain muuta, mitä?” jäi ilman vastauksia. Eniten rippikoululaiset kokivat oppineensa raamisten aikana Raamatusta ja sen henkilöistä (92,5 %), kristinuskosta (67,5 %) sekä muista leiriläisistä ja/tai isosista (37,5 %). Pieni osa vastanneista (5,0 %) koki, ettei ollut oppinut raamisten aikana mitään uutta. Se oli valitettavaa. Onneksi lukumäärällisesti 5,0 % on kuitenkin pieni osuus 40 rippikoululaisesta.

TAULUKKO 9. Uusien asioiden oppiminen raamiksissa (JÄMSÄ)

rippikoululaiset N=38	
Raamatusta ja sen henkilöistä	92,5 %
Kristinuskosta	67,5 %
Muista leiriläisistä ja/tai isosista	37,5 %
Itsestäni	12,5 %
Muista ihmissuhteistani	7,5 %
En oppinut raamiksissa mitään uutta	5,0 %
Jotain muuta, mitä?	0,0 %

Vastauksista voi kuitenkin nähdä, että rippikoululaiset oppivat myös monia muitakin asioita raamisten aikana. Yhtä tärkeää kuin uudet opit kristinuskosta ovat myös uudet oivallukset esimerkiksi rippikoulu-ryhmän ulkopuolisista ihmissuhteista (7,5 %). Nykypäivän nuori voi siis tulosten perusteella löytää Raamatusta ja sen tekstien ympärille kehittämästäni työskentelystä apua omaan elämäänsä.

Tekemäni raamismateriaali tarjosi monenlaisia eri työskentelytapoja rippikoulujen raamiksiin. Raamisten aikana rippikoululaiset pääsivät Raamatun lukemisen ja keskustelun lisäksi muun muassa piirtämään, näyttämään, kuuntelemaan gospelmusiikkia sekä hyödyntämään somen eri sovelluksia. Yksi kysymys niin rippikoululaisten kuin isostenkin palautekyselyssä koskikin sitä, oliko raamiksissa erilaisia työskentelytapoja liikaa, liian vähän vai sopivasti. (TAULUKKO 10.) Kyseessä oli strukturoitu kysymys, jossa vastausvaihtoehdot olivat valmiiksi annettuja.

TAULUKKO 10. Erilaisten työskentelytapojen riittävyys

	Rippikoululaiset N=40	Isoset N=14
Sopivasti	85,0 %	79,0 %
Liian vähän	10,0 %	21,0 %
Liian paljon	5,0 %	0,0 %

Rippikoululaisista 85,0 % koki, että erilaisia työskentelytapoja oli tarpeeksi. 10,0 % koki, että työskentelytapoja oli liian vähän, mutta 5,0 % oli sitä mieltä, että erilaisia työskentelytapoja oli liikaa. Isosten vastaukset raamiksien työskentelytapoihin ovat hyvin samankaltaiset kuin rippikoululaisillakin. Suurin osa (79,0 %) isosista oli sitä mieltä, että työskentelytapoja oli riittävästi raamiksissa. Loput (21,0 %) kokivat, että työskentelytapoja oli liian vähän.

Koska suurin osa rippikoululaisista (85,0 %) kuitenkin piti työskentelytapojen vaihtelevuuden riittävänä ja taas toisaalta pieni osa (5,0 %) liiallisena, en lähtenyt lisäämään tai poistamaan materiaalista mitään. Päätin pitää kehittelemäni työskentelyt osana materiaalia juuri sellaisina kuin ne olivat. Materiaali on toki tehty isosille, mutta ensisijaisina oppijoina raamiksissa ovat rippikoululaiset. Sen vuoksi pidin heidän mielipidettään työskentelytapojen suhteen arvokkaampana.

Kysyin rippikoululaisilta myös, mitkä työskentelytavat auttoivat heitä oppimaan parhaiten. (TAULUKKO 11.) Kyseessä oli avoin kysymys. Luokittelin saadut vastaukset seitsemään eri kategoriaan annettujen vastausten ja niiden yleisyyden perusteella.

TAULUKKO 11. Oppimista auttaneet työskentelytavat

rippikoululaiset N=40	
Raamatun lukeminen	45,0 %
Erilaiset toiminnalliset tehtävät	20,0 %
En osaa sanoa	17,5 %
Keskustelu	15,0 %
Ryhmä & ryhmän tuki	7,5 %
Kirjoittaminen	2,5 %
Kaikki työskentelytavat yhtä paljon	2,5 %

Rippikoululaiset olivat tulosten mukaan oppineet parhaiten uusia asioita yhdessä Raamattua lukemalla (45,0 %). Myös erilaiset toiminnalliset tehtävät olivat auttaneet rippikoululaisia oppimaan (20,0 %). Toiminnallisiin tehtäviin luin muun muassa seuraavanlaiset vastaukset:

V8: *”Normaalista opiskelusta poikkeavat asiat, kuten SOME.”*

V14: *”Tekeminen (piirtäminen, some jutut jne...).”*

V17: *”Piirtäminen.”*

V24: *”Aktiviteetit.”*

V31: *”Some.”*

V35: *”Netin ja puhelimen käyttö.”*

Kuitenkin osa rippikoululaisista (17,5 %) ei osannut sanoa, mitkä työskentelytavat olivat olleet oleellisia raamiksissa heidän oppimisen kannaltaan. Se ei kuitenkaan välttämättä tarkoita, etteikö oppimista olisi tapahtunut lainkaan, näillä vastaajilla. Tätä vahvistaa tieto, että vain 5,0 % koki, ettei ollut oppinut raamiksissa mitään uutta. (TAULUKKO 9.) Näin ollen rippikoululaisista 12,5 %:lla saattoi olla vain vaikeuksia eritellä, mikä työskentelytapa oli edistänyt heidän oppimistaan parhaiten. Huomionarvosta on myös, että 2,5 % vastaajista nosti oppimisen edistäjäksi vastausten kirjoittamisen. Itse olin antanut isosille sen ohjeistuksen, että rippikoululaisten ei tarvitse ottaa raamiksiin mukaan muistiinpanovälineitä eikä täten kirjoittaa mitään muistiin. Tämän vuoksi kirjoittamisen mainitseminen oppimista edistävänä työskentelytapana ihmetytti itseäni. Toisaalta, jos joku rippikoululainen oli itse kokenut, että muistiinpanojen kirjoittaminen oli hänelle välttämätöntä, kertoo se rippikoululaisen itseohjautuvuudesta. Se taas ei ole ollenkaan huono asia. Vastausten perusteella voi yleisesti todeta, raamismateriaalin kehittäminen muidenkin kuin Raamatun lukemisen ja keskustelun varaan oli kannattavaa. Rippikoululaisten joukossa oli monenlaisia oppijoita, joten vaihtelevat ja erilaiset työskentelytavat varmistivat, että jokaiselle ominaista oppimistapaa tuettiin.

Toisessa avoimessa kysymyksessä rippikoululaisten palautekyselyssä rippikoululaiset saivat kertoa, mikä oli rippikouluissa pidetyissä raamiksissa parasta. (TAULUKKO 12.) Sain luokiteltua vastaukset viiteen eri kategoriaan. Eniten rippikoululaiset pitivät raamiksissa suoritetuista toiminnallisista tehtävistä (30,0 %). Näihin toiminnallisiin tehtäviin luin samat ja samantyylliset vastaukset, mitä olin saanut työskentelytapoja koskevaan kysymykseen. Toiseksi parasta raamiksissa oli ryhmähenki ja sen kehittyminen (27,5 %). Rippikoululaiset kuvasivat sitä erilaisin ilmauksin.

V6: *”Ryhmäläiset.”*

V22: *”Kun ryhmähenki lisääntyi kerta kerralta [...]”*

V24: *”Hyvä ryhmä [...]”*

V25: *”Ryhmä.”*

V31: *”Seura.”*

Vaikka vastausten joukossa oli mainittu pelkkä sana ”ryhmä” tai ”seura”, luokittelin sen kuitenkin ”Ryhmähenki & sen kehittyminen” -kategoriaan. Uskoin, että rippikoululainen ei olisi kirjoittanut kyseistä vastausta, mikäli hän olisi kokenut raamisryhmänsä ryhmähengen huonoksi.

TAULUKKO 12. Parasta raamiksissa

rippikoululaiset N=40	
Erilaiset toiminnalliset tehtävät	30,0 %
Ryhmähenki & sen kehittyminen	27,5 %
Raamatun lukeminen	12,5 %
En osaa sanoa	7,5 %
Keskustelu	5,0 %

Viidestä kategoriasta keskustelu sai vähiten kannatusta (5,0 %). Lisäksi rippikoululaisista 7,5 % ei osannut sanoa, mikä raamiksissa oli ollut parasta. Sain myös vastauksia, joita en pystynyt luokittelemaan edellä mainittuihin kategorioihin.

V12: *"Kun se loppui."*

V15: *"Isonen."*

V21: *"Uuden oppiminen."*

V23: *"Se oli sopivan pitkä."*

V29: *"Suklaa."*

V30: *"Istuminen."*

V34: *"Vapaa-aika."*

Vastauksista voi huomata, että rippikoululaiset kokivat raamikset ja niiden parhaan annin hyvin eri tavoin. Joku ei kokenut raamiksia mieluisiksi tilanteiksi, vaan odotti sen loppumista. Toisaalta suurin osa koki raamikset hauskoiksi hetkiksi, joissa oli mielekästä tekemistä. Raamikset olivat myös lähes yhtä monen mielestä vertaissuhteiden syntymisen kannalta merkittävä paikka. Raamatun lukeminen oli rippikoululaisten vastauksissa vasta kolmanneksi eniten kannatusta saanut vastaus (12,5 %). Raamisten tärkeyttä ei siis saisikaan arvioida pelkästään tiedollisen oppimisen kannalta. Raamisten aikana saadut oivallukset tehtävien tekemisen lomassa tai uudet solmitut ihmissuhteet ovat aivan yhtä tärkeitä asioita.

Parasta raamiksissa isosten mielestä oli muun muassa uudet ja perinteisestä keskustelusta poikkeavat työskentelytavat. Erityisesti somen hyödyntäminen nousi esille isosten vastauksissa.

V3: *"Erilaisuus esim. sometehtävät, ettei ollut pelkkiä kysymyksiä ja vastauksia."*

V4: *"Erilaiset työskentelytavat, selkeät kysymykset, jotka olivat kuitenkin hyviä sisällöltään."*

V5: *"Somen käyttö ja erilaisuus."*

V6: *"Muutkin kuin perinteiset työskentelytavat."*

V7: *"Sometehtävät."*

V9: *"Tehtävät, joissa pääsi liikkumaan leiriläisten kanssa. Tehtävät tarjosivat paljon erilaista tekemistä leiriläisille."*

Isot nostivat kuitenkin esille myös asioita itse raamismateriaaliin ja sen ulkoasuun liittyen. Myös raamisten valmisteluun käytettyä aikaa arvostettiin.

V2: *"Raamis oli tosi selkeä ja siihen käytettiin tarpeeksi aikaa (siis raamoksen läpikäymiseen)."*

V10: *"Selkeys."*

V12: *"Raamikset oli selkeitä ja niitä oli helppo pitää."*

Olin siis isosten vastausten perusteella pystynyt kehittämään materiaalin, joka tuotti ilon tunteita sekä toi kaivattua erilaisuutta aikaisempaan käytössä olleeseen materiaaliin verrattuna. Isosten oli lisäksi helppo pitää raamiksia, sillä materiaali oli selkeä. Raamisten valmisteluun käytetty aika myös kannatti – isosten ei tarvinnut jännittää etukäteen raamiksien pitämistä.

Kehittämisideoita sain rippikoululaisilta muutamia. Ideat koskivat suurimmaksi osaksi toiminnallisuuden lisäämistä raamiksiin.

V3: *"Näytteleminen."*

V7: *"Näyttelemistä kaikki porukat yhdessä."*

V10: *"Enemmän piirtämistä."*

V31: *"Lisää somee."*

Olin positiivisesti yllätynyt siitä, että sain rippikoululaisilta konkreettisia kehittämisideoita. Otin jokaisen kehitysidean todesta, mutta lopulta päädyin siihen, että en lähtenyt muokkaamaan materiaalia rippi-

koululaisilta saatujen kehitysideoiden pohjalta. Jokaisella rippikoululaisella oli varmasti omat lempi-työskentelymuotonsa, joita olisi halunnut lisää raamiksiin. Työni tarkoituksena oli kuitenkin kehittää työskentelymenetelmiä raamiksiin, joissa tuetaan rippikoululaisten osallistuvuutta ja oppimista. Sen vuoksi oli tärkeää, että työskentelymenetelmiä oli erilaisia, eikä mikään yksittäinen työskentelymetodi noussut vallalle raamiksissa. Somen käytön lisäämistä raamismateriaaliin harkitsin, mutta koska sosiaalisen median sovellusten tulevaisuutta on vaikeaa arvioida, en lisännyt materiaaliin some-tehtäviä. Lisäksi somen kuului vain tukea raamiksissa tapahtuvaa oppimista, ei nousta etusijalle.

Yksi kehitysidea koski konkreettisten ideoiden sijaan pohdittujen kysymysten vaativuutta ja raamiksille varatun ajan riittämättömyyttä.

V14: *”Kysymykset olivat aika vaikeita välillä.”*

Myöskin tämän kommentin otin todesta. En kuitenkaan lähtenyt muokkaamaan kysymyksiä, sillä suurin osa oli rippikoululaisista (95,0 %) oli kokenut kehittämiäni kysymykset sopivan haasteellisiksi. (TAU-LOKKO 8.) Mielestäni oli myös hyvä, että jotkin kysymykset raamiksissa ovat hieman vaikeampia. Kysymysten haasteellisuus johtui varmastikin siitä, että nykypäivän nuorilla on etäisempi suhde kristinuskoon. Vaikeampien kysymysten ja niihin vastauksien saamisen avulla rippikoululaisella onkin mahdollisuus oppia jotain täysin uutta vanhojen tietojen syventämisen lisäksi.

Rippikoululaisten kehittämisideoiden sijaan toteutin muutamia isosten esille tuomia kehitysideoita. Ne koskivat erityisesti materiaalin visuaalista ilmettä.

V1: *”Väriä saisi olla. Aiheisiin liittyvät ja sopivat kuvat olisivat mukava lisä. Puhelinkuvat on hyvät ja hauskat. Muistilaput saisivat olla alussa.”*

V11: *”Lisätietolaatikat voisi olla sen kysymyksen vieressä, jota ne tarkoittaa. Ne jää helposti lukematta, kun huomaa ne vasta kun asia onkin jo käsitelty.”*

V12: *”Etusivulle voisi pistää jonkun kuvan.”*

Tarkoitukseni olikin lisätä raamismateriaalin kuvitusta rippikoululeirien jälkeen. Lisäsin materiaaliin kansikuvan sekä muita kuvituksia. Hyödynsin paljon leirien raamiksista saatua kuvamateriaalia. Lisäksi toteutin isosten toiveet muistilappujen sekä lisätietolaatikkojen paikkojen vaihtamisesta.

Isosilla oli myös muitakin mielestäni tärkeitä kehittämisideoita. Ne koskivat materiaalin jatkokäyttöä Jämsän seurakunnan rippikouluissa.

V3: *”Jotain yksittäisiä tehtäviä kullekin tms. ettei mene siihen, että ne innokkaimmat vastaa aina ja tekee tehtävät vaan että kaikki pakosti joutuvat tekemään edes jotain.”*

V4: *”Voisi ainakin jatkossa tehdä niin, ettei kaikille isosille anneta materiaalia omaksi, vaan ne olisivat Särkisaarella isosten yhteiskäytössä paperin säästämiseksi.”*

V6: *”Leiriläisilläkin olisi hyvä olla jonkinlainen materiaali, josta seurata opetusta.”*

V13: *”Haluaisin, että tästä lähtien tätä raamista käytetään jokaisella rippileirillä.”*

Myöskin rippikoululaiset nostivat esille muutaman kehitysidean, jotka koskivat materiaalin jatkokäyttöä tulevaisuudessa osana Jämsän seurakunnan rippikoulutyötä.

V36: *”Enemmän aikaa.”*

V37: *”Enemmän liikettä.”*

Edellä mainitut isosten ja rippikoululaisten kehitysideat olivat mielestäni tärkeitä ja huomionarvoisia. Oma työni hankkeistajan yhteistyökumppanina loppui kuitenkin syksyllä 2017. Kyseiset kehitysideat olivat seikkoja, joiden ratkaisuun ja toteutukseen tulevaisuudessa en voisi itse vaikuttaa. Siksi en myöskään lähtenyt huomioimaan kommentteja itse raamismateriaalissa. Sen sijaan lähettäessäni Jämsän rippikoulutyön työtiimille palautekyselyiden palautekoosteet nostin kyseiset kommentit esille ja kannustin heitä tiimin kesken pohtimaan näitä ideoita materiaalin jatkokäyttöä ajatellen.

Viimeinen rippikoululaisille osoitettu kysymys koski heidän suhtautumistaan Raamattuun rippikoulussa pidettyjen raamisten jälkeen. (TAULUKKO 13.) Rippikoululaiset saivat halutessaan valita useamman vastausvaihtoehdon kuvaamaan heidän suhtautumistaan Raamattuun. Tulokset saivat minut hymyilemään. Rippikoululaisista 72,5 % koki Raamatun olevan raamisten ansiosta heille tutumpi kirja kuin aiemmin. Lisäksi 32,5 % rippikoululaisista koki uskaltavansa tarttua Raamattuun rippikoulun jälkeen myös itsenäisesti. Vain 27,5 % koki, ettei Raamatulla ollut heille mitään merkitystä. Vaihtoehtoa ”jotain muuta, mitä?” ei valinnut kukaan.

TAULUKKO 13. Suhtautuminen Raamattuun rippikoulun jälkeen. (JÄMSÄ)

Rippikoululaiset N=40	
Raamattu on minulle tutumpi kirja kuin aiemmin	72,5 %
Uskallan tarttua Raamattuun myös itsenäisesti vapaa-ajalla	32,5 %
Raamatulla ei ole minulle mitään merkitystä	27,5 %
Jotain muuta, mitä?	0,0 %

Ensimmäinen kehittämistehtäväni tässä opinnäytetyössäni oli tukea rippikoululaisen Raamatun käyttöä. Vastausten perusteella onnistuin hyvin tässä kehittämistehtävässäni. Raamattu oli tullut isolle osalle rippikoululaisia tutuksi kirjaksi ja innostus sen omaehtoiseen lukemiseen lisääntynyt. Tämä oli merkittävä tulos ajatellen sitä, ettei kukaan testaamiseen osallistuneista rippikoululaisista ollut ennen lukenut Raamattua itsenäisesti. Lisäksi onnistuin kehittämään raamiksiin erilaisia työskentelymenetelmiä, jotka tukivat rippikoululaisten oppimista. Suurin osa rippikoululaisista ja isosista oli kehittämiini metodeihin tyytyväisiä. Myöskin tässä kehittämistehtävässäni onnistuin tulosten perusteella suhteellisen hyvin.

6 MATERIAALI

Tekemäni raamismateriaali (LIITE 7) pohjautuu suurimmaksi osaksi Luukkaan evankeliumin järjestelmälliseen lukemiseen, jotta rippikoululaisten olisi mahdollisuus saada kokonaiskuva yhdestä kokonaisuudesta evankeliumista. Yhtä tärkeäksi kuitenkin materiaalia tehdessäni koin sen, että nuoret ymmärtäisivät Raamatun eri kirjojen olevan myös yhteydessä toisiinsa. Tämän vuoksi materiaali tekee kurkistuksia myös muihin raamatunkirjoihin, sekä Vanhan että Uuden testamentin puolelle. Yhteistoiminnallisuuden ja sosiokonstruktivistisen oppimiskäsityksen periaatteet on huomioitu tekemäni raamismateriaalin työkentelytavoissa vahvasti.

Materiaalissa riittää tekemistä yhdeksälle eri työkentelykerralle ja lisäksi mukana on Alias-peli kertaa- mista varten. Peli on sovellus tunnetusta lautapelistä. Todennäköisesti yhden rippikoulun aikana ei ehditä käymään kaikkia materiaalissa olevia työkentelyitä läpi. Materiaalin runsaus ja lisänä oleva kertaava osio olivat kuitenkin hankkeistusseurakunnan työntekijöiden esittämiä toivomuksia, jotka halusin työssäni huomioida. Jokainen rippikouluryhmä on erilainen, joten kun materiaalia on paljon, työntekijöiden on mahdollista valita kullekin rippikouluryhmälle sopivimmat työkentelyt. Lisäksi jokaisen rippikoulun pääjakson aikataulut ja ohjelmat voivat hiukan erota toisistaan. Niinpä materiaali on tehty rakenteeltaan joustavaksi ja muunneltavaksi: työkentelyiden järjestystä voi tarvittaessa vaihtaa ja joitakin työkentelyjä voi myös jättää kokonaan pois.

Materiaalissa on erilaisia ja vaihtelevia työkentelytapoja. Niitä kehitellessäni huomioin mahdollisimman monipuolisesti Jämsän seurakunnalle teettämäni isos- ja työntekijäkyselyiden vastauksissa (LUKU 5.3) sekä rippikoulutyönteimin tapaamisissa esille nousseet huomioidut ja toiveet. (LUKU 5.4) Lisäksi materiaalin kehittämisessä auttoivat Tyrnävän talvirippileirin työntekijät, isokset ja rippikoululaiset. (LUKU 5.4) Tämän ison taustatyön pohjalta loin materiaalin, jossa raamatuntekstejä käydään läpi mm. lukemisen, valmiiksi annettujen kysymysten, hengellisen musiikin, draaman, kuvallisen ilmaisun ja sosiaalisen median tuomien mahdollisuuksien avulla. Jokainen raamistyökentely vie aikaa 45-60 minuuttia.

Tutustuminen toimii aloituksena ja johdatuksena tuleviin raamiksiin. Tavoitteena on tutustua oman raamisryhmän jäseniin sekä antaa tietoa, millaisella tasolla ryhmän tietämys Jeesuksen elämänvaiheista on.

Jeesus ja syntymä pohjautuu Luukkaan evankeliumin teksteihin Enkelin ilmestymisestä Marialle ja Jeesuksen syntymästä. Lisäksi kerran aikana tehdään lyhyt katsaus myös Jeremian kirjaan sekä Psalmeihin. Tavoitteena on, että rippikoululaiset saavat käsityksen siitä, ettei Jeesuksen tai heidänkään syntymänsä ollut sattuma, vaan Jumalan tarkka ja pitkäaikainen suunnitelma.

Jeesus ja synti -kerralla aiheeseen motivoidutaan Kari Kuulan ”Käänteinen Luomiskertomus” -tekstillä. Raamatunteksteiksi tähän työskentelyyn on otettu kertomukset Jeesuksen kasteesta sekä hänen 40 päivän autiomaavaelluksestaan Saatanan kiusattavana. Luettua ja opittua syvennetään tehtävällä, jossa rippikoululaiset pääsevät ottamaan valokuvia tekemistään hyvistä ja huonoista valinnoista luomakuntaa kohtaan. Otetuista valokuvista tehdään kollaasit, jotka voidaan julkaista seurakunnan nuorisotyön Instagram-tilillä. Työskentelyn kokonaistavoitteena on osoittaa rippikoululaisille ihmisten syntisyys, mutta myös muistuttaa, että voimme tehdä joka päivä tietoisia valintoja paremman maailman puolesta.

Jeesus ja opetuslapset tutustuttaa rippikoululaiset Jeesuksen lähimpiin seuraajiin sekä heidän taustoihinsa. Työskentelymuotona on keskustelu annetuista kysymyksistä. Tämän kerran aikana raamiksissa päästään myös pohtimaan sitä, voivatko nykyajan kristityt myös kutsua itseään Jeesuksen opetuslapsiksi.

Jeesus ja ihmeet -työskentelyssä jokaisella raamisryhmällä on oma Jeesuksen ihmeteko käsiteltävänä. Tarkoituksena on, että jokainen ryhmä tutustuu heille annettuun ihmekertomukseen ja tekee siitä työskentelyn päätteeksi lööpin, joka laitetaan esille kaikkien rippikouluun osallistuvien nähtäville. Näin rippikoululaisten tietämys Jeesuksesta ihmeidentekijänä ei rajoitu vain oman ryhmän käsittelemään ihmetekoon.

Jeesus ja vertaukset antaa mahdollisuuden raamisryhmien yhteistyöskentelyyn. Jeesuksen vertauksista on tähän materiaaliin valikoitunut käsiteltäviksi vertaukset Kylväjästä, Hyvästä paimenesta sekä Tuhlaajapojasta. Sovelluksena raamisryhmät saavat tehdä pienet näytelmät näistä Jeesuksen tunnetuista vertauksista. Vertausten tulkitseminen ja soveltaminen nykyaikaan voi olla haasteellista. Lisäksi raamisryhmien ryhmädynamiikat voivat olla hyvin erilaisia: toiset ryhmät voivat olla hyvin hiljaisia ja toiset taas hyvinkin puheliaita ja aktiivisia. Ryhmien yhdistely voi antaa rohkaisua hiljaisemmille rippikoululaisille sanoa ajatuksiaan ääneen ja taas aktiivisemmille ymmärrystä antaa tilaa kaikkien puheenvuoroille. Samalla ymmärrys ja kekseliäisyys vertausten tulkitsemisesta voi lisääntyä, kun koolla on useampi nuori pohtimassa niiden syvempää sanomaa.

Jeesus ja lähimmäinen -työskentelyssä on mahdollisuus valita käsitteeseen teksti joko Laupiaasta Samarialaisesta tai Sakkeuksesta. Valinnan voivat tehdä joko rippikoulun työntekijät tai työntekijät ja isokset yhdessä. Lisäksi molemmissa työskentelyissä luetaan myös pätkä Jaakobin kirjeestä. Tämä työskentely keskittyy lähimmäisenrakkauden -teemaan ja siihen liittyviin kysymyksiin. Rippikoululaiset pääsevät miettimään, miten lähimmäisenrakkaus toteutuu käsiteltävässä raamatunkohdassa sekä heidän omassa elämässään.

Jeesus ja risti käy lävitse Jeesuksen tien ristille alkaen hänen tuomitsemisestaan ja päättyen ristiinnaulittamiseen aiheuttamaan kuolemaan. Jeesuksen kärsimyksen lisäksi tällä työskentelykerralla kiinnitetään huomiota myös muihin raamatunhenkilöihin ja heidän tuntemuksiinsa Jeesuksen ristintietä seuratessaan. Tässä kysymysten lisäksi apuna toimii soveltava tehtävä. Siinä rippikoululaiset saavat suunnitella ja toteuttaa valitsemansa henkilön kuvitteellisen päivityksen johonkin sosiaalisen median kanavaan (esim. Facebook, Snapchat, Instagram) pääsiäisen tapahtumien tuottamista ajatuksista ja tunnelmista.

Jeesus ja ylösnousemus käy pääsiäisaamun tapahtumat reilut 2000 vuotta sitten: Jeesuksen hauta oli tyhjä ja Jumalan antama lupaus ylösnousemuksesta täyttynyt. Koska tämä työskentely saattaa toimia rippikoulun viimeisenä raamistyöskentelynä, mukaan on myös otettu raamatunkohtia muista Uuden testamentin kirjoista. Niiden tarkoitus on antaa neuvoja uskonelämän hoitamiseen rippikoulun jälkeen. Lisäksi materiaali rohkaisee isosia kertomaan seurakunnan eri nuorisotyön toimintamuodoista: mihin kaikkien toimintaan voisi lähteä rippikoulun jälkeen mukaan.

Kertausalias on oiva lisä raamistyöskentelyjen sisältöjen kertaamiseen. Tässä aliaksessa rippikoululaiset keksivät itse arvattavat sanat annettujen aiheiden pohjalta. Tämä työskentely voidaan toteuttaa raamisryhmien välisenä leikkimielisenä kisailuna myös esimerkiksi rippikoulun viimeisessä iltaohjelmassa.

7 POHDINTA

Muistan sen maaliskuisen räntäsateisen illan, jolloin sain idean opinnäytetyöhöni. Tuo idea tuntui suorastaan putoavan Taivaasta päähäni, juuri sillä hetkellä, kun kauppakassit painoivat liikaa ja kotimatka tuntui loppumattoman pitkältä. Pudotin kauppakassit käsistäni ja totesin mielessäni ”*Raamismateriaali rippikoulutyöhön!*” Opinnäytetyön aiheena se tuntui yhtä aikaa hullulta ja liian suuritöiseltä, mutta samalla tiesin ideani olevan toteuttamisen arvoinen. Lisäksi olin ymmärtänyt entisen kotiseurakuntani tarvitsevan uutta raamismateriaalia, juurikin rippikoulutyössä hyödynnettäväksi. Yksi puhelinkeskustelu Jämsän seurakunnan rippikoulutyöstä vastaavalle kappalaiselle riittikin lukitsemaan opinnäytetyöni aiheen lopullisesti. Minä tekisin sen materiaalin, olisi se sitten hullua tai ei!

Kehitin raamismateriaalin vahvassa yhteistyössä erityisesti hankkeistusseurakunnan työntekijöiden, isosten ja kohtaamieni rippikoululaisten kanssa. Pidin alusta lähtien tärkeänä, että Jämsän seurakunnan rippikoulutyön tiimin työntekijät olisivat ajan tasalla tästä projektista ja sen etenemisestä. Yhtä tärkeänä pidin työntekijöiden, isosten ja rippikoululaisten mahdollisuutta vaikuttaa valmiin materiaalin sisältöön ja ulkoasuun. Tämä vaati useita kyselyitä, sähköpostiviestejä sekä tapaamisia, joiden ansiosta erilaisilla mielipiteillä oli mahdollisuus tulla kuulluiksi. Se kannatti – materiaalista tuli aidosti nuortennäköinen ja raamiksissa käytettävät työskentelytavat olivat nuorille mielekkäitä. Samalla materiaalista tuli paketti, jonka sisällön rakentamiseen myös työntekijät kokivat olleensa osallisina. Tästä kokemuksesta kertoo hyvin työelämäohjaajani loppupalautteeseen kirjoitettu kommentti: ”*Koko prosessin ajan on ollut tunne siitä, että tämä on meidän yhteinen projektimme, jossa Roosa tekee kehittämistyön ja tuottaa lopputuloksen, mutta rakentaa sitä jatkuvassa yhteistyössä työyhteisön ja seurakuntalaisten kanssa.*” Oli hienoa kuulla, että tuo toimivan yhteistyön kokemus oli ollut molemminpuolista.

Opinnäytetyölläni oli kaksi tavoitetta. Ensimmäinen oli rippikoululaisen Raamatun käytön tukeminen. Mielestäni onnistuin hyvin tässä tavoitteessani. Jämsän seurakunnan kahdella rippikoululeirillä kohtaanmistani 40 rippikoululaisesta yli 70,0 % koki Raamatun tulleen tutummaksi rippikoulun raamisten ansiosta. Lähes kaikki rippikoululaiset oppivat myös raamisten kautta tuntemaan Raamattua ja sen henkilöitä paremmin. Lisäksi oli suuri ilo saada tietää, että osa rippikoululaisista oli saanut raamisten aikana myös samanlaisen kipinän Raamatun omaehtoiseen lukemiseen, jonka itse sain omalla rippileirilläni vuosia takaperin. Tuon kipinän saaminen jokaisen rippikoululaisen sydämeen ei kuitenkaan ollut työni ensimmäisen tavoitteen täyttymisen kannalta olennaisinta. Intohimoisen Raamatun lukemisvimman sijaan oli tärkeämpää tukea rippikoululaisten luontevaa suhtautumista Raamattuun – kaikki muu oli vain plussaa.

Erään rippikoululaisen kommentti ”*Hei, mä taisin sittenkin oppia, kuinka täältä Raamatusta etsitään oikea kohta!*”, kertoo mielestäni jotain hyvin olennaista siitä, mitä luonteva suhtautuminen tuohon kristittyjen pyhään kirjaan käytännössä tarkoittaa. Raamattu ei jäänyt hänelle eikä monelle muullekaan rippikoululaiselle kerätyn palautteen pohjalta tuntemattomaksi ja pelottavaksi kirjaksi, johon ei konfirmaation jälkeen uskaltaisi koskea edes vahingossa pölyjä kirjahyllyn ylähyllyltä pyyhkiessä. Siitä voisi jopa tarvittaessa osata etsiä tietyn kohdan pelkkien lyhenteiden perusteella, vielä vuosienkin päästä.

Toinen tavoitteeni oli kehittää rippikoulun raamiksiin työskentelymenetelmiä, jotka edistävät rippikoululaisen osallistuvuutta ja oppimista. Koen onnistuneeni myös tämän tavoitteen saavuttamisessa suhteellisen hyvin. Raamiksissa rippikoululaiset ja isokset pääsivät yhdessä näyttelymään, piirtämään, keskustelemaan, kuuntelemaan gospelsia, käyttämään sosiaalisen median sovelluksia sekä tietysti lukemaan Raamattua. Edellä mainitut toiminnalliset työskentelyideat valikoituivat raamismateriaaliin isoskyselyyn saamieni toiveiden ja ideoiden pohjalta, jonka teetin Jämsän seurakunnan isosille alkuvuonna 2016. Isosten toiveiden kuunteleminen ja niiden yhdisteleminen myös kannatti – rippikoululaiset mainitsivat antamassaan palautteessa useita eri työskentelytapoja, jotka auttoivat heidän oppimistaan rippikoulun raamiksissa. Muutama rippikoululainen ei tosin osannut vastata, mikä työskentelytapa edisti oppimista parhaiten. Se ei kuitenkaan tarkoita välttämättä sitä, etteikö oppimista olisi tapahtunut ollenkaan. Tätä näkemystäni vahvistaa tieto, että vielä harvempi rippikoululainen oli kokenut, ettei oppinut raamisten aikana mitään uutta. Vaikka oli harmillista havaita, että raamukset eivät olleet edistäneet kaikkien rippikoululaisten oppimista, rippikoululaisilla oli kuitenkin mahdollisuus osallisuuden kokemukseen raamisten aikana. Erityisesti näyttelymisen, piirtämisen ja sosiaalisen median hyödyntämisen kautta rippikoululaiset saivat myös aidosti itse olla osallisina siinä, millainen raamis heillä rippileirillä olisi minäkin päivänä. Voisikin sanoa niin, että minä loin raamismateriaalin, mutta isokset ja rippikoululaiset tekivät itse raamukset.

Matka idean saamisesta opinnäytetyön valmistumiseen on ollut pitkä. Olen kuluttanut tähän kahden vuoden kehittämistyöhön enemmän aikaa kuin viisitoista opintopistettä vaatisi. Koen kuitenkin, että jokainen tämän työn äärellä vietetty tunti on ollut tärkeä ja vaivan arvoinen. Jos olisin valinnut jonkin itselleni helpomman opinnäytetyön aiheen, en olisi ehkä ikinä oppinut näin paljon tulevasta ammatistani kirkon nuorisotyönohjaajana. Erityisen paljon opin tämän prosessin aikana isosista. Näillä seurakunnan nuorilla vastuunkantajilla on runsaasti tietotaitoa, jota kannattaa hyödyntää. Samalla tuota kokemuksen tuomaa viisautta tulee kunnioittaa. On otettava nöyränä vastaan palaute siitä, jos materiaalissa on korjattavaa sekä ehdotukset jostain alkuperäisestä poikkeavista toimintatavoista. Isokset raamisten pitäjinä, kun tietävät parhaiten, mikä toimii ja mikä ei.

Rippikoulua käyvät sekä isosen roolissa toimivat nuoret ovat kuitenkin haavoittuvassa iässä. He kaipaavat tukea, hyväksyntää ja kannustusta. (Aaltonen ym. 2003, 155; Pruuki 2008a, 10; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 8 & 23.) Uskon, ettei raamisten pitäminen ole jokaiselle isosena toimivalle nuorelle luontevin vastuutehtävä rippikoulussa – varsinkaan, jos pohjana raamisten pitämiseksi on täysin uusi materiaali. Siksi kiinnitin todella paljon huomiota isosten ja myöskin rippikoululaisten kannustamiseen raamiksissa. Olen äärimmäisen kiitollinen isosilta tulleesta palautteesta, jonka sain tekemästani työstä ja tavasta, jolla luotsasin isosia raamisten pitämiseen. Eräs hymyilemään saanut isosen kommentti oli seuraava: *”Raamismateriaali oli kiitettävän tasoa ja sai leiriläiset kiinnostumaan hetkistä. Loistavaa työtä! Jatka samaan malliin!”* Tuota kommentissa mainittua rippikoululaisten ja myöskin isosten innokkuutta ja kiinnostusta raamiksien aikana olikin ilo seurata. Erityisesti monet nuorten sosiaalisen median sovellusten avulla tehdyt tuotokset saivat minut nauramaan useasti. Rippikoululaiset ja isokset osasivat todella tuoda parintuhannen vuoden takaisia tapahtumia tähän päivään. Heitä piti vain kannustaa olemaan luovia sekä luottamaan omiin ideoihinsa.

Lisäksi opinnäytetyöprosessi opetti itselleni paljon yhteistyön tärkeydestä ja avun pyytämisestä. Työni lopputulos ei olisi varmastikaan niin laadukas, ellen olisi alusta alkaen huomionut kaikkien niiden ihmisten ajatuksia ja ideoita, jotka materiaalia tulisivat tulevaisuudessa todennäköisesti käyttämään. Myös taito pyytää mentoroivaa apua erityisesti tuntemaltani teologisten aineiden lehtorilta sekä työelämäohjaajaltani auttoi minua työssäni eteenpäin. Avun pyytäminen ei aluksi ollut selviytyjäluonteelleni ollenkaan helppoa. Nyt jälkikäteen ajateltuna se ei ollutkaan heikkoutta tai tyhmyyttä vaan viisautta. Samalla kuitenkin ymmärsin, että lopulliset päätökset työni lopputuloksesta tekisin minä itse. On hyvä ottaa huomioon kaikki saatu palaute, mutta tiedostaa, ettei kaikkia voi miellyttää eikä kaikkia ehdotettuja ideoita toteuttaa. Tehdyt päätökset tulee kuitenkin osata perustella kestävästi. Tuo taito lisääntyi ja kehittyi matkan varrella todella paljon.

Ennen kaikkea tämä kaksivuotinen taival opinnäytetyön parissa on kuitenkin opettanut uusia asioita minusta itsestäni. Koen kasvaneeni tämän prosessin aikana valtavasti kasvatusalan ammattilaisena. En enää vähättele taitojani vaan sen sijaan kunnioitan terveellä tavalla ammatillista osaamistani. Kumosin myös omat luuloni luovuuden puutteestani. Olin aina ennen pitänyt luovuuden kriteereinä musiikillista tai kuvataiteellista lahjakkuutta. Työni kautta kuitenkin ymmärsin, että luovuus voi myös tarkoittaa taitoa yhdistellä useiden ihmisten ideoita ja jalostaa vanhoja toimintatapoja nykyiset tarpeet huomioiden. Viimeistään valmista raamismateriaalia käsissä pitäessäni minun olikin myönnettävä itselleni, että olen sit-

tenkin luova! Materiaaliin ja sen kehittämiseen olisi voinut toki käyttää vielä enemmänkin itsestäni löytynyttä luovuutta tai verrata materiaalin toimivuutta esimerkiksi toiseen käytössä olleeseen materiaaliin kyselyn avulla. Koin kuitenkin, että se olisi ollut työn laajuuden kannalta ylisuuri lisäprojekti. Myöhemmin Jämsän seurakunnan taholta kuulemani päätös käyttää kehittämäni materiaalia lähivuosina kaikissa heidän järjestämässään rippikouluissa toimii itsessään varmasti parhaimpana vertailuna entiseen materiaaliin verrattuna.

Tekemäni raamismateriaali valmistui juuri sopivassa vaiheessa uutta rippikoulusuunnitelmaa ajatellen, tukien Jämsän seurakuntaa rippikoulutyön uusissa tuulissa. Tuo mainittu ja teoriaosassa enemmän käsittelemäni uusi rippikoulusuunnitelma korostaa, että jokainen rippikoulua käyvä nuori on ihme. Suunnitelman pohjalta tehty isostoiminnan linjaus taas muistuttaa, että myös jokainen isonen on ihme. (Kirkkohallitus 2016, 6; Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 8.) Katsellessani rippikoululaisten ja isosten toimintaa raamiksissa kesällä 2017 noita näkemyksiä ei ollut vaikeaa allekirjoittaa. Minun uskoni näihin ihmeisiin vain vahvistui tämän prosessin myötä. Samalla en voinut olla ajattelematta sitä käsissäni pitelemääni raamismateriaalia, joka vaati pitkän synnytystyön, mutta joka myös lopulta vei minut noiden nuorten ihmeiden äärelle. Kaiken tehdyn työn päätteeksi on todettava, että tuon materiaalin valmiiksi saaminen oli myös omanlaisensa suuri ihme.

LÄHTEET

- Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen R. & Vilén M. 2003. Nuoren aika. 2. painos. Porvoo: WSOY.
- Airaksinen, E. 2016. Työelämäohjaajan henkilökohtainen tiedonanto. Jämsän seurakunta. 20.4.2016.
- Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. 14.-15. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Elämä-usko-rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001. 2001. PDF-tiedosto. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/85780A9E8154761EC225770A003912B4/\\$FILE/Rippikoulusuunnitelma%202001.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/85780A9E8154761EC225770A003912B4/$FILE/Rippikoulusuunnitelma%202001.pdf) Viitattu 21.1.2017.
- EVL. 2017. Isostoiminta on hauskaa vastuunkantoa. WWW-sivusto. Saatavissa: <https://evl.fi/osallistu/antia-arkeen/isostoiminta> Viitattu: 20.9.2017.
- EVL. 2017. ”Kukaan ei jää yksin” – suomalainen rippikoulu on yhä suosituimpi. Kirkon tiedotearkisto. WWW-sivusto. Saatavissa: <https://evl.fi/uutishuone/tiedotteet/-/items/item/12112/%E2%80%9DKukaan+ei+jaa+yksin%E2%80%9D+-+suomalainen+rippikoulu+on+yha+suositumpi> Viitattu 25.9.2017.
- EVL. 2017. Rippikoulu-uudistus. WWW-sivusto. Saatavissa: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content1FBAAA> Viitattu 20.9.2017.
- EVL. 2017. RKS 2017-koulutus. WWW-sivusto. Saatavissa: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content295D8A> Viitattu 20.9.2017.
- Hellström, M., Johnson, P. Leppilampi, A. & Sahlberg P. 2015. Yhdessä oppiminen. Yhteistoiminnallisuuden käytäntö ja periaatteet. Helsinki: Into Kustannus.
- Jämsän seurakunta. 2017. Rippikoulun paikallisuunnitelma. RPS JÄMSÄ. PDF-tiedosto. Saatavissa: <http://www.jamsanseurakunta.fi/documents/11546354/20380597/Rippikoulun+paikallisuunnitelma+2017+jaettava.pdf/0a8a61c2-0ea2-1d84-1f50-fde917433ba6> Viitattu 10.10.2017
- Kairavuo, J. & Kanala K. 2013. Raamis testaa. Helsinki: Lasten Keskus Oy & Kirjapaja Oy.
- Kalliala, E. & Toikkanen T. 2009. Sosiaalinen media opetuksessa. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Kananen, J. 2012. Opinnäytetyö kehittämistutkimustyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kauppila, R. A. 2007. Ihmisen tapa oppia. Johdatus sosiokonstruktivistiseen oppimiskäsitykseen. Opetus 2000-sarja. Jyväskylä: P-S kustannus.
- Kilpeläinen, A-E. 2009. Nuoren jumalakäsityksen muuttuminen rippikoulussa. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 266-286.

- Kirkkohallitus. 2016. Isoja ihmeitä – isostoiminnan linjaus 2016. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 43. PDF-tiedosto. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E41B03C248D8EB9C2257F96003C12CB/\\$FILE/Isoja_ihmeita_2016.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E41B03C248D8EB9C2257F96003C12CB/$FILE/Isoja_ihmeita_2016.pdf) Viitattu 25.9.2017
- Köykkä A. 2005. Raamattu ja nuorisotyö. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. 55-70.
- Köykkä, A. 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Helsinki: Lasten Keskus & Kirjapaja Oy.
- Niemelä, K. 2009. Nuorten uskonnollinen tausta ja uskonnollisuuden muutos rippikoulun aikana seitsemässä Euroopan maassa. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 288-310.
- Nieminen, T., Peitso, J., Perkiö, T. & Poropudas S. 2017. Ihme isonen. Isostoiminnan käsikirja. Helsinki: Lasten Keskus & Kirjapaja Oy.
- Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen H., Lyytinen P., Pulkkinen L. & Ruoppila I. 2015. Ihmisen psykologinen kehitys. 6. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pruuki, H., Pruuki L. & Hakola R. 2007. Raamis. Löytöretki. Helsinki: Lasten Keskus Oy.
- Pruuki, H. 2008a. Suuret korvat ja pieni suu – lähtökohtia nuorten sielunhoitoon. Teoksessa H. Pruuki (toim.) Nuorten sielunhoidon käsikirja. Helsinki: Lasten keskus Oy. 9-20.
- Pruuki, H. 2008b. Nuori ja kaverisuhteet. Teoksessa H. Pruuki (toim.) Nuorten sielunhoidon käsikirja. Helsinki: Lasten keskus Oy. 90-104.
- Pruuki, L. 2008. Ilo opettaa. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Pruuki, L. 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: Lasten keskus Oy.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos.
- Rantala, I. 2015. Laadullisen aineiston analyysi tietokoneella. 4. painos. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittavalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: P-S kustannus. 108-133.
- Saloviita, T. 2006. Yhteistoiminnallinen oppiminen ja osallistava kasvatus. Opetus 2000 -sarja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017. 2017. PDF-tiedosto. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/EADD755F3D7D5D6EC225804F00359B21/\\$FILE/Suuri%20ihme%20+%20Rks2017.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/EADD755F3D7D5D6EC225804F00359B21/$FILE/Suuri%20ihme%20+%20Rks2017.pdf) Viitattu 9.10.2017

Kysely Jämsän seurakunnan isosille

Parahin isonen!

Opiskelen Centria-ammattikorkeakoulussa toista vuotta yhteisöpedagogiksi ja kirkon nuorisotyönohjaajaksi. Opinnäytetyönäni teen Jämsän seurakunnan rippikoulutyöhön uuden raamismateriaalin. Tämä kysely on osa opinnäytetyötäni.

Haluan, että tuleva raamismateriaali on nuorten näköinen ja sen parissa on isosen mukava viettää raamishetkiä oman ryhmänsä kanssa. Parhaiten tavoitteeni toteutuu, jos ne, jotka uuden raamismateriaalin kanssa työskentelevät, voivat vaikuttaa sen sisältöön ja työskentelytapoihin jo näin suunnitteluvaiheessa...eli isoset! Siis juuri sinä!

Pyydänkin sinua vastaamaan seuraaviin isostoimintaa ja raamistyöskentelyä koskevin kysymyksiin oman kokemuksesi kautta sekä pohtimaan mahdollisia uusia työskentelytapoja raamiksiin.

Kyselyn tulokset käsitellään luottamuksellisesti eikä henkilöllisyytesi tule esille missään vaiheessa.

Kiittäen,

Roosa Jokela

1. Syntymävuosi *

4 merkkiä jäljellä

2. Sukupuoli *

- tyttö
- poika

3. Miksi olet lähtenyt mukaan isostoimintaan? *

4. Kuinka monta kertaa olet toiminut isosena rippikoulussa? *

- En kertaakaan
- Kerran
- Kaksi kertaa
- Kolme kertaa tai useammin

5. Oletko toiminut rippikoulussa isosten isosena (ns. "ISONA")? *

- Olen
- En ole

6. Mitkä asiat vaikuttavat siihen, että haluat toimia isosena rippikoulussa useamman kuin yhden kerran? Merkitse seikat, jotka koet tärkeiksi ja mitkä vähemmän tärkeiksi. 1=vähiten tärkeä, 4=hyvin tärkeä. *

	1	2	3	4
Mahdollisuus saada uusia kavereita	☐	☐	☐	☐
Roolimallina/esimerkkinä oleminen rippikoululaisille	☐	☐	☐	☐
Hyvä yhteishenki leirillä olevien kesken	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus kertoa omasta uskostaan	☐	☐	☐	☐
Ryhmän johtamiseen liittyvien taitojen oppiminen	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutustaitojen oppiminen	☐	☐	☐	☐
Turvalliset aikuiset	☐	☐	☐	☐
Ihmisenä kasvaminen	☐	☐	☐	☐
Kristittyinä kasvaminen	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus kokea Taivaan Isän läsnäoloa	☐	☐	☐	☐

7. Alla on lueteltu isosen eri tehtäviä. Merkitse, mitkä koet tärkeimmiksi ja mitkä vähemmän tärkeiksi. 1=vähiten tärkeä, 4=hyvin tärkeä *

	1	2	3	4
Hartauksien pitäminen	☐	☐	☐	☐
Ohjelman suunnittelu ja toteutus (esim. iltaohjelma, olympialaiset)	☐	☐	☐	☐
Ulkoläksyjien vastaanottaminen	☐	☐	☐	☐
Muiden päivittäisten tehtävien hoitaminen (päivystys, tilojen valmistelu työkentelyä varten)	☐	☐	☐	☐
Viestinviejänä oleminen rippikoululaisten ja ohjaajien välillä	☐	☐	☐	☐
Oppitunneilla avustaminen	☐	☐	☐	☐
Esimerkkinä oleminen nuoresta kristitystä	☐	☐	☐	☐
Raamisten pitäminen omalle ryhmälle	☐	☐	☐	☐

Ryhmähengen vahvistaminen	○ ○ ○ ○
Vapaa-ajan ohjelman kehittäminen	○ ○ ○ ○
Esiintyminen	○ ○ ○ ○
Laulaminen/soittaminen	○ ○ ○ ○
Kuunteleminen/sielunhoito	○ ○ ○ ○

8. Mitä asioita tai muistoja sinulle tulee ensimmäisenä mieleen raamistyöskentelyjen vetämisestä? *

9. Oletko vetänyt raamiksia yksin vai yhdessä toisen isosen kanssa? *

- En ole vetänyt raamiksia
- Yksin
- Yhdessä toisen kanssa
- Molempia

10. Miten olet muiden isosten kanssa valmistautunut rippikoulussa pidettäviin raamiksiin? Onko valmistautumiseen käytetty aika ollut riittävää? *

11. Mitä mahdollisia haasteita olet kohdannut raamista vetäessäsi? Voit valita useita vaihtoehtoja. *

- Mielenkiinnon herättäminen on vaikeaa
- Rippikoululaiset ovat hiljaisia, eikä vastauksia tahdo saada helpoimpiinkaan kysymyksiin
- Rippikoululaiset eivät keskity raamikseen, vaan häiritsevät työskentelyä esim. omalla käytöksellään tai jutuillaan
- Rippikoululaiset käyttävät puhelintaan raamoksen aikana
- Raamatunkohtien löytäminen on rippikouluisille aikaa vievää ja haasteellista
- Jotain muuta, mitä?

- En ole kohdannut minkäänlaisia haasteita

12. Oletko saanut apua/tukea raamiksissa kohtaamiisi haasteisiin? *

- Kyllä
- En

13. Keneltä olet saanut apua? Millaista apua olet saanut?

14. Mitä hyvä ja onnistunut raamishetki pitää mielestäsi sisällään? Valitse vaihtoehtoista kolme mielestäsi tärkeintä ominaisuutta. *

- Turvallisen ilmapiirin
- Raamatun lukemista
- Vapaata oleskelua
- Rukousta
- Keskustelua ja mielipiteiden vaihtamista
- Omista elämäkokemuksista kertomista
- Mahdollisuuden vastata väärin
- Vastausten kirjoittamista

15. Olisiko sinusta mukavampaa käsitellä raamiksissa yhtä raamatunkirjaa järjestelmällisemmin vai lukea pätkiä eri kirjoista useampiin teemoihin liittyen? *

- Yhtä kirjaa järjestelmällisemmin
- Monen eri kirjan käsittely
- En osaa sanoa

16. Opinnäytetyöni tarkoituksena on kehittää raamismateriaali, jossa luettua raamatunkohtaa käsitellään erilaisten toimintojen ja tehtävien avulla. Mitä tuo toiminta voisi olla? Mitä raamiksissa voitaisiin käytännössä tehdä? Voit valita useampia vaihtoehtoja. *

- Tehdä pieniä näytelmiä
- Keskustella annetuista kysymyksistä
- Piirtää
- Käyttää eri some-sovelluksia apuna (esim. Instagram, Snapchat)
- Askarrella
- Kirjoittaa tarinoita
- Kuunnella hengellistä musiikkia

17. Tuleeko mieleesi jotain muuta, mitä raamiksissa voitaisiin tehdä? Huonoja ehdotuksia ei ole olemassakaan!

Suurkiitos vastauksistasi!

Hei,

Pyydän sinua vastaamaan liitteenä olevaan kyselyyn ja palauttamaan sen minulle **su 6.3.2016 mennessä** sähköpostitse. Kyselyssä on 9 kysymystä, jotka käsittelevät raamistyökentelyä, isosia ja käyttämiäsi opetusmenetelmiä rippikoululaisten kanssa. Palauttamasi vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Jos sinulle tulee mieleen kysymyksiä, otathan rohkeasti yhteyttä. Kiitos jo etukäteen vastauksistasi!

T. Roosa Jokela

1. Mikä on mielestäsi hyvä raamishetken kesto?
2. Miten näet raamishetkien kytkeytyvän muuhun rippikoulun ohjelmaan? Ovatko raamiset siis mielestäsi kokonaisuudesta irrallisia oppimishetkiä vai onko niiden tärkeää linkittyä muihin rippikoulussa käsiteltäviin teemoihin?
3. Mitkä ovat mielestäsi raamishetkien tavoitteet?
4. Miten olet valmistellut isosia raamishetkien pitämistä varten? Paljon olet käyttänyt aikaa siihen? Millaisia tunteita ja muistikuvia näistä hetkistä isosten kanssa on jäänyt?
5. Mikä on mielestäsi isosen rooli ja merkitys raamishetkien pitämisessä omalle ryhmälleen?
6. Rippikoululaisia voi olla vaikea saada keskustelemaan raamishetkien aikana. Miten olet auttanut isosia ko. tilanteissa? Onko tilanteisiin löytynyt ratkaisuja?
7. Muistele hetki pitämiäsi rippikoulun opetustuokiota. Mitkä opetusmenetelmät (esim. keskustelu, piirtäminen, musiikin käyttö) koet itse mielekkäiksi ja toimiviksi rippikoululaisten kanssa?
8. Pohdi, olisiko tulevan raamismateriaalin hyvä pohjautua yhden evankeliumin vai useamman eri kirjan/teeman käsittelyyn. Mitkä ovat näiden vaihtoehtojen hyvät ja huonot puolet?
9. Onko sinulla jotain erityisiä toiveita, ohjeita tai vinkkejä uuden raamismateriaalin suhteen?

Kiitos vastauksistasi! 😊

Kysely Tyrnävän seurakunnan talviryhmän 2017 rippikoululaisille

Moikka!

Opiskelen Centria-ammattikorkeakoulussa viimeistä vuotta yhteisöpedagogiksi ja kirkon nuorisotyönohjaajaksi. Opinnäytetyönäni teen raamismateriaalin rippikouluissa käytettäväksi. Tekemääni raamismateriaalia testattiin sinun rippikoululeirilläsi. Toivon, että sait viettää mukava hetkiä raamiksissa isosesi ja raamisryhmäläistesi kanssa!

Ensi kesänä tätä samaa raamismateriaalia tullaan käyttämään Jämsän seurakunnan kahdella rippikoululeirillä. Haluaisinkin, että vastaisit seuraaviin kysymyksiin. Vastauksesi avulla pystyn vielä kehittämään materiaalia, jotta ensi kesän Jämsän rippikoululaiset saisivat kokea hauskoja ja opettavaisia hetkiä rippikoululeirinsä raamiksissa. Vastauksillasi on siis minulle suuri arvo. Tämä kysely on luotamuksellinen, eikä henkilöllisyytesi tule esille missään vaiheessa.

Kiittäen,
Roosa Jokela

1. Sukupuoli *

- Poika
- Tyttö

2. Olen lukenut Raamattua ennen rippikoulua säännöllisesti (esim. päivittäin/viikoittain) *

- Kyllä
- En

3. Raamisten kesto oli mielestäni *

- Liian pitkä
- Liian lyhyt
- Sopiva

4. Raamiksissa käsitellyt kysymykset olivat mielestäni *

- liian helppoja
- liian vaikeita
- sopivan haasteellisia

5. Raamiksissa käsitellyt kysymykset koskettivat myös omaa elämääni *

- Kyllä
- Ei

6. Opin raamiksissa jotain uutta (Voit rastittaa useita eri vastausvaihtoehtoja) *

- Raamatusta ja sen henkilöistä
- Itsestäni
- Toisista leiriläisistä ja/tai isosista
- Muista ihmissuhteistani
- Kistinuskosta
- Jotain muuta, mitä

- En oppinut raamiksissa mitään uutta

7. Raamiksissa oli erilaisia työtapoja (lukeminen, keskustelu, piirtäminen, näytteleminen, SOME:n käyttö jne.) *

- liian paljon
- liian vähän
- sopivasti

8. Mitkä työskentelytavat auttoivat sinua oppimaan parhaiten? *

9. Parasta raamiksissa oli *

10. Olisiko sinulla kehittämisideoita käymääsi raamikseen liittyen? Ideoistasi voi olla todella apua! :)

11. Uskon, että rippikoulussa pidettyjen raamisten jälkeen *

- Raamattu on minulle tutumpi kirja kuin aiemmin
- uskallan tarttua Raamattuun myös itsenäisesti vapaa-ajalla
- Raamatulla ei ole minulle mitään merkitystä
- jotain muuta, mitä?

Kysely Tyrnävän seurakunnan talviryhmän 2017 isosille ja työntekijöille

Moikka!

Opiskelen Centria-ammattikorkeakoulussa viimeistä vuotta yhteisöpedagogiksi ja kirkon nuorisotyönohjaajaksi. Opinnäytetyönäni teen raamismateriaalin rippikouluissa käytettäväksi. Tekemääni raamismateriaalia testattiin tällä rippikoululeirillä. Huippua, että olit mukana! Toivon, että sait viettää mukava hetkiä raamiksissa.

Ensi kesänä tätä samaa raamismateriaalia tullaan käyttämään Jämsän seurakunnan kahdella rippikoululeirillä. Haluaisinkin, että vastaisit seuraaviin kysymyksiin. Vastauksesi avulla pystyn vielä kehittämään materiaalia, jotta ensi kesän Jämsän rippikoululaiset saisivat kokea hauskoja ja opettavaisia hetkiä rippikoululeirinsä raamiksissa. Vastauksillasi on siis minulle suuri arvo. Tämä kysely on luottamuksellinen, eikä henkilöllisyytesi tule esille missään vaiheessa.

Kiittäen,
Roosa Jokela

1. Asema rippikoululeirillä *

- Isonen
- Työntekijä

2. Raamismateriaali oli selkeä ja ymmärrettävä *

- Kyllä
 - Ei, mitä pitäisi muuttaa?
-
-

3. Raamismateriaalissa olevat kysymykset olivat *

- Liian vaikeita
- Liian helppoja
- Sopivan haasteellisia

4. Mitä mieltä olet raamismateriaalin ulkoasusta ja kuvituksesta? *

5. Raamisten valmisteluun käytetty aika ohjaajan kanssa oli riittävä *

- Kyllä
- Ei

6. Raamisten pitämiseen rippikoululaisille oli varattu aikaa mielestäni *

- Liian paljon
- Liian vähän
- Sopivasti

7. Raamismateriaalissa oli erilaisia työskentelytapoja (lukeminen, piirtäminen, näytteleminen, SOME:n käyttö jne.) *

- Liian vähän
- Liian paljon
- Sopivasti

8. Parasta tässä raamismateriaalissa ja pidetyissä raamiksissa oli *

9. Onko sinulla kehittämissideoita tähän raamismateriaaliin liittyen tai muita vinkkejä sen jatkokäyttöä ajatellen? Mielipiteistäsi on minulle todella hyötyä! :)

10. Mahdolliset muut kommentit ja huomiot

Suurkiitos vastauksistasi! :)

Kysely Jämsän seurakunnan Särkisaari 4 & 5 rippikoululaisille kesällä 2017

Moikka!

Opiskelen Centria-ammattikorkeakoulussa ja olen ensi syksynä valmis yhteisöpedagogi & kirkon nuorisotyönohjaaja. Opinnäytetyönäni teen raamismateriaalin rippikouluissa käytettäväksi. Tekeväni raamismateriaalia testattiin sinun rippikoululeirilläsi. Toivon, että sait viettää mukavia hetkiä raamiksissa isosesi ja raamisryhmäläistesi kanssa!

Tätä samaa raamismateriaalia tullaan käyttämään Jämsän seurakunnan rippikouluissa mahdollisesti tulevana vuosina. Lisäksi tätä materiaalia voidaan hyödyntää myös muiden seurakuntien rippikouluissa. Haluaisinkin, että vastaisit seuraaviin kysymyksiin. Vastauksesi avulla pystyn vielä kehittämään materiaalia, jotta seuraavien vuosien rippikoululaiset saisivat kokea hauskoja ja opettavaisia hetkiä omissa raamiksissaan. Vastauksillasi on siis minulle suuri arvo. Tämä kysely on luottamuksellinen, eikä henkilöllisyytesi tule esille missään vaiheessa.

Kiittäen,
Roosa Jokela

1. Sukupuoli *

- Poika
- Tyttö

2. Olen lukenut Raamattua ennen rippikoulua säännöllisesti (esim. päivittäin/viikoittain) *

- Kyllä
- En

3. Raamisten kesto oli mielestäni *

- Liian pitkä
- Liian lyhyt
- Sopiva

4. Raamiksissa käsitellyt kysymykset olivat mielestäni *

- liian helppoja
- liian vaikeita
- sopivan haasteellisia

5. Raamiksissa käsitellyt kysymykset koskettivat myös omaa elämääni *

- Kyllä
- Ei

6. Opin raamiksissa jotain uutta (Voit rastittaa useita eri vastausvaihtoehtoja) *

- Raamatusta ja sen henkilöistä
- Itsestäni
- Toisista leiriläisistä ja/tai isosista
- Muista ihmissuhteistani
- Kistinuskosta
- Jotain muuta, mitä

- En oppinut raamiksissa mitään uutta

7. Raamiksissa oli erilaisia työtapoja (lukeminen, keskustelu, piirtäminen, näytteleminen, SOME:n käyttö jne.) *

- liian paljon
- liian vähän
- sopivasti

8. Mitkä työskentelytavat auttoivat sinua oppimaan parhaiten? *

9. Parasta raamiksissa oli *

10. Olisiko sinulla kehittämisideoita käymääsi raamikseen liittyen? Ideoistasi voi olla todella apua! :)

11. Uskon, että rippikoulussa pidettyjen raamisten jälkeen *

- Raamattu on minulle tutumpi kirja kuin aiemmin
- uskallan tarttua Raamattuun myös itsenäisesti vapaa-ajalla
- Raamatulla ei ole minulle mitään merkitystä
- jotain muuta, mitä?

Kysely Jämsän seurakunnan Särkisaari 4 & 5 isosille kesällä 2017

Moikka!

Opiskelen Centria-ammattikorkeakoulussa ja olen ensi syksynä valmis yhteisöpedagogi & kirkon nuorisotyönohjaaja. Opinnäytetyönäni teen raamismateriaalin rippikouluissa käytettäväksi. Teemmäni raamismateriaalia testattiin tällä rippikoululeirillä. Huippua, että olit mukana! Toivon, että sait viettää mukava hetkiä raamiksissa ryhmäläistesi kanssa.

Tätä samaa raamismateriaalia tullaan käyttämään Jämsän seurakunnan rippikouluissa mahdollisesti tulevina vuosina. Lisäksi tätä materiaalia voidaan hyödyntää myös muiden seurakuntien rippikouluissa. Haluaisinkin, että vastaisit seuraaviin kysymyksiin. Vastauksesi avulla pystyn vielä kehittämään materiaalia, jotta seuraavien vuosien rippikoululaiset & isokset saisivat kokea hauskoja ja opettavaisia hetkiä omissa raamiksissaan. Vastauksillasi on siis minulle suuri arvo. Tämä kysely on luotamuksellinen, eikä henkilöllisyytesi tule esille missään vaiheessa.

Kiittäen,
Roosa Jokela

1. Raamismateriaali oli selkeä ja ymmärrettävä *

- Kyllä
 Ei, mitä pitäisi muuttaa?

2. Raamismateriaalissa olevat kysymykset olivat *

- Liian vaikeita
 Liian helppoja
 Sopivan haasteellisia

3. Mitä mieltä olet raamismateriaalin ulkoasusta ja kuvituksesta? *

4. Raamisten valmisteluun käytetty aika ohjaajan kanssa oli riittävä *

- Kyllä
- Ei

5. Raamisten pitämiseen rippikoululaisille oli varattu aikaa mielestäni *

- Liian paljon
- Liian vähän
- Sopivasti

6. Raamismateriaalissa oli erilaisia työskentelytapoja (lukeminen, piirtäminen, näytteleminen, SOME:n käyttö jne.) *

- Liian vähän
- Liian paljon
- Sopivasti

7. Parasta tässä raamismateriaalissa ja pidetyissä raamiksissa oli *

8. Onko sinulla kehittämisideoita tähän raamismateriaaliin liittyen tai muita vinkkejä sen jatkokäyttöä ajatellen? Mielenpitoistasi on minulle todella hyötyä! :)

9. Palautetta ohjaajan toiminnasta & tavasta ohjata isosia raamiksien suhteen (esim. selkeys, kannustaminen, kuuntelu- & keskustelutaidot...)*

10. Mahdolliset muut kommentit ja huomiot

Suurkiitos vastauksistasi! :)

HEI, ME TEHDÄÄN RAAMIS!

Taivaan Iskä,
ois raamoksen
aika.

Pitelet käsissäsi *Hei, me tehdään raamis!* -raamattumateriaalia, joka on tehty rippikoulun raamiksissa käytettäväksi. Tässä raamismateriaalissa lukemista ja tekemistä riittää yhdeksälle eri kokoontumiskerralle. Lisäksi mukana on kertaamista varten tarkoitettu Alias-peli. Materiaalia on siis todennäköisesti enemmän kuin raamiksille varattuja kokoontumiskertoja. Tämä mahdollistaa sen, että sinulle jää muiden isosten ja työntekijöiden kanssa varaa valita, mikä raamatunkertomus olisi mielenkiintoista käsitellä nyt ja mitä voisi jättää vaikkapa seuraavaan isoskertaan.

Jokaisella kokoontumiskerralla tulet ryhmäsi kanssa tutustumaan erityisesti Luukkaan evankeliumin kertomuksiin. Raamatun lukemisen ja jutustelun lisäksi pääsette yhdessä kanssa muun muassa piirtämään, näyttelemään, kuuntelemaan gospel-biisejä sekä käyttämään eri sosiaalisen median sovelluksia. Yhdellä kokoontumiskerralla on myös mahdollista toimia yhdessä toisen raamisryhmän kanssa.

Toivon, että muistaisit nämä asiat, kun pidät ryhmällesi raamista:

- Sinun ei tarvitse jännittää raamoksen pitämistä. Käyt jokaisen eri kokoontumiskerran lävitse yhdessä muiden isosten ja rippikoulun työntekijän kanssa etukäteen. Silloin voit rauhassa ihmetellä ja kysyä.
- Välillä kysymykset voivat olla haastavia tai rippikoululaiset muuten vain hiljaisia. Olenkin merkinnyt **punaisella apukysymyksiä**, joita voit esittää mahdollisten hiljaisien hetkien sattuessa. Toivon, että niistä on sinulle apua.
- Keskustelua voi myös välillä syntyä paljonkin. Upeaa! Jotta saisitte rauhassa keskustella tärkeiksi kokemistanne aiheista, olen **lihavoanut ne kysymykset, jotka olisi tärkeää käsitellä raamoksen aikana**. Jos aikaa jää, voitte pohtia vastauksia muihin annettuihin kysymyksiin.
- Kätevästä muistilapusta voit tarkistaa, mitä tarvikkeita tarvitset mukaasi raamokseen.
- Tärkeintä ei ole se, kuinka nopeasti saatte käytyä asiat läpi. Tärkeämpää on se, että voitte turvallisessa ilmapiirissä ihmetellä Jeesuksen elämän aikana sattuneita tapahtumia. Jos jokin tehtävä jää kesken, se ei haittaa.
- Myös sinä saat olla oppimassa raamoksessa yhdessä ryhmäläistesi kanssa. Sinun ei tarvitse tietää kaikkea.

Ole rohkeasti oma itsesi niin kaikki menee varmasti tosi hyvin. ☺ Toivon sinulle mukavia ja mielenkiintoisia hetkiä Raamatun ja ryhmäläistesi kanssa!

Terkuin, Roosa

1. TUTUSTUMINEN

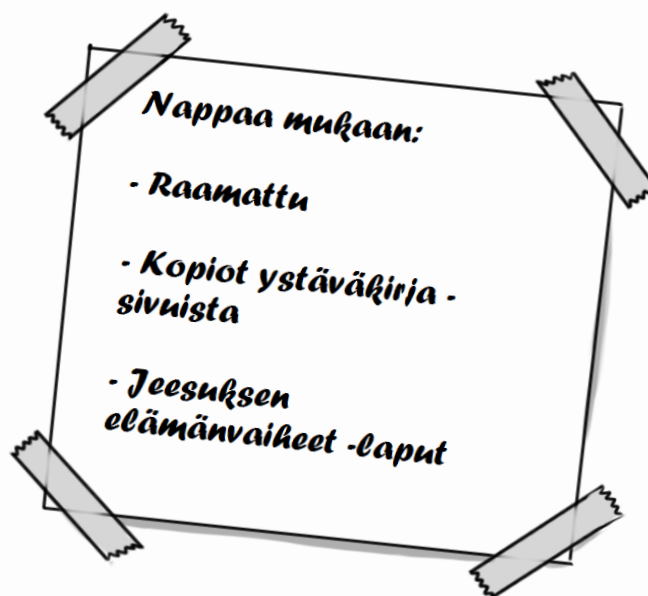
LIITE 7/3

ALKURUKOUS

Taivaan Isä,
Kiitos, että olemme saaneet kokoontua juuri tällä porukalla pitämään riparimme ensimmäistä yhteistä raamista. Kiitos myös jokaisesta riparimme rippikoululaisesta, isosesta ja ohjaajasta. Siunaa tämä ja tulevat raamishetket ja anna meidän oppia yhdessä asioita Sinusta.
Amen.

YSTÄVÄKIRJA-SIVUT

Jaa jokaiselle oma ystäväkirjasivu (myös itsellesi) ja täyttäkää ne rauhassa. Kun olette valmiita, voitte käydä vastauksenne yhdessä lävitse. Kerää raamoksen loppuksi ryhmäläisesi ystäväkirja-sivut itsellesi ja anna ne työntekijälle. Hän kokoaa kaikkien rippikoululaisten ja isosten vastauksista yhden ison Ystäväni-kirjan.

JEEСУKSEN ELÄMÄNVAIHEET -TYÖSKENTELY

Levitä pöydälle/lattialle laput, joissa on mainittuina eri Jeesuksen elämänvaiheita tai hänen tekojaan Luukkaan evankeliumin mainitsemassa järjestyksessä.

Yrittäkää laittaa laput yhdessä ryhmän kanssa oikeaan tapahtumajärjestykseen. Jos jonkun lapun paikka tuntuu haastavalta muistaa, käyttäkää apuna Luukkaan evankeliumia. Kun olette löytäneet mielestänne jokaiselle lapulle paikan, tarkistakaa, saitteko laput oikeaan järjestykseen. Oikea järjestys on helppo tarkistaa liitteenä olevasta listasta.

YSTÄVÄNI

LIITE 7/5

MINÄ OLEN...

MINUA KUTSUTAAN NIMILLÄ...

HARRASTAN...

SOMESTA LÖYDÄT MINUT...

PIDÄN...

EN PIDÄ...

JOS SAISIN OLLA YHDEN PÄIVÄN AJAN JOKU MUU, OLISIN...

AUTIOLE SAARELLE MUKAANI OTTAISIN...

- 1.**
- 2.**
- 3.**

HAAVEILEN...

TOIVON, ETTÄ RIPPIKOULUSSA...

JEESUKSEN ELÄMÄNVAIHEET

LIITE 7/6

Tulosta yksi elämänvaihe-lista jokaista raamisryhmää kohden. Leikkaa luetellut Jeesuksen elämänvaiheet erillisiksi lappusiksi ja sekoita laput keskenään ennen tehtävän tekemistä.

**Enkeli ilmoittaa Jeesuksen
syntymän Marialle**

Jeesus ratsastaa Jerusalemiin

Jeesuksen syntymä

Juudas kavaltaa Jeesuksen

Jeesus kastetaan

**Jeesus syö pääsiäisaterian
opetuslastensa kanssa**

Paholainen kiusaa Jeesusta

**Jeesus rukoilee Getsemanen
puutarhassa**

Jeesus aloittaa toimintansa

Jeesus vangitaan

Jeesus kutsuu opetuslapset

Jeesus kantamassa ristiä

Jeesus tyynnyttää myrskyn

Jeesus ristillä

Jeesus tapaa Sakkeuksen

Jeesuksen kuolema

**Jeesus kertoo Tuhlaajapoika-
vertauksen**

Jeesus haudataan

Jeesuksen ylösnousemus

LIITE 7/7

Jeesus otetaan Taivaaseen

**Jeesus ilmestyy Emmauksen
tiellä**

2. JEESUS JA SYNTYMÄ

LIITE 7/8

ALKURUKOUS

Taivaan Isä,
Kiitos nyt alkavasta raamiksesta. Kiitos jokaisesta ryhmämme jäsenestä sekä siitä, että Sinä olet suunnitellut ja luonut meidät. Siunaa tämän raamiksen lisäksi myös päivämme loputkin askareet.
Amen.

MIETITÄN ALUKSI NÄITÄ

- Mitä tiedät omasta syntymästäsi?
(Esim. syntymäaika, vuoden- tai vuorokaudenaika, viikonpäivä, millainen sää oli syntymähetkelläsi yms.)
- Entäpä mitä muistat tai tiedät mahdollisten sisarustesi syntymästä?
- Mitä muistat Jeesuksen syntymäkertomuksesta?
(Esim. henkilöt ja heidän nimensä, paikanimiä yms.)

LUETAAN RAAMATUSTA

LIITE 7/9

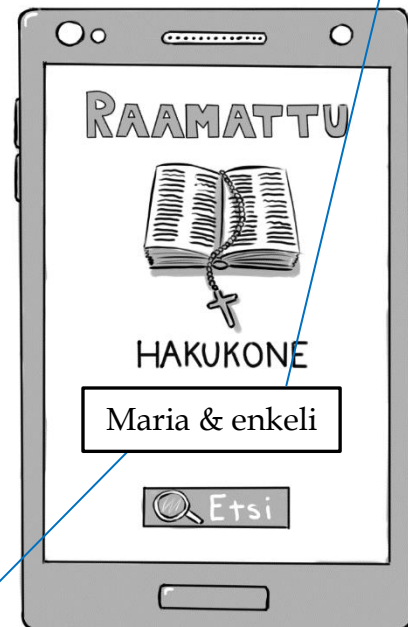
- Luuk. 1:26-38

POHDITAAN

- Mikä oli Marian ensireaktio enkelin ilmestyttyä hänelle?
- Mitä tunteita ja ajatuksia Marialla ehkä syntyi enkelin kerrottua, että hän tulisi raskaaksi ja synnyttäisi Jumalan pojan?
- Mitä jae 38 kertoo meille Mariasta ja hänen uskostaan?
- Katsokaa jakeiden 31 & 32 alaviitteitä. Mihin Vanhan testamentin kohtiin ne viittaavat? Etsikää kohdat ja lukekaa ne ääneen.
- Olivatko jakeet tuttuja sinulle entuudestaan? Mitä nämä kohdat kertovat meille Jeesuksesta ja hänen syntymästä?

Maria oli raskaaksi tullessaan alaikäinen ja kihloissa kirvesmies Joosefin kanssa. Tuohon aikaan ei ollut soveliasta tulla raskaaksi ennen avioliittoa.

Enkelin ilmestyminen naiselle oli poikkeuksellista. Yleensä enkelit ilmestyivät miehille.

LUETAAN RAAMATUSTA

- Luuk. 2:1-20

POHDITAAN

- Millä nimellä tuo kertomus tunnetaan paremmin?
- Miksiköhän enkeli ilmestyi Jeesuksen syntymän jälkeen ensimmäiseksi juuri köyhille paimenille eikä esimerkiksi keisarille tai muille hallitsijoille?

- Jos Jeesus syntyisi tänä päivänä, keille enkeli ilmestyisi ensimmäiseksi?
(Mitkä ammattikunnat, väestöryhmät?)
- Mitä samaa on Jeesuksen ja sinun syntymässäsi?
- Entä mitä eroavaisuuksia löydät?

LUETAAN VIELÄ TÄMÄ...

- Ps. 139:13-16

...JA KESKUSTELLAAN LOPUKSI NÄISTÄ

- Oliko raamatunkohta sinulle entuudestaan tuttu? Muistatko mistä tilanteista?
- Tiedätkö, missä olet kuullut luetun psalmikohdan ihan ensimmäisen kerran?
- Miltä sinusta tuntuu olla Jumalan suunnittelema ihme?

ALKURUKOUS

Taivaan Isä,
Kiitos tästä päivästä ja tästä raamishetkestä, jonka saamme yhdessä viettää. Sinä näet, ettei me aina osata elää oikein, vaan teemme myös paljon pahaa. Kiitos, että kuitenkin rakastat meistä jokaista siitä huolimatta tosi paljon. Anna meidän oppia virheitämme ja auta meitä jatkossa tekemään asioita paremmin ja oikein.
Amen.

KÄÄNTEINEN LUOMISKERTOMUS

Jaa ryhmäläisillesi kopiot *Käänteisestä luomiskertomuksesta* ja luekaa teksti ääneen yhdessä. Voitte lukea sen esimerkiksi lause tai kappale kerrallaan.

KESKUSTELLAAN LUKEMISEN JÄLKEEN NÄISTÄ

LIITE 7/12

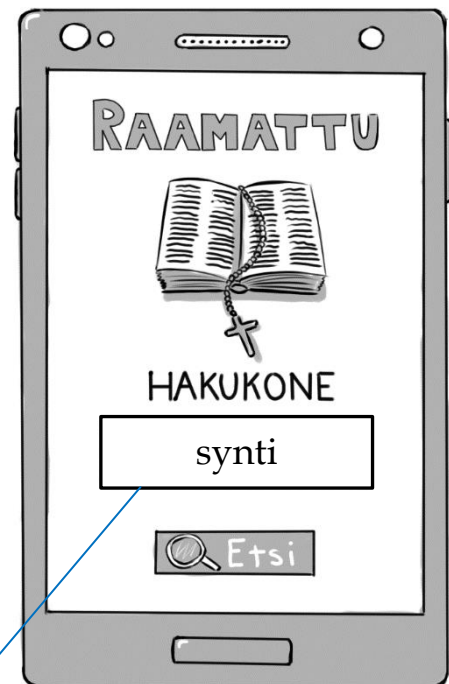
- Löydätkö tarinasta jotain tuttua? Mistä kertomuksesta se on sovellettu?
- Millainen fiilis kertomuksen lukemisesta tuli?
- Onko tarina totuudenmukainen? Näinkö me oikeasti elämme? Löytyykö jotain "yliampuvia" kohtia?
- Mitä väärää sinä olet tehnyt luontoa kohtaan? Entä muita ihmisiä kohtaan?

LUETAAN RAAMATUSTA

- Luuk. 3:21-22 & 4:1-13

POHDITAAN NÄITÄ

- Mitkä kolme asiaa tapahtuivat Jeesuksen kasteen hetkellä?
- Mitkä kolme tekijää olivat siis Jeesuksen kasteen hetkellä läsnä?
- Mitä kaikkea Paholainen käski Jeesuksen tehdä?

Paha teko Jumalaa kohtaan. Synti tuli osaksi ihmisten elämää silloin, kun Eeva ja Adam eivät totelleet Jumalaa, vaan söivät vastoin hänen käskyjään Hyvän ja pahan tiedon puusta. Kun Jumala sai tietää tästä, hän antoi rangaistuksen: synti tuli osaksi kaikkien ihmisten elämää – myös sinun ja minun.

- Miksiköhän Paholainen halusi kiusata Jeesusta?
- Mitä tarkoittaa, ettei ihminen elä ainoastaan leivästä? (jae 4)
- Mitä kaikkea sinä tarvitset elämääsi, että se on mielekästä? (esim. vaatteet, harrastukset, elektroniikka...?)
- Jeesus olisi voinut olla koko maailman Herra ja käyttäytyä sen mukaisesti (jakeet 6&7). Hän ei kuitenkaan tehnyt niin. Sorrummeko me puolestamme käyttäytymään välinpitämättömästi luontoa ja ihmisiä kohtaan? Millaisissa tapauksissa?

HEI, NYT LIIKKEELLE!

Lähtekää ulos ja katselkaa ympärillenne. Jos ulkona on huono sää, voitte tehdä tämän myös sisällä. Ottakaa ryhmän kanssa kolme kuvaa.

1. Kuva, jossa näkyy mielestänne jotain luonnollista ja kaunista.
2. Kuva, jossa näkyy jotain rumaa ja ihmisen tuhoamaa.
3. Kuva, jossa teette jotain luonnon/ympäristön hyväksi.

Isonen kokoaa kuvat ja lähettää ne esim. Whatsappin kautta työntekijälle. Hän kokoaa jokaisen raamisryhmän otoksista kollaasit ja julkaisee ne seurakuntanuorten Instagram-tilille, josta otettuja kuvia pääsee katsomaan.

Kari Kuulan päivitetty versio Jörg Zinkin Nurjasta luomiskertomuksesta

Alussa Jumala loi Taivaan ja maan. Kaikkivaltiaan siunaus kantoi hedelmää, ehkä liikaakin. Sillä Jumalan kuvaksi luotu ihmisten laji vahvistui ja ylpistyi. Ensin hän kasvatti eläimiä ja viljeli maata. Sitten hän oppi kirjoittamaan ja lukemaan. Hän rakensi laitteita, joilla matkustetaan kauas, sukellaan merten syvyyksiin, lennetään maapallon ympäri ja kuuhun asti. Mutta tuliko hänestä parempi olento, tuliko hänen planeetastaan parempi paikka? Ei tullut.

Ensimmäisenä päivänä Aadamin ja Eevan lapset käyttivät viisautensa oman mahtinsa kasvattamiseen ja toisten alistamiseen. Tätä varten he keksivät nerokkaan järjestelmän, valtion. Alussa valtion tarkoitus oli huolehtia siitä, että ihmiset toimisivat yhdessä ja puolustaisivat heikompaa. Pian valtiot kuitenkin alistivat ja sortivat toisiaan. Vahvat orjuuttivat heikompaansa, suuret söivät pienempiään. Ihminen oli unohtanut, että olemme kaikki toistemme veljiä ja sisaria. Jumala näki tämän – ja siunasi luomakuntaansa. Sitä se tarvitsi.

Toisena päivänä rakennettiin valtioitten turvaksi rautamuurit. Ensin tehtiin keppejä ja keihäitä. Sitten tehtaat takoivat tykkejä, panssarivaunuja ja ohjuksia. Laboratorioissa sikisi kemikaaleja, joilla voitiin tuhota viljapeltoja, saastuttaa vesiä ja tappaa ihmisiä. Atomin ytimestä löytyneestä energiasta tehtiin kammottava peto, ydinase. Ihminen oli unohtanut, että sotaan valmistautuminen ei koskaan johda rauhaan. Jumala näki tämän – ja siunasi luomakuntaansa. Sitä se totisesti tarvitsi.

Kolmantena päivänä ihminen pystytti tehtaita, joiden piiput sylkivät saasteensa taivaalle ja joiden poistoputket ulostivat jätteensä meriin. Kaatopaikat kasvoivat suuriksi tuhlauksen muistomerkeiksi. Sademetsiä kaadettiin ja aavikot laajenivat, kun tuuli kulutti paljaaksi hakattua maata. Vähitellen monet eläinten lajit kuolivat sukupuuttoon. Ihminen oli unohtanut, että hän tarvitsee luontoa elääkseen. Jumala näki tämän – ja siunasi luomakuntaansa. Sitä se tarvitsi enemmän kuin koskaan.

Neljäntenä päivänä kansat olivat jakaantuneet köyhiin ja rikkaisiin. Rikkaita oli vähän, mutta heidän vatsansa oli pohjaton. He söivät suurimman osan maailman ruoasta, käyttivät suurimman osan maapallon energiavarannoista ja asuttivat maailman parhaimmat paikat. Köyhiä oli paljon. Monet olivat nälässä ja puutteessa, taudit runtelivat heitä. Rikkaat eivät auttaneet köyhiä. Päinvastoin, he käyttivät köyhiä hyväkseen. He teettivät köyhillä huonosti palkattua työtä, he kaatoivat jätteensä köyhien kotipihoille. Ihminen oli unohtanut synnynnäisen kykynsä myötätuntoon ja laupeuteen. Jumala näki tämän – ja siunasi luomakuntaansa. Ja itki.

Viidentenä päivänä aivot syrjäyttivät sydämen. Ihminen sammutti omantuntonsa ja laittoi kaiken luottamuksen järkeensä. En tarvitse Jumalaa, sillä osaan itse huolehtia itsestäni. En pyydä Jumalalta viisautta, sillä tiedän itse, mitä haluan tehdä. Enkä oikeastaan uskokaan Jumalaan, koska en ymmärrä häntä. Ymmärrykseni on kaiken mitta, ihminen ajatteli.

Ja ihminen täytti mielensä ja aikansa turhuudella, jota hän kutsui viihteeksi, virkistykseksi ja kulttuuriksi. Hän loi keinotodellisuuksia, jotka turruttivat hänen aivonsa. ”Kaikki on hyvin, sillä minä viihdyn”, hän luuli. Ihminen oli unohtanut Luojansa ja sen mukana kaiken muunkin tärkeän. Jumala näki tämän – ja siunasi luomakuntaansa. Ja pidätteli raivoaan.

Nyt on kuudes päivä. Kuudentena päivänä luotiin ihminen. Juuri nyt elämämme tuota kuudetta päivää, ihmisen päivää. Tänään ihminen jälleen valitsee tiensä. Jumalan kuvaksi luotu sukupolvi päättää jälleen, mihin suuntaan se haluaa kulkea. Taivas hiljenee ja odottaa ihmisen valintaa. Puhuuko ihminen Luojalleen, hiljaa ja arasti? Sanooko hän: ”Anna anteeksi, armahda minua?” Löytääkö ihminen lähimmäisensä uudestaan, veljenä ja siskona? Sanovatko rikkaat köyhille: ”Anna anteeksi.” Pyytävätkö sortajat uhreiltaan: ”Armahda meitä. Ottaako ihminen käteensä kourallisen multaa ja sanoo: ”Maasta minä olen tullut, maasta minä saan elantoni, ja maahan minä kerran palaan. Anna anteeksi, äiti maa, armahda meitä.” Jumala katsoo nyt meitä ja siunaa luomakuntaansa. Hän puhuu meille ja odottaa meidän vastaustamme.

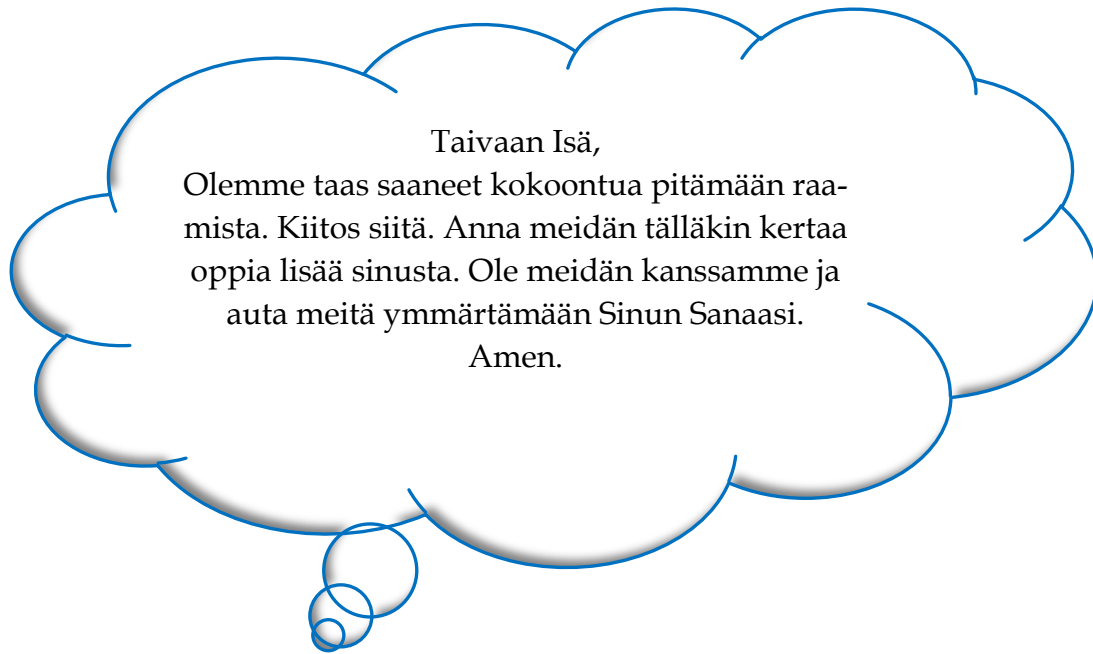
Seitsemäs päivä on edessäpäin. Seitsemäs päivä on Jumalan päivä. Se on luomakunnan historian viimeinen päivä. Silloin näemme, minkä tien ihminen on lopulta valinnut. Ja silloin kuulemme, mitä Jumala sanoo siihen. Jumalan viimeinen sana on sama kuin ensimmäinen. Se on luomisen sana. *Tulkoon uusi taivas ja uusi maa. (Ilm. 21:1-4.)*

Kirjasta *Vihreät riparit* (Kirjapaja 2014)

4. JEESUS JA OPETUSLAPSET

LIITE 7/16

ALKURUKOUS

MIETITÄÄN ALUKSI NÄITÄ

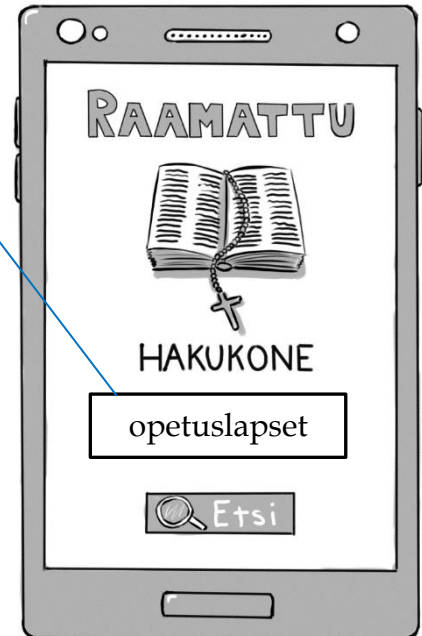
- Oletko koskaan jättänyt hyvästellyt jonkun sinulle tärkeän asian/ihmisen? Tuuleeko esimerkkejä?
- Mitä muistatte opetuslapsista? (*Nimi, lukumäärä, ammatit...*)

LUETAAN RAAMATUSTA

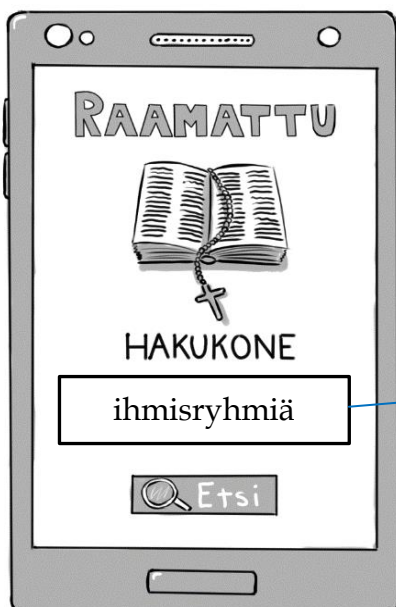
- Luuk. 5:1-11 & 27-32

Jeesus keräsi julistustyönsä ajaksi ympärilleen 12 miehen joukon, joita hän kutsui opetuslapsikseen. Opetuslasten joukko koostui tavallisista työtä tekevistä ihmisistä, enimmäkseen kalastajista. Lähtiesään seuraamaan Jeesusta he jättivät taaksensa sekä työnsä että per-

POHDITAAN

- Mitä ammatteja opetuslapset edustivat?
- Mitä tarkoittaa se, että on "ihmisten kalastaja"? (jae 10)
- Mitä Jeesuksen seuraaminen ja kaiken tutun taakse jättäminen voi kertoa meille opetuslapsista? (*luonne, suhtautuminen Jeesukseen ja hänen opetuksiinsa...*)
- Miltä hyljeksitystä Leevistä mahtoi tuntua, kun Jeesus halusi aterioida säännöistä-huolimatta hänen kanssaan?

Publikaani = Tulliveron kerääjä. Publikaaneja halveksuttiin heidän ammatinsa vuoksi. Halveksunta johtui siitä, että publikaanit käyttivät ammatinsa tuomia oikeuksia usein väärin tarkoituksiin – esimerkiksi ottaen osan keräämistänsä rahoista itselleen.

Fariseukset = Ryhmä juutalaisia, jotka noudattivat tarkasti Mooseksen laissa annettuja käskyjä. Fariseukset eivät pitäneet Jeesuksesta, sillä hän ei noudattanut Mooseksen lakia yhtä kirjaimellisesti kuin he. Päinvastoin - fariseusten mielestä Jeesus tulkitsi Mooseksen lakia aivan väärällä tavalla.

Lainopettajat = Korkea-arvoisia henkilöitä, jotka opettivat kansalaisille Mooseksen lakia synagogissa. Myöskään lainopettajat eivät pitäneet Jeesuksesta. Heillä oli vihaansa sama syy kuin fariseuksillakin.

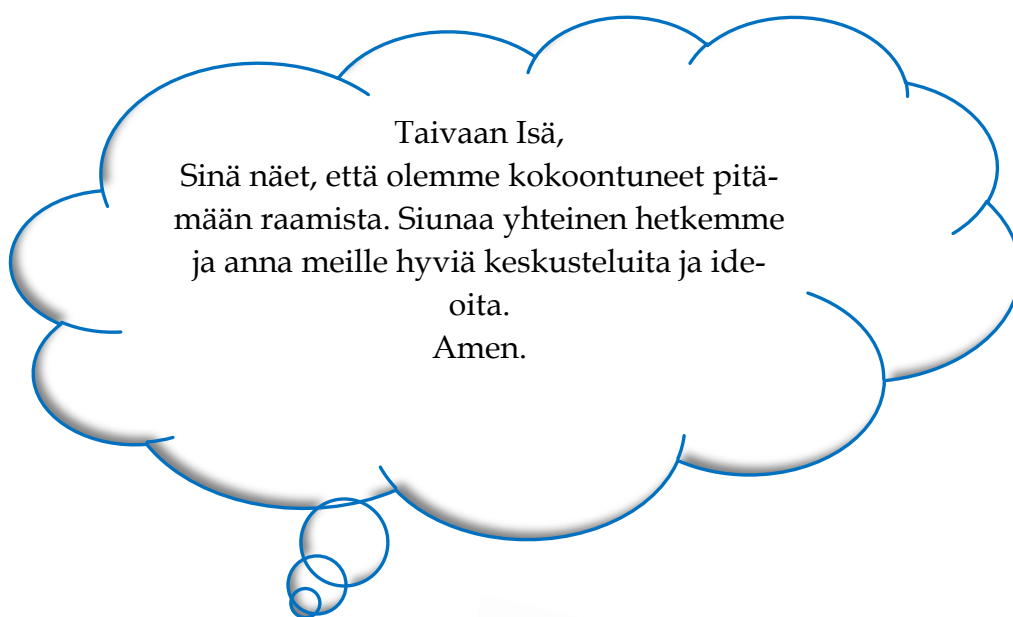
- Mitkä ovat meidän aikamme hyljeksityimpiä ammatteja?
- Millaisessa ammatissa sinä et haluaisi työskennellä? Miksi?
- Mitä jakeella 31 mahdollaan tarkoittaa?
- Mitä voimme päätellä Jeesuksesta ja Jumalasta jakeen 32 perusteella? (*Millaisia he ovat?*)
- Jos Jeesus kokoaisi nyt 12 opetuslapsen joukon, millaisista tyypeistä tuo opetuslasten joukko koostuisi?
- Voisimmeko me kutsua itseämme Jeesuksen opetuslapsiksi? Miksi?

5. JEESUS JA IHMETEOT

LIITE 7/19

Tällä kerralla jokaisella raamisryhmällä on eri raamatunteksti luettavanaan.

ALKURUKOUS

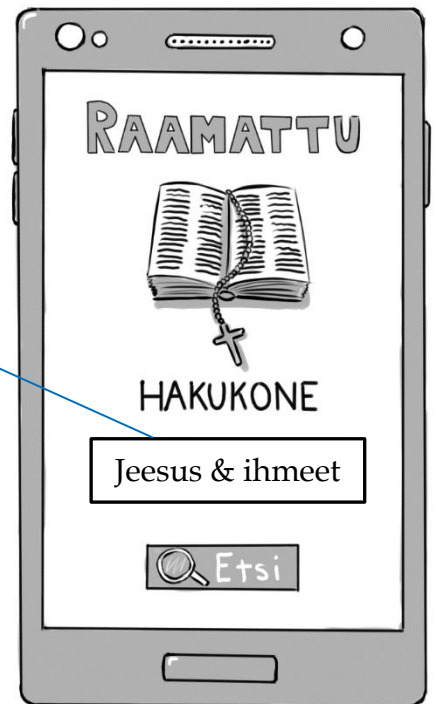

POHDITAAN

- Mitä Jeesuksen tekemiä ihmetekoja muistatte?

Jeesus teki elämänsä aikana monia ihmeinä pidettäviä tekoja. Ihmiset paranivat sairauksistaan ja luonnonvoimatkin rauhoittuivat Jeesuksen käskystä. Tieto näistä ihmeteoista levisi nopeasti ihmisten keskuudessa. Tämän vuoksi Jeesuksen luokse oltiin valmiita tulemaan useidenkin kilometrien päästä. Jeesus ei kuitenkaan halunnut itse pitää meteliä ihmeteoistaan – ihmetekoja tärkeämpää oli Jumalan valtakunnasta kertominen.

LUETAAN RAAMATUSTA JA POHDITAAN

RYHMÄ 1 - JEEBUS PARANTAA HALVAANTUNEEN

- Luuk. 5: 17-26
- Oliko tämä ihmeteko teille tuttu?
- Jeesuksessa vaikutti ”Herran voima” (jae 17). Millä tutummalla nimityksellä me tämän voiman tunnemme? *(Miettikää rukouksia ja niiden viimeisiä sanoja.)*
- Millaisen ihmisen Jeesus paransi? Mitä se voisi kertoa meille Jeesuksesta?
- Miksiköhän miehet toivat halvaantuneen ystävänsä juuri Jeesuksen luokse?
- Millaisena ihmisenä fariseukset pitivät Jeesusta? *(jae 21)*

- Mikä oli suurin vaikuttava tekijä siihen, että Jeesus paransi halvaantuneen?
- Tapahtuuko ihmeitä vielä tänä päivänä? Jos kyllä, millaisia?

Rinnakkaiskertomukset: Matt. 9:1-8 & Mark. 2:1-12

RYHMÄ 2 - JEEBUS TYNNYTTÄÄ MYRSKYN

- Luuk. 8:22-25
- Oliko tämä ihmeteko teille tuttu?
- Miksi opetuslapset herättivät Jeesuksen? Yrittäkää keksiä mahdollisimman monta syytä.
- Miten Jeesus pystyi suhtautumaan myrskyyn niin rauhallisesti?
- Mitä Jeesus mahtoi tarkoittaa jakeen 25 sanoilla? (*Mihin siis opetuslasten olisi pitänyt uskoa?*)
- Mitä Jeesus mahtoi ajatella opetuslasten hädästä? Millaisia tunteita se hänessä ehkä herätti?
- Millaisia tunteita ja ajatuksia ihmeteko ehkä herätti opetuslapsissa?
- Mitä tämä ihmeteko voisi kertoa meille Jeesuksesta?
- Tapahtuuko ihmeitä vielä tänä päivänä? Jos kyllä, millaisia?

Rinnakkaiskertomukset: Matt. 8:23-27 & Mark. 4:35-41

RYHMÄ 3 - JEESUS GERESAN ALUEELLA

- Luuk. 8:26-39
- Oliko tämä ihmeteko teille tuttu?
- Miettikää, millaista pahojen henkien riivaaman miehen elämä oli mahtanut olla? *(Mitä pystyi/ei pystynyt tekemään, ihmissuhteiden kannalta...)*
- Mies kutsui Jeesusta "Korkeimman Pojaksi". Mitä se kertoo hänen tietomäärästään?
- Miksiköhän Jeesus antoi pahojen henkien mennä kaikista eläimistä juuri sikoihin?
- Jeesus paransi sairaan, hyljeksityn ja synnin vallassa olevan miehen. Mitä se voisi kertoa meille Jeesuksesta?
- Tapahtuuko ihmeitä tänä päivänä? Jos kyllä, millaisia?

Rinnakkaiskertomukset: Matt. 8:28-34 & Mark. 5:1-20

RYHMÄ 4 - JEESUS RUOKKII 500 MIESTÄ

- Luuk. 9:10-17
- Oliko tämä ihmeteko teille tuttu?
- Jeesus halusi olla rauhassa (jae 10). Ihmiset kuitenkin halusivat seurata Jeesusta ja Jeesus salli tämän. Mitä se voisi kertoa meille Jeesuksesta?
- Miksi opetuslapset halusivat, että Jeesus lähettäisi ihmiset pois luotaan? *(jae 12)*
- Millaisten ihmisten hyväksi Jeesus teki tämän ihmeen? Mitä se voisi kertoa meille Jeesuksesta?

- Tapahtuuko ihmeitä vielä tänä päivänä? Jos kyllä, millaisia?

Rinnakkaiskertomukset: Matt. 14:13-21, Mark. 6:20-44 & Joh. 6:1-15

RYHMÄ 5 - JEESUS KARKOTTAA PAHAN HENGEN

- Luuk. 9:37-43
- Oliko tämä ihmeteko teille tuttu?
- Miksiköhän isä toi poikansa juuri Jeesuksen ja opetuslasten luokse?
- Millaisen ihmisen Jeesus paransi? Mitä se voisi kertoa meille Jeesuksesta?
- Miksi Jeesus oli vihainen isälle? (*jae 41*)
Mitä siis isä oli käsittänyt väärin?
- Mitä muita ajatuksia ja tunteita Jeesuksella mahtoi olla jakeen 41 kohdalla?
Miksi?
- Tapahtuuko ihmeitä vielä tänä päivänä? Jos kyllä, millaisia?

Rinnakkaiskertomukset: Matt. 17:14-20 & Mark. 9:14-29

RYHMÄ 6 - JEESUS PARANTAA SOKEAN

- Luuk. 18:35-43
- Oliko tämä ihmeteko teille tuttu?

- Millaisen ihmisen Jeesus paransi? Mitä se voisi kertoa meille Jeesuksesta?
- Kerjäläinen kutsui Jeesusta nimityksellä "Daavidin Poika" (jaa 38). Mitä se kertoo meille kerjäläisestä ja hänen tietomäärästään?
- Millä asialla oli suuri merkitys kerjäläisen parantumisessa? (jaa 42)
- Mitä tunteita sokea mahtoi tuntea parantumisensa jälkeen? Entä muut ympärillä olevat ihmiset?
- Tapahtuuko ihmeitä tänä päivänä? Jos kyllä, millaisia?

Rinnakkaiskertomukset: Matt. 20:29-34 & Mark. 10:46-52

HEI, ASKARRELLAAN!

Jos Jeesuksen aikana olisi ollut toimittajia, millaisen jutun he olisivat tapahtuneesta kirjoittaneet?

Tehkää klikkiotsikko/lööppi lukemastanne Jeesuksen ihmeteosta isosen mukaan otamalle paperille. Keksikää:

- Kohulehdellenne nimi (esim. *Raamatusta*)
- Jutulle myyvä otsikko

Kertokaa myös lyhyesti:

- Kuka/ketkä olivat paikalla?
- Mitä tapahtui (lyhyesti)?
- Missä?
- Milloin?

KÄYTTÄKÄÄ APUNA MUISTA EVANKELIUMEISTA LÖYTÄVIÄ (NÄKYVÄT ANNETTUJEN KYSYMYSTEN JÄLKEEN OLEVASSA BOKSISSA).

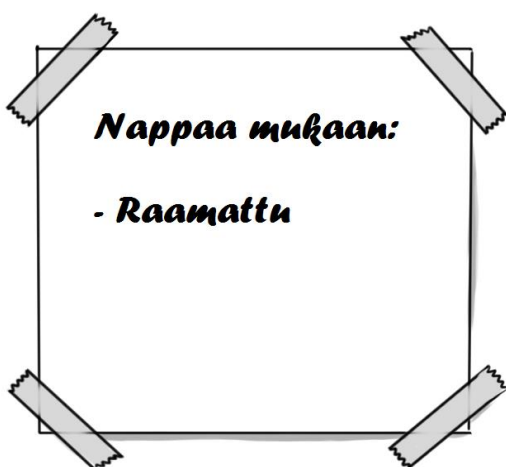
6. JEESUS JA VERTAUKSET

LIITE 7/25

Tällä kerralla pääsette työskentelemään yhdessä toisen raamisryhmän kanssa.

ALKURUKOUS

Taivaan Isä,
Kiitos tästä vähän erilaisemmasta raamisker-
rasta ja siunaa se. Auta meitä huomioimaan
toisemme vähän isommassakin ryhmässä.
Anna meidän pitää hauskaa yhdessä tällä raa-
miskerralla.
Amen.

MIETITÄÄN

- Mitä Jeesuksen kertomia vertauksia muistatte?

LUETAAN RAAMATUSTA JA POHDITAAN

RYHMÄ 1 - KYLVÄJÄ

- Luuk. 8:4-15
- Jeesus vertasi siementä Jumalan sanaan eli evankeliumiin. Onko niillä mitään yhteistä?

- Jeesus on myös sanonut olevansa Jumalan sana. Toimiiko tämä rinnastus?
- Mitä vertaus opettaa uskossa elämisestä? Entä Jumalasta ja evankeliumin levittämisestä?
- Keksikää jakeissa 12-15 mainituille uskon kuihtumisen tavoille konkreettiset selitykset. Mitä siis oikeasti tapahtui?
- Miten omaa uskoa voi hoitaa, ettei se kuihtuisi ja sammuisi? Yrittäkää keksiä mahdollisimman monia käytännön toimia uskon hoitamiseksi.
- Mitkä asiat voivat vaikuttaa siihen, että a) ihminen ei koskaan ala uskoa Jumalaan b) luopuu uskostaan?
- Jos Jeesus kertoisi Kylväjä-vertauksen tänä päivänä, mikä asia siemenen tilalla voisi mielestänne olla?

Jeesus opetti kansaa usein vertauksin. Jeesuksen kertomat vertaukset käsittelevät muun muassa Jumalan valtakuntaa, Jumalan osoittamaa rakkautta ihmisiä kohtaan sekä lähimmäisen rakastamista.

RYHMÄ 2 - EKSYNYT LAMMAS

- Luuk. 15:1-7
- Mitkä asia tai tavara on sinulle niin arvokas, että keskeyttäisit muut askareesi ja lähtisit etsimään sitä? Voitte mainita useitakin asioita/tavaroita.

- Minkä asian/tavaran löytymisestä olet ollut äärimmäisen iloinen? Miksi?
- Miten paimen uskalsi jättää 99 lammastaan ilman vahtimista ja lähteä hukkuneen perään?
- Miksi hän lähti etsimään hukkunutta lammastaan?
- Mikä on vertauksen paimen, entä lampaat ja eksynyt lammas?
- Mikä on vertauksen mukaan Jumalalle niin arvokas asia, että se kannattaa hukumisensa jälkeenkin etsiä?
- Miksi Jumala iloitsee enemmän kääntyneistä kuin niistä uskovista, jotka eivät ole missään vaiheessa luopuneet uskostaan?

RYHMÄ 3 - TUHLAAJAPOIKA

- Luuk. 15:11-32
- Mitä syitä nuoremmalla veljellä ehkä oli sille, että hän halusi muuttaa pois kotoa? Yrittäkää keksiä mahdollisimman monta syytä. *(Miettikää, mitä ne voisivat itsellänne olla?)*
- Mitä nuoremman veljen "holtiton elämä" ehkä piti sisällään?
- Mitä sinä tekisit ensimmäiseksi, kun pääsisit muuttamaan pois kotoa?
- Mikä sai nuoremman veljen palaamaan takaisin kotiin? Olikohan se helppoa vai vaikeaa? Miksi?
- Mitkä olivat ehkä isän ensimmäiset ajatukset, kun hän näki poikansa palaavan kotiin?

- Onko anteeksipyytäminen helppoa vai vaikeaa? Mitkä asiat siihen vaikuttavat?
- Mitä tunteita vanhemmalla veljellä mahtoi herätä, kun hän näki tuhlaajaveljensä palanneen kotiin ja kuuli, että tälle järjestetään juhlat?
- Oletko sinä ollut kateellinen kavereillesi/sisaruksillesi? Millaisista asioista?
- Mitä Tuhlaajapoika ehkä oppi tapahtuneen myötä?
- Aseta isän paikalle Jumala ja tuhlaajapojan paikalle syntinen ihminen. Millainen opetus vertauksella silloin on? (*Mitä siis vertaus kertoo Jumalasta?*)

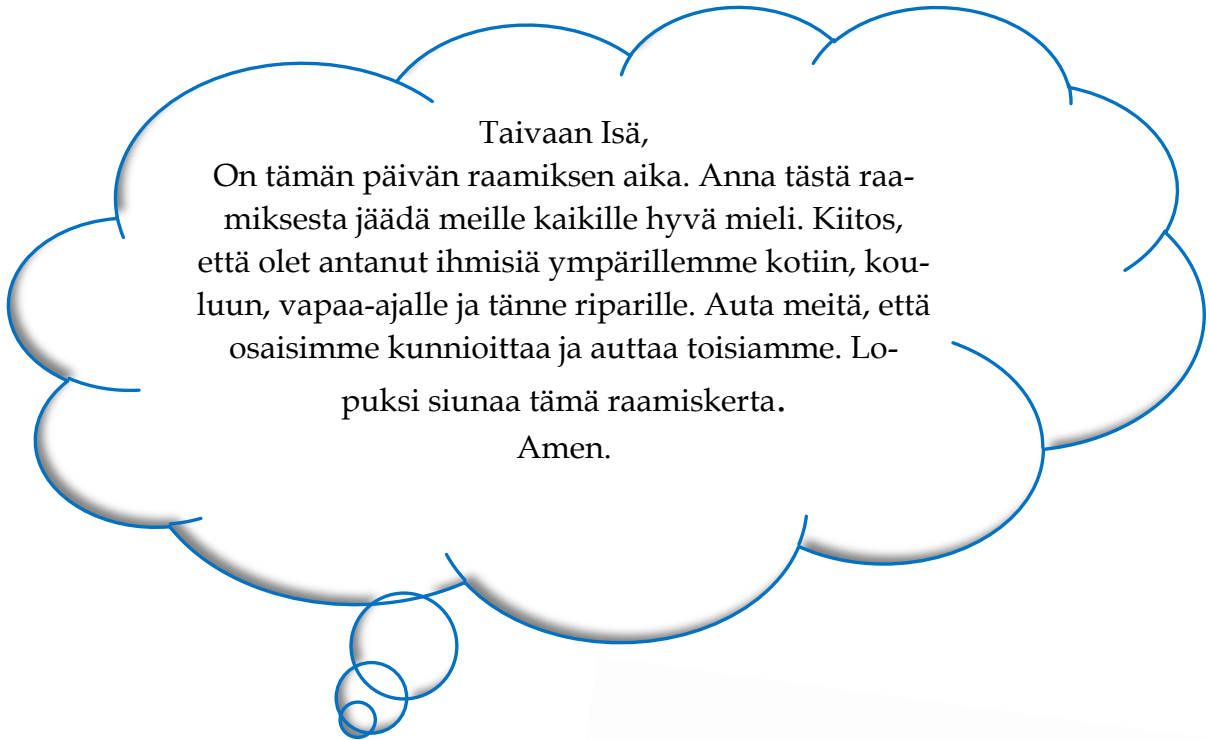
HEI, NÄYTELLÄÄN!

Tehkää lyhyt näytelmä *tai* pantomiimiesitys lukemastanne vertauksesta. Suunnittelemanne näytelmät esitetään myöhemmin päivän aikana.

7. JEESUS JA LÄHIMMÄINEN

LIITE 7/29

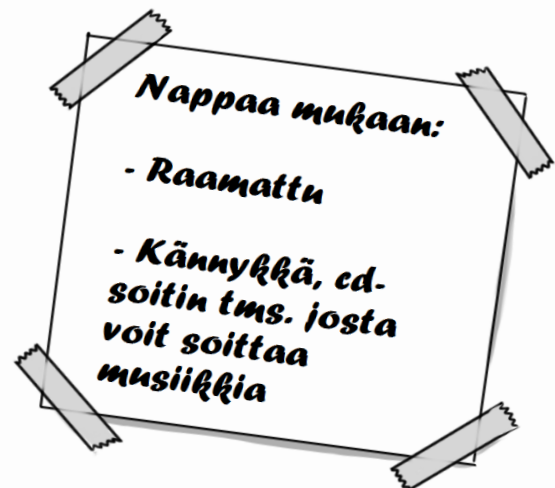
ALKURUKOUS

HEI, BIISIN VUORO!

Kuunnelkaa gospel-biisi, jonka valitsitte aiemmin isosporukan kesken tämän raamiksensa teemaan liittyen. Keskustelkaa biisin kuuntelemisen jälkeen näistä:

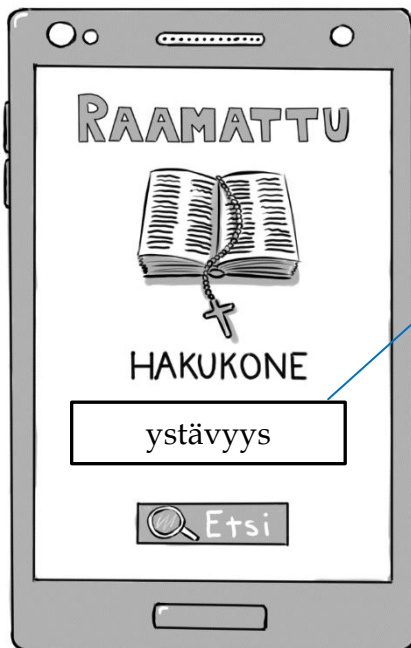
- Millainen biisi mielestäsi oli?
- Mistä se mielestäsi kertoo?
- Keitä sinä mieluiten autat? (*tut-tuja, tuntemattomia?*)

LUETAAN RAAMATUSTA JA POHDITAAN

A) LAUPIAS SAMARIALAINEN

- Luuk. 10:25-37
- Millä nimellä tunnemme jakeen 27 sanat?
- Mitkä kolme rakastamisen kohdetta siitä löydät?
- Miten voit osoittaa rakkautta a) itseäsi b) lähimmäistäsi c) Jumalaa kohtaan?
- Mitä tien poskessa makaavan miehen päässä ehkä liikkui, kun hän odotti apua?
(Pelkäsi jotain?)
- Keksikää syitä, miksi pappi ja leeviläinen eivät auttaneet miestä?
- Mikä sai Laupiaan Samarialaisen auttamaan miestä?
- Olisitko sinä auttanut miestä? Miten?
- Oletko sinä jäänyt joskus ilman toisten apua? Jos olet, miltä se on tuntunut?
- Oletko sinä joskus jäänyt auttamaan sinulle tuntematonta ihmistä? Miksi?
- Täyttikö Samarialainen rakkauden kaksoiskäskyn "vaatimukset"?
- Voiko Jeesusta verrata Laupiaaseen Samarialaiseen? Miksi?
- Voiko Jeesus auttaa meitä? Miten? /Miksi ei?

Jeesuksen aikaan ihmisille oli asetettu useita sääntöjä, jotka kielsivät mm. ruokailun alempiarvoisten seurassa ja sairauksista kärsivien ihmisten auttamisen. Jos näitä sääntöjä rikkoi, joutui halveksittuun asemaan ja kärsimään rangaistuksia. Jeesus kuitenkin rikkoi annettuja määräyksiä auttaen hyljeksittyjä ihmisiä ja aterioiden heidän kanssaan. Jeesuksen käyttäytyminen näiden ihmisten seurassa sekä esimerkiksi kertomus Lupaasta Samarialaisesta osoittavatkin meille sen, että Jeesus on syntisten ja huono-osaisten puolella.

B) SAKKEUS

- Luuk. 19:1-10
- Miksi ihmiset vihasivat Sakkeusta? (*jakeet 2&7*)
- Miksiköhän Sakkeus tahtoi nähdä Jeesuksen? (*Halusiko hän apua johonkin?*)
- Jeesus ei ollut Luukkaan evankeliumin mukaan koskaan ennen käynyt Jerikossa. Mikä asia tekeekin Sakkeuksen ja Jeesuksen kohtaamisesta ihmeellisen?
- Miltä Sakkeuksesta mahtoi tuntua jakeessa 5?
- Oletko kantanut kaunaa jollekin? Entä toisinpäin? Miltä sinusta on silloin tuntunut?
- Mitä Sakkeuksesta kertoo jae 8?

- Mikä on jakeen 10 merkitys?
- Pystyisitkö sinä luopumaan niin paljosta kuin Sakkeus? Jos kyllä, millaisten asioiden vuoksi?
- Onko anteeksiantaminen helppoa? Miksi?
- Tekikö Jeesus mielestäsi oikein? (*Esim. rakkaudenkaksoiskäskyn tai 10 käskyn perusteella*)

LUETAAN VIELÄ TÄMÄ JA MIETITÄÄN

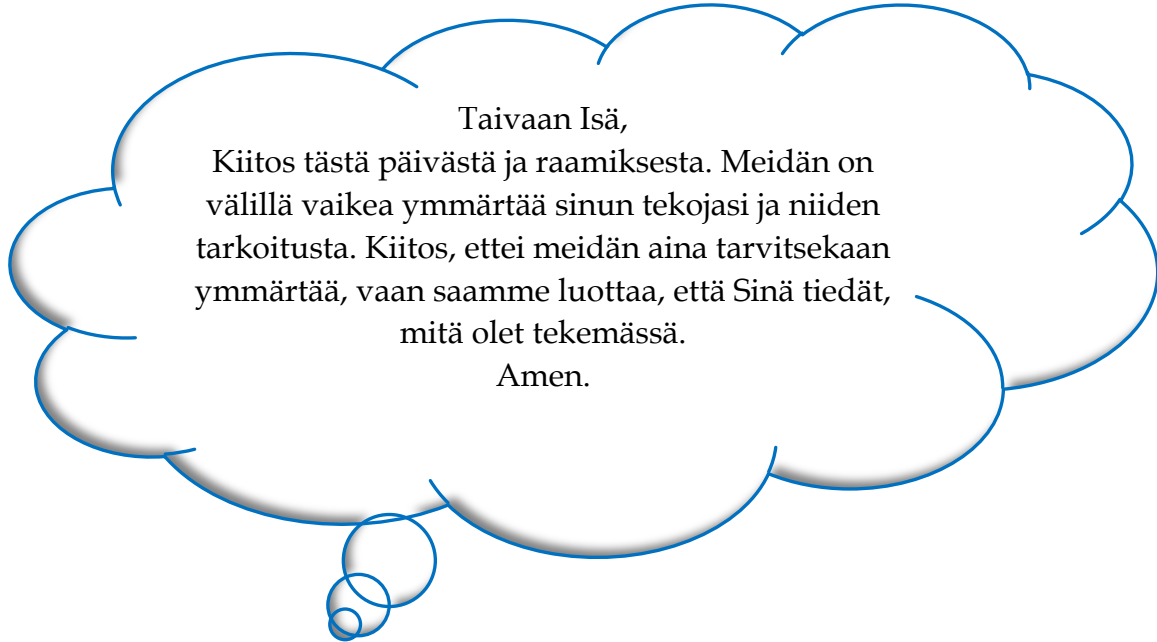
- Jaak. 2:1-10
- Katsommeko helposti vain toisen ulkonäköä ja ulkoista olemusta ennen kuin uskallamme tutustua meille uusiin ihmisiin?
- Mitä opittavaa tästä raamatunkohdasta meillä voisi olla omiin ihmissuhteisiimme?

8. JEESUS JA RISTI

LIITE 7/33

ALKURUKOUS

MITES SE MENIKÄÄN?

- Muistelkaa pääsiäisajan tapahtumia ja niiden järjestystä. Kuka teki, missä ja milloin?

LUETAAN RAAMATUSTA JA POHDITAAN

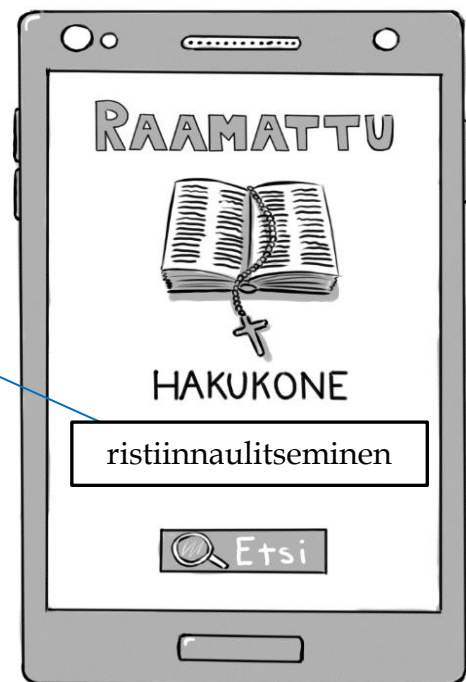
- Luuk. 23:1-12
- Mistä Jeesusta syytettiin? Toisin sanoen: mitkä olivat syyt Jeesuksen vangitsemiselle ja ristiinnaulitsemiselle? (*jakeet 2&5*)
- Yleensä Jeesus vastasi hänelle esitettyihin kysymyksiin muun muassa vertauksin. Nyt Jeesus oli harvinaisen hiljaa, kun häntä vastaan esitettiin syytöksiä. Miksiköhän?

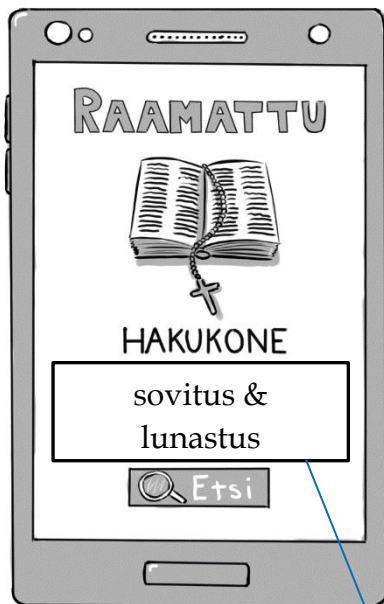
LUETAAN JA POHDITAAN NÄITÄ

- Luuk. 23:13-25
- Jeesus oli ollut tavallisten ja erityisesti alempiarvoisten kansalaisten suosiossa koko julkisen toimintansa ajan. Kun Pilatus kysyi, vapauttaako hän murhamies Barabbaksen vai Jeesuksen, kansalaiset halusivatkin Barabbaksen vapaaksi. Mitkä syyt saivat ehkä ihmiset käyttäytymään näin?
- Miltä Barabbaksen päässä ehkä liikkui hänen odottaessaan kuolemantuomionsa toteutusta?
- Mitä itse tekisit ensimmäiseksi, jos pääsisit yllättäen vapaaksi vankilasta?
- Millaisen kuvan saatte Pilatuksesta hallitsijana jakeiden 16-25 perusteella?
- Mikä sai Pilatuksen suostumaan Jeesuksen kuolemantuomioon ristillä?
- Onko ryhmäpainetta helppo vastustaa? Miksi?

Ristiinnaulitseminen oli häpeällinen ja tuskallinen tapa kuolla. Sellaisen kuolemanrangaistuksen saivat yleensä pahamaineiset rikolliset. Häpeällisyyttä korosti se, että tuomitut joutuivat kantamaan oman ristsinsä itse teloituspaikalle ja olivat ristillä kaikkien kansalaisten nähtävillä. Ristiinnaulitut toimivat varoituksena siitä, miten käy, jos vastustaa vallanpitäjiä.

JATKETAAN LUKEMISTA JA POHDITAAN SEURAAVIA KYSYMYKSIÄ

- Luuk. 23:26-56

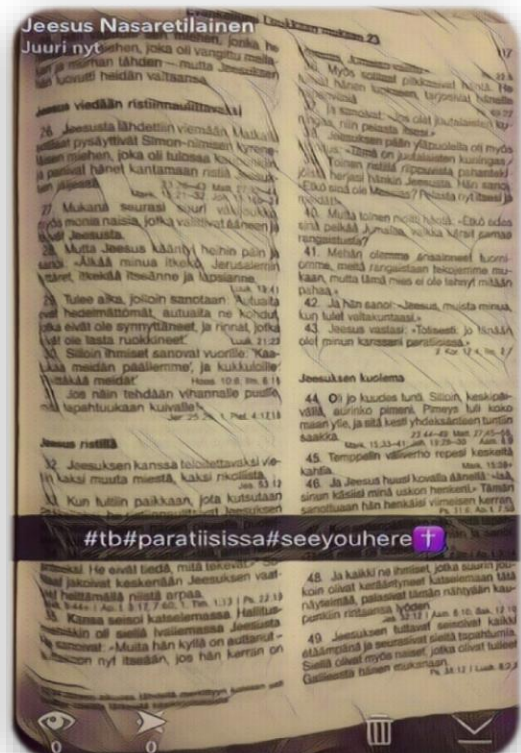
Miltä Jeesuksesta mahtoi tuntua, kun a) ihmiset esittivät hänestä syytöksiä b) hänet ristiinnaulittiin ja hän odotti kuolemaansa?

- Mitä jakeet 34, 43 & 46 kertovat Jeesuksesta?
- Mitä tapahtui Jeesuksen kuolinhetkellä? (**3 asiaa**)
- Miksi Jeesuksen täytyi kärsiä ja kuolla ristillä? (**Voitte katsoa avuksi Room. 8:2**)

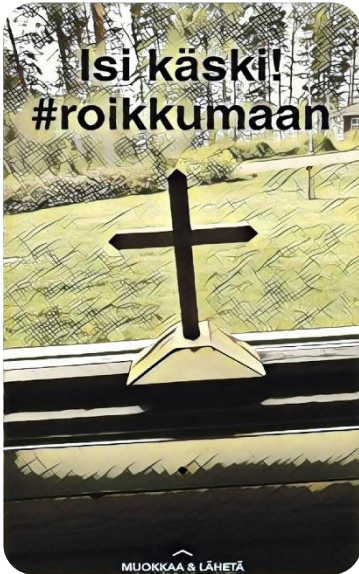
Kuolemalla ristillä Jeesus **sovitti** eli **antoi anteeksi kaikkien ihmisten synnit**. Samalla Jeesus myös **lunasti** meidät eli **hankki jokaiselle paikan Taivaasta**.

HEI, MITES MENI NOIN NIINKÖ OMASTA MIELESTÄ?

1. Valitkaa Raamatunkertomuksessa esiintynyt henkilö (*Esim. Herodes, Sotilaat, Ristinryöväri, Naiset, Jeesus*).
2. Eläytykää valitsemanne henkilön asemaan. Miltä pääsiäisen tapahtumat hänestä tuntuivat? Ihmetyttikö jokin? Katuiko hän mahdollisesti tekojaan?

3. Jos valitsemanne henkilö olisi voinut tehdä asiasta päivityksen someen (esim. Facebook, Instagram, Snapchat) **tai** keskustella Whatsappissa ystävänsä kanssa tapahtuneesta, millainen tuo päivitys/keskustelu olisi ollut? Kirjoittakaa keskustelu isosen mukaan ottamalle paperille. Jos taas teette somepäivityksen, keksikää mukaan myös hashtagit. Ota-

työntekijälle, mikäli ette halua itse julkaista sitä omilla tileillänne. Silloin työntekijä laittaa päivityksenne srk:n somekanaviin.

Tänää lähtee #pääpäivä

9. JEESUS JA YLÖSNOUSEMUS

LIITE 7/37

ALKURUKOUS

Taivaan Isä,
On viimeisen raamiksen aika. Kiitos, että olemme saaneet kokoontua juuri tällä porukalla Raamatun ja Sinun Sanasi ääreen tämän riparin aikana. Siunaa vielä tämä viimeinen raamis. Kiitos myös siitä, ettet Sinä tai Sanasi häviä, vaikka yhteinen aikamme riparilla alkaakin olla loppusuoralla. Anna, että voisimme nähdä toisiamme ripari jälkeenkin esimerkiksi seurakunnan nuorten toiminnassa.
Amen.

MUISTELLAAN

- Mitä asioita muistatte Jeesuksen ylösnousemuksesta?

LUETAAN RAAMATUSTA

- Luuk. 24:1-12

POHDITAAN NÄITÄ

- Mihin naiset kiinnittivät ensimmäiseksi huomion tullessaan haudalle?
- Keitä Jeesuksen haudalle ilmestyneet miehet ehkä olivat?

- Mitä samaa ja yhdistävää löydät Jeesuksen syntymäkertomuksesta ja ylösnousemuksesta?
- Naiset veivät sanan Jeesuksen ylösnousemuksesta vain 11 opetuslapselle. Miksi heitä oli enää vain 11? (*Kuka oli lähtenyt?*)

JATKETAAN LUKEMALLA

- Luuk. 24:36-53

POHDITAAN

- Millä kaikilla keinoilla Jeesuksen piti todistaa naisille ja opetuslapsille, ettei ole aave?
- Onko helppoa uskoa, ellei näe? Missä tilanteissa olet sanonut toiselle, ettet usko ellet näe? Entä onko joku sanonut sinulle niin?
- Miksi Jeesus antoi evankeliumin levittämiskäskyn juuri köyhille ja koulutautumattomille opetuslapsille eikä esimerkiksi fariseuksille?
- Mikä teki opetuslapset iloisiksi, vaikka Jeesus otettiin Taivaaseen?

Pääsiäisaamuna opetuslapset kohtasivat ihmeen – Jeesuksen hauta oli tyhjä. Jeesuksen sanat hänen ylösnousemuksestaan olivat totta, niin oudolta kuin se aikoinaan oli kuulostanutkin. Jumalan lupaus syntien anteeksiantamisesta oli täyttynyt Jeesuksen ristinkuoleman ja ylösnousemuksen ansiosta. Nyt opetuslapset saivat lähteä kertomaan tuosta ihmeestä ja lupauksesta maailman kaikille ihmisille – Jeesus on kuollut puolestamme, jotta me saisimme ikuisen elämän. Ja mikä parasta, myös me saamme luottaa tuohon lupaukseen!

- Voimmeko me levittää sanomaa Jeesuksesta eteenpäin? Miten?

LUETAAN VIELÄ NÄMÄ JA MIETITÄÄN

1. Matt. 18:20
 2. Ef. 5:19-20
 3. 1.Joh. 5:14
 4. Gal. 3:28
- Miten nämä raamatunkohdat ovat toteutuneet rippikoulussa?
 - Miten ja missä voit toteuttaa näitä raamatunkohtien antamia ohjeita rippikoulun jälkeen?

+KERTAUSALIAS (KESTO N. 30 MIN.) LIITE7/40

Voitte toteuttaa tämän Alias-pelin esimerkiksi osana iltaohjelmaa mukavana pikku kisailuna raamisryhmien kesken. Säännöt ovat seuraavat:

Jokainen raamisryhmä saa yhden aihealueen, joista heidän pitää keksiä 3-5 sanaa arvattavaksi. Aihealueet ovat:

- 1) Jeesuksesta käytetyt nimitykset
- 2) Jeesuksen ihmeteot
- 3) Jeesuksen esittämät vertaukset
- 4) Muut Luukkaan evankeliumissa esiintyneet henkilöt
- 5) Rippikoulu
- 6) Musiikki rippikoulussa

Raamisryhmät kirjoittavat keksimänsä sanat paperilapuille (1 sana/lappu), jonka jälkeen työntekijä kerää ja sekoittaa laput keskenään. Sitten hän laittaa pinotut laput esim. pöydälle tai lattialle tyhjä puoli ylöspäin.

Peli voi alkaa! Vuorotellen jokaisesta raamisryhmästä tulee yksi jäsen, joka ottaa pinosta päällimmäisen lapun. Sanan nähtyään hän saa päättää haluaako selittää, piirtää vai näyttellä arvattavan sanan pantomiimina. Kaikki raamisryhmät yrittävät arvata, mikä sana on kyseessä. Se raamisryhmä, joka arvaa sanan, saa yhden pisteen. Peli loppuu, kun kaikki lapuissa olevat sanat on selitetty. Eniten pisteitä saanut raamisryhmä voittaa pelin.